

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**ZONGULDAK İLİNDE KÖÇEKLİK GELENEĞİ ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

Erkut Çetinkaya

Zonguldak 2019

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**ZONGULDAK İLİNDE KÖÇEKLİK GELENEĞİ ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

Hazırlayan

Erkut Çetinkaya

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Gül Banu Duman

Zonguldak 2019

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davrandığımı taahhüt ederim.

31.10.2019

Erkut
ÇETİNKAYA

T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında 181282121016 numaralı Erkut Çetinkaya'nın hazırladığı "Zonguldak İlinde Köçeklik Geleneği Üzerine Bir Araştırma" konulu ~~DOKTORA~~ YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 02/05/2019 Perşembe günü saat 10.00'da yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

Başkan _____

Doç. Dr. Gül Banu DUMAN (Danışman)

Üye _____

Dr. Öğr. Üyesi Fahri DAĞI

Üye _____

Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÖZER

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. Ertuğrul YILDIRIM

Enstitü Müdürü

31.05/2019

ÖZET

Kurum : Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Tez Başlığı : Zonguldak İlinde Köçeklik Geleneği Üzerine Bir Araştırma

Tez Yazarı : Erkut Çetinkaya

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Gül Banu Duman

Tez Türü, Yılı : Yüksek Lisans Tezi, 2019

Sayfa Adedi : 165

Kültürle alakalı yapılan tanımlardan hareketle, kültürlerin bölgelere ve yörelere göre farklılık gösterdiği anlaşılır. Kültürün bölgeler ve yörelere göre farklılık göstermesiyle farklı gelenek ve görenekler insanlar tarafından ortaya konulmuştur. Her bölgenin kendine özgü gelenek ve göreneklere olduğu da anlaşılmaktadır. Türk kültürü İslamiyet'e geçişle birlikte yeni gelenekler ortaya konulduğu görülmüştür.

Buradan da anlaşılacağı üzere her yörenin kendine özgü gelenek, görenek ve adetleri bulunmaktadır. Bölgelere ve yörelere göre farklılığı ortaya koyan unsur ise kültürdür. Köçeklik geleneği ise Batı Karadeniz kesiminin yaşayan kültür değerlerinden sadece biridir.

Köçek, erkeğin kadın kılığına girerek, müzik eşliğinde oynayarak, bunu meslek haline getirmiş erkektir. Osmanlı zamanında köçek yetiştirilirken oldukça meşakkatli olduğu anlaşılırken Cumhuriyet döneminde köçeklik mesleğini icra eden kişilerin bu kadar zorluk çekmediği de ortaya konulmuştur. Osmanlı zamanında Köçeklik geleneğini gayrimüslimler yaparken ilerleyen yıllarda böyle bir ayırım ortadan kalktığı görülmektedir.

Bu çalışmada halk bilimi araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Bu yöntem ve teknikler sayesinde elde edilen bilgiler işlenerek ortaya bir sonuç çıkarılmaya çalışılmıştır. Yapılan araştırmalar neticesinde Zonguldak ilindeki köçeklerin nasıl yetiştiği, bu mesleği nerelerde icra ettiği ve de Zonguldak halkının köçeklere bakış açısı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Köçeklik, Zonguldak'ta Köçeklik, Köçeklik Geleneğinin İcra Yerleri

ABSTRACT

Institute : Zonguldak Bülent Ecevit Universty Social Siences Institute,
Turkish Language and Literature Department

Title : A Research About Koceklik Tradition in Zonguldak

Author : Erkut Çetinkaya

Adviser : Assoc. Prof. Dr. Gül Banu Duman

Type of Thesis, Year : Master Thesis, 2019

Total Number of Pages : 165

It is possible to understand from the very definition of culture that cultures vary by the regions and locations, leading to the creation of different traditions in different places. Turkish culture also produced new traditions following the Turks' conversion to Islam.

It is understood from the above that every region has unique traditions and different interpretations of the culture. The kocek tradition is only one of the living traditions that is unique to the Black Sea region.

Kocek is the male dancer dressed as female, playing, singing and dancing in women's clothes. It's been more difficult to raise koceks at Ottomans' times, although kocek profession has reportedly become easier after the Republic. Although non-Muslims performed most of the kocek tradition at Ottomans' times; the distinction between Muslims and non-Muslims disappeared in time.

Ethnology research methods and techniques are used in this study. The information obtained in the due process is attempted to be examined. This study attempts to shed light on the kocek tradition in Zonguldak city, investigating how they are raised, how and where kocek performances are held, and how they are viewed by the people of Zonguldak.

Key words: Kocek, Kocek Tradition in Zonguldak, Places of Kocek Tradition

ÖN SÖZ

Köçek, erkeğin kadın kılığına girip müzik eşliğinde oynayarak etrafındakileri eğlendiren ve aynı zamana bu dansı kendine meslek edinmiş erkeğe verilen isimdir. Türk kültüründe, somut olmayan kültürel miras alanlarından gösteri sanatına giren köçeklikle alakalı toplam altı adet tez çalışması yapılmış olmasına rağmen özel olarak Zonguldak ilinde köçeklik geleneğini ele alan bir çalışma yapılmamıştır. Zonguldak ilinin daha önce ayrıntılı olarak incelenmemiş olması, alanla ilgili yeni bilgilerin ortaya çıkarılacak olması, köçeklik geleneği açısından faydalı olacağı anlaşılmaktadır. Köçeklere bölge halkının bakış açısı gibi konulara da araştırmada yer verilmiştir.

Köçekliğin geçmişi araştırıldığında, geçmişi olan bir gelenek olduğu ortaya çıkmaktadır. Köçeklik geleneğinin yaygın olarak devam ettiği bölgelerden birisi de Batı Karadeniz bölgesidir. Köçeklik geleneğinin Zonguldak, Bartın, Karabük, Kastamonu ve Sinop illerinde hem düğünlerde hem de çeşitli etkinliklerde varlığını sürdürdüğü bilinmektedir.

Köçekliğin, babadan oğula, usta çırak ilişkisi şeklinde günümüze kadar geldiği bilinmektedir. Günümüzde ise geleneğin çeşitli değişimlere uğradığı geleneksel usta çırak ilişkisi haricinde izlediği köçeği taklit ederek mesleğe adım atanların sayısının da azımsanmayacak düzeyde olduğu görülmüştür.

Köçekliğin eskiden olduğu gibi usta-çırak ilişkisiyle devam etmediği yapılan saha çalışmalarından anlaşılmaktadır. Eskiden usta-çırak ilişkisi uzun bir sürece bağlıken günümüzde daha çok taklit yoluyla öğrenme yapıldığı bilgisi saha çalışmalarından ve köçeklerle yapılan röportajlardan anlaşılmaktadır.

Zonguldak ilinde köçeklik geleneğinin, yoğunlukla köy düğünlerinde, salon düğünlerinde, sünnet düğünlerinde, asker uğurlamalarında ve çeşitli etkinliklerde icra edildiği yapılan saha araştırmalarında ortaya çıkmıştır.

Zaman zaman STK'ların düzenledikleri etkinliklerde köçekleri oynattıkları bilgisine de ulaşılmıştır.

Zonguldak'ta köçeklik geleneğini devam ettiren 20 köçekle görüşülerek, bu geleneği kimlerden öğrendikleri, ne zaman yapmaya başladıkları, hangi

ortamlarda icra ettikleri, öğrenim durumları, aileleri, bu mesleğe bakışları, nasıl bir araya geldikleri, ne kadar kazandıkları hakkında bilgi edinilmeye çalışıldı.

Zonguldak'ta yaşayan toplam yüz yirmi beş kişiyle görüşülerek Zonguldak'ta köçekliği bilip bilmediği, köçeklik geleneğine nasıl baktığı, köçekliği gelenek olarak görüp görmediği, köçeklik kültürünü devam ettirmek adına düğünlerine çağırıp çağırmadıkları ve köçekliğe genel olarak bakışı ortaya konulmaya çalışıldı.

Bu çalışma yapılırken halkın köçeklik geleneğine ve bu geleneği icra edenlere bakışını daha objektif ifade edebilmelerini sağlamak için halka uygulanan anketlerde herhangi bir kimlik bilgisi talep edilmemiştir.

Çalışma hazırlanırken öncelikle köçeklik geleneği ile ilgili literatür taraması yapılarak konuyla ilgili şu ana kadar yapılan yazılı çalışmalar öncelikle incelenmiştir. Literatür taramasının ardından saha çalışmalarına geçilmiş kaynak kişilerle ve köçeklerle görüşülüp, konuyla alakalı sorular sorularak, ayrıntılı bir şekilde Zonguldak ilindeki köçeklik geleneği aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışma üç ana başlık altında toplanmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde köçeklik kelimesinin anlamı ve kökeni üzerinde duruldu. Tezin ikinci bölümünde ise Türk toplumunda köçekliğin yeri hakkında bilgi verildi. Son bölümde ise yapılan saha çalışmalarından hareketle Zonguldak'ta köçeklik geleneğinin yeri ile ilgili neticeler elde edilmeye çalışıldı.

Bu çalışmanın yürütülmesinde, benden yardımlarını esirgemeyen, destekleri ile yol gösteren kıymetli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Hasan Özer'e, Dr. Öğr. Üyesi Berna Ayaz'a ve çalışmamın olgunlaşması için elinden gelen desteği esirgemeyen, her daim yanımda ve arkamda olan değerli danışman hocam Doç. Dr. Gül Banu Duman'a teşekkür ediyorum. Son olarak bu çalışmada benimle bilgilerini paylaşan kaynak kişilere ve desteklerini her daim yanımda hissettiğim sevgili aileme teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	xi
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ	1
1. KÖÇEK KELİMESİNİN ANLAMI VE KÖKENİ.....	7
1.1. Köçek Kelimesinin Anlam ve Kökeni Hakkında	7
1.2. Köçek, Zenne, Çengi ve Tavşan Oğlanı Kavramlarının Karşılaştırılması	11
2. TÜRK TOPLUMUNDA KÖÇEKLİĞİN YERİ.....	13
2.1. Osmanlılarda Köçekliğin Yeri.....	13
2.2. Cumhuriyet Sonrasında Köçekliğin Yeri	17
3. ZONGULDAK'TA KÖÇEKLİK GELENEĞİ	15
3.1. Araştırma Alanının Tanıtılması.....	15
3.1.1. Zonguldak'ta Köçeklik	15
3.1.2. Zonguldak'ta Köçeklik Geleneğinin Yeri.....	18
3.2. Köçeklere Zonguldak Halkının Bakışı	20
3.3. Köçeklerle İlgili Bilgiler	39
3.4. İcra Yerleri	49
3.4.1. Zonguldak Köy Düğünleri	50
3.4.2. Sünnet Düğünleri	53
3.4.3. Asker Uğurlama Eğlenceleri.....	53
3.4.4. Diğer İcra Yerleri.....	54
3.5. Köçek Kostümleri Hakkında	54
3.6. Aileleri Hakkında	55
SONUÇ.....	57
KAYNAKÇA	62
EKLER.....	64
Ek 1: Kaynak Kişiler.....	64
Ek 2: Anket Soruları	68
Ek 3: Köçeklerle Röportajlar	68

Ek 4: Köçek ve İcra Yer Fotoğrafları	131
ÖZGEÇMİŞ.....	165

KISALTMALAR LİSTESİ

AREGEM	: T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Mùdùrlùđù
KK	: Kaynak Kişi
s.	: Sayfa
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TDK	: Tùrk Dil Kurumu

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Sayfa

Fotoğraf 1: Zonguldak İl Haritası	15
Fotoğraf 2: Erkek tarafındaki eğlence.	131
Fotoğraf 3: Erkek tarafındaki eğlence.	131
Fotoğraf 4: Damadın babasının önünde oynama.	132
Fotoğraf 5: Damadın babasından bahşiş koparma.	132
Fotoğraf 6: Damadı bekleme.	133
Fotoğraf 7: Misafirlerden bahşiş isteme.	133
Fotoğraf 8: Damadın babasından bahşiş alma.	134
Fotoğraf 9: Kayınpederden bahşiş koparma.	135
Fotoğraf 10: Damatla oyun oynama.	136
Fotoğraf 11: Damat ve arkadaşıyla birlikte oynama.	136
Fotoğraf 12: Damat ve arkadaşlarıyla oynama.	137
Fotoğraf 13: Damattan iki köçeğin de bahşiş alma çabaları.	137
Fotoğraf 14: Damattandiğer köçeğin de bahşiş alması.	138
Fotoğraf 15: Damat ve arkadaşlarıyla birlikte çömelerek oynama.	138
Fotoğraf 16: Damatla birlikte köçeklerin oynaması.	139
Fotoğraf 17: Damatla diğer köçeğin oynaması.	139
Fotoğraf 18: Köçek ekibinden klarnetçi.	140
Fotoğraf 19: Damadın diğer köçek ekibi üyeleriyle oynaması.	140
Fotoğraf 20: Köçek ekibini klarnetçisi.	141
Fotoğraf 21: Köçeğin zili	142
Fotoğraf 22: Gelin evinin önünde gelin tarafını eğlendirme.	142
Fotoğraf 23: Devrek merkezde erkek tarafının gelini beklerkenki eğlencesi.	143
Fotoğraf 24: Kız tarafındaki eğlence.	143
Fotoğraf 25: Damat tarafından köçeğin bahşiş istemesi.	144
Fotoğraf 26: Köçeğin bahşiş alması.	144
Fotoğraf 27: Köçeğin bahşiş ağzındayken oynaması.	145
Fotoğraf 28: Köçekle damadın yakınının, gelini beklerken oynaması.	145
Fotoğraf 29: Damadın akrabalarının köçekle oynaması.	146
Fotoğraf 30: Köçek, damat ve aile üyesinden birinin oynaması.	146
Fotoğraf 31: Köçekle damadın karşılıklı oynaması.	147
Fotoğraf 32: Köçekle damadın birlikte eğilerek figürünü sergilemesi.	147

Fotoğraf 33: Köçeğin damattan bahşış istemesi.	148
Fotoğraf 34: Köçeğin damadın kucağına yatarak bahşış istemesi.	149
Fotoğraf 35: Köçek ekibinin köçeğe bahşış için yardım etmesi.	149
Fotoğraf 36: Köçek ekibinin birlikte ön hazırlıklarını yapması.	150
Fotoğraf 37: Köçek ekibinin düğüne gelen misafirleri karşılaması.	150
Fotoğraf 38: Köçeklerin davetliler önünde oynaması.	151
Fotoğraf 39: Köçeğin davetliler önünde hünelerini sergilemesi.	151
Fotoğraf 40: Köçeklerin figürlerini sergilemesi.	152
Fotoğraf 41: Köçeklerin göbek titretme figürünü sergilemesi.	152
Fotoğraf 42: Davetlilerden köçek ekibinin bahşış toplaması.	153
Fotoğraf 43: Davetlilerin kucağına yatarak bahşış toplama.	154
Fotoğraf 44: Davetlilerden bahşış alma.	154
Fotoğraf 45: Zonguldak'ta görev yapan köçeğin kıfeti.	155
Fotoğraf 46: Köçeklerin davetlileri eğlendirmek için oynaması.	156
Fotoğraf 47: Köçeğin figürlerini sergilemesi.	156
Fotoğraf 48: Köçek zilleriyle dans ederken.	157
Fotoğraf 49: Köçek ve davulcunun bahşış için gezerken.	157
Fotoğraf 50: Köçek ekibinin birbirine yapması gereğini söylerken.	158
Fotoğraf 51: Köçeğin misafirleri eğlendirmesi ve bahşış toplaması.	158
Fotoğraf 52: Davetliler bahşış veririrken.	159
Fotoğraf 53: Gelini beklerken damat ve köçeklerin oynaması.	159
Fotoğraf 54: Köçeğin göbek atması.	160
Fotoğraf 55: Köçeğin köprü yaparak bahşış alması.	161
Fotoğraf 56: Köçeklerin damatla göbek atması.	161
Fotoğraf 57: Köçeğin damatla omuz vurma.	162
Fotoğraf 58: Asker Uğurlama.	162
Fotoğraf 59: Asker Uğurlamada, Köçeklerle Oynama.	163
Fotoğraf 60: Siyasetçiyi Beklerken Köçeklerin Oynaması.	163
Fotoğraf 61: Sunnet Düğününde Köçek.	164

GRAFİKLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 3.1: Cinsiyet Durumları	20
Grafik 3.2: Öğrenim Durumları Hakkında	21
Grafik 3.3: Yaş Dilimleri	22
Grafik 3.4: Köçek İzlemeleri	22
Grafik 3.5: Köçeği İzlediği Yer	23
Grafik 3.6: İzlediği Köçeği Beğenip Beğenmediği	24
Grafik 3.7: İzlediği Köçeği Beğenmeyenler	24
Grafik 3.8: Köçeği izledikten Sonraki Olumsuz Düşünceler	25
Grafik 3.9: Eğlencenize Köçek Çağırdınız mı?	26
Grafik 3.10: Köçeği Çağırılmaların Nedenleri	26
Grafik 3.11: Köçeği Çağırma Amaçları	27
Grafik 3.12: Köçeklik Sizce Neden Gelenek?	27
Grafik 3.13: Sizce Köçeklik Gelenek mi?	28
Grafik 3.14: Zonguldak'ta Köçeklik Geleneği Devam Ediyor mu?	28
Grafik 3.15: Köçeklik Sadece Bu Coğrafyaya Ait mi?	29
Grafik 3.16: Köçeklik Bakımından Bir Erkeğin Dans Etmesi	29
Grafik 3.17: Ailenizden Birisi Bu Mesleği Devam Ettirsin mi?	30
Grafik 3.18: Köçeklik Yapan Kişi Hakkındaki Düşünceleriniz	31
Grafik 3.19: Köçeklerin Yaş Dilimleri	42
Grafik 3.20: Köçekliğe Başlama Yaşı	42
Grafik 3.21: Köçeklerin Eğitim Durumları	43
Grafik 3.22: Köçeklerin Doğum Yerleri	43
Grafik 3.23: Köçekliği Tercih Sebepleri	44
Grafik 3.24: Köçeklik Dışındaki Meslekleri	44
Grafik 3.25: Ailede Başka Köçek Var mı?	45
Grafik 3.26: Köçekliği Bırakma Yaşları	45
Grafik 3.27: Aileden Biri, Bu mesleği Devam Ettirsin mi?	46
Grafik 3.28: Köçeklik Yaparken Uygunsuz Davranışlar	46
Grafik 3.29: Köçekliğe Olumsuz Bakılıyor mu?	47
Grafik 3.30: Aileden Köçekliğe Olumsuz Bakış	48
Grafik 3.31: Köçeklikte Kazandığı Ücret	48
Grafik 3.32: Tekrar Köçeklik Yapar mıydınız?	49

GİRİŞ

İnsanoğlu yapısı gereği birlikte yaşar. Bir arada yaşarken yeni ürünler verir. Bu ürünler kültür olarak değerlendirilir. Kültür, insanları bir arada tutan, toplumlara göre değişiklik gösteren, geçmişten geleceğe doğru değişerek devam eden ya da kaybolan, geçmiş nesilleri, gelecek nesillere tanıtan, bağlayan maddi ve manevi değerleri kapsayan her türlü olguya denilir. Kültür, değerler bütünü olmakla birlikte, toplumu ayakta tutan olmazsa olmazlardır. Altuntaş (1997: 35) ise “Toplumların millet olma özelliğini belirleyen en önemli unsulardan biri de kültürleridir.” diyerek kültürün önemine değinmiştir.

Kültürle alakalı birçok tanım bulunmaktadır. “Kültür, gelenek, sanat ve diğer manevi kuvvetlerin geliştirilmesiyle kişilerin olgunlaştırılması, çalışmaların neticesi, icatların ortaya koyduğu varlıklar, hedefli ve planlı bir yaşayız tarzı, içimizdeki ve çevremizdeki dünyanın olgunlaşmasıdır.” (Sakaoğlu, 1990: 7). Kültür insanların gereksinimlerinden doğmuş olup, tamamen insanla ilintili bir kavramdır. İnsanoğlunun bir şeyler üretmeye başlamasından sonra kültür kavramının ortaya konulduğu söylenebilir fakat kültürün doğuşu konusunda kesin bir tarih belirtilmemiştir.

Kültürle alakalı yapılan tanımlardan da hareketle, kültürlerin bölgelere ve yörelere göre farklılık gösterdiği anlaşılır. Kültürün bölgeler ve yörelere göre farklılık göstermesiyle farklı gelenek ve görenekler insanlar tarafından ortaya konulmuştur. Her bölgenin kendine özgü gelenek ve görenekleri olduğu da anlaşılmaktadır. Türklerin İslamiyet’i kabulüyle birlikte, yeni birçok kültürel unsur, Türk yaşantısına nüfuz etmeye başlamıştır.

“Türk kültür tarihinde bazı değerlerin günümüze kadar ulaşmadığını görmek mümkündür. Çok çeşitli ve zengin bir yapıya sahip olan Türk kültürü Orta Asya, Anadolu ve İslam kültürlerini senteziyle oluşmuş olması bu yapısını net bir şekilde ortaya koymaktadır.” (Altuntaş, 1997: 35). Kültürün, bölgelere göre farklılık gösterdiği de ortadır.

Doğu Karadeniz bölgesindeki insanların gelenekleriyle, Batı Karadeniz bölgesindeki insanların geleneklerinin farklı olduğu anlaşılır. Bu farklılık tek bir noktada olmamakla birlikte, yemekleri, düğünleri, kıyafetleri, mimarileri bunlardan bazılarıdır. Doğu Karadeniz bölümünde yaşayan insanların gerçekleştirdiği düğünler ile Batı Karadeniz kesiminde yaşayan insanların gerçekleştirdiği düğünler arasında farklılıklar vardır. Batı Karadeniz kesiminde gerçekleştirilen düğünlerde köçeklik geleneği görülürken, Doğu Karadeniz kesiminde gerçekleştirilen düğünlerde ise Köçeklik geleneği yerine, Horon oynama geleneğinin yer aldığı görülmektedir.

Buradan da anlaşılacağı üzere her yörenin kendine özgü gelenek, görenek ve adetleri bulunmaktadır. Bölgelere ve yörelere göre farklılığı ortaya koyan unsur ise kültürdür. Köçeklik geleneği ise Batı Karadeniz kesiminin yaşayan kültür değerlerinden sadece biridir.

Zonguldak, Batı Karadeniz’de yer alan bir yerleşim alanıdır. Zonguldak Cumhuriyetin ilanından sonra 20 Nisan 1924’te vilayet olmuştur. Karadeniz bölgesinin, Batı Karadeniz bölümünde yer alan sahil şehridir. Karaelmas Diyarı olarak anılan ilin diğer bir ismi de “merdiven şehri”dir. Merdivenler şehri yakıştırması, şehre sonradan gelenler tarafından verilmiştir. Özer (2018: 344) ise “Emeğin ve kömürün başkenti olarak kabul edilen Zonguldak, simidi, çileği, elpek bezi, bastonu, yamaçlardaki evleri, uzun ince merdivenleri ve kömürüyle özgün bir kent görünümündedir.” diye anlatır Zonguldak ilini.

Zonguldak, köçeklik geleneğinin yaşatıldığı birkaç ilden biridir. Batı Karadeniz kesiminde Bolu, Sinop ve Kastamonu’da köçeklik geleneği sürdüren iller arasındadır. Köçeklik geleneğinin Zonguldak’ta çıkışı hakkında, kesin bilgilere ulaşılamamıştır.

Köçeklik geleneğinin Anadolu’da çıkışı hakkında da kesin bir bilgi olmamakla birlikte, Taşkın (2012: 13) Türklerin Anadolu’ya gelerek yerleşik hayata geçmesinden sonra ortaya çıktığına dikkat çekmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere Köçeklik geleneği yeni çıkmış bir gelenek olmadığı, mazisi olduğu ortaya çıkmıştır. Köçek, erkeğin kadın kılığını girerek davul, zurna ve kemane eşliğinde dans etmesi olarak tanımlanabilir. Melek (1953: 2705), eski

devirlerde, çalgı ile raks eden erkeklere, köçek isminin verildiğini söylemektedir. Osmanlı zamanında köçek yetiştirilirken oldukça meşakkatli olduğu anlaşılırken, Cumhuriyet döneminde köçeklik mesleğini icra eden kişilerin bu kadar zorluk çekmediği de ortaya konulmuştur. Osmanlı zamanında Köçeklik geleneğini gayrimüslimler yaparken ilerleyen yıllarda böyle bir ayrımın ortadan kalktığı görülmektedir.

Çalışmanın başında konuyla ilgili literatür taraması yapılarak köçeklikle alakalı yüksek lisans tezleri tek tek derinlemesine incelenmiştir. Köçeklik geleneğiyle alakalı YÖK Tez Merkezi'nde toplam altı adet tez çalışması olup bu tez çalışmalarının tamamı gözden geçirilmiştir. Yapılan tezlerle alakalı kısa bir değerlendirme aşağıya çıkarılmış olup bu çalışmada diğer tezlerde yeterince ele alınmayan Zonguldak yöresinde köçeklik geleneği konusu derinlemesine ele alınacaktır.

Berna Kurt tarafından, danışmanlar Prof. Dr. Şermin TEKİNALP ve Yrd. Doç. Dr. Fahriye Dincer KOÇAK gözetiminde hazırlanan “Dansçı Erkeğe Yönelik Önyargılı Bakışın ‘Sinop Köçekleri’ Örneği Üzerinden İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Yönetimi Anabilim Dalı'nda yapılmıştır. Tez toplam altı bölümden oluşmuştur. Köçekliğin tarihsel anlamda geçmişi, geleneğin günümüzde nasıl sürdürüldüğü, toplumun köçeklik geleneğine bakış açısı, dans sanatında tarihsel perspektifte dans eden erkeğe bakış açısı verilmeye çalışılmıştır. Dans sanatı tarihsel olarak ele alınıp köçeklik geleneğini devam ettiren kişilerle görüşülüp Sinop Köçeklerinden hareketle dans eden erkeklere ön yargılı bakış ortaya konulmaya çalışılmıştır. Beş köçekle görüşülerek bu çalışmada dans eden erkeklere ön yargılı bakış, ortaya konulmaya çalışılmıştır. Mülakat ve anket yöntemleri kullanılmıştır. “Araştırma, erkek dansçıya yönelik önyargılı bakışın farklı tarihsel koşullarda ve coğrafyalarda sürekliliğe sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır. Kurt (2007: iii) “Çalışmayla, kalıplaşmış görünen toplumsal cinsiyet kimliklerinin değişkenliğini ortaya çıkarmak ve dans sanatında daha özgür anlatım biçimlerinin yaratılabileceğini göstermek amaçlanmıştır.” diyerek toplumun dansa cinsiyet bakımından farklı bakışı ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

“Köçekçeler” adlı yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler Anabilim Dalı’nda yapılmıştır. Hülya Uzun tarafından, danışman Yrd. Doç. Rıza Filizok gözetiminde hazırlanan bu tezde, Türk Musikisinin Sözlü Beste Formları içinde bulunan Köçekçeler üzerinde durulmuştur. Bu tezde köçeklerden çok, köçekçelerden, musiki boyutunda ele alınmıştır. Köçekçeler adlı yüksek lisans tezi üç ana başlıktan ve her ana başlığın altında ara başlıklardan oluşturulmuştur.

“Osmanlıda Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Köçekler, Çengiler” adlı yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı’nda yapılmıştır. Tezin yazarı Şeyma Ersoy olup tez danışmanı ise Prof. Dr. Şehvar Beşiroğlu’dur. Bu çalışmada Osmanlıda müzik ve dans geleneğinin içerisinde yer alan çengi ve köçek kavramlarının erkek ve kadın kavramları açısından incelenmiştir. Osmanlıda yaygın olarak devam etmiş olan köçek, çengi ve tavşan kavramları üzerinde durularak toplumsal cinsiyet bakımından da incelenmiştir. Köçek, çengi ve tavşan danslarında kullanılan müzik olan köçekçe hakkında bilgi verilmiştir. Ek bölümünde de dans ettikleri müziklerin sözleri ve güfteleri aktarılmıştır. Tez toplamda beş bölümden meydana gelmiştir. Her ana başlığın altında ara başlıklarla tez genişletilmiştir.

“Köçeklik Geleneği” adlı yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde hazırlanmıştır. Ufuk Tuncel tarafından hazırlanan tezin danışmanı ise Öğr. Gör. Süleyman Şenel’dir. Köçekliğin tanımı verilerek dilimize Farsçadan girdiği hakkında bilgi verilmiştir. Köçek kelimesinin etimoloji de verilmiştir. Osmanlı zamanında köçeklerin kimler tarafından eğitildiği, nasıl bir eğitim verildiği, eğitim süresi hakkında açıklamalarda bulunulmuştur. Osmanlı döneminin eğlence hayatında önemli bir yeri olduğu, devletin ileri gelenlerinin de eğlence hayatında köçeklerden istifade edildiği bilgisi de tezin içinde verilmiştir. Köçeklerin birlikte hareket ederek bir kol denilen bir birliğin içerisinde yer alarak birlikte hareket ettikleri hakkında bilgiye de ulaşılmıştır.

“Mesleki Rollerin Seçiminde Kültürel Etkenler: Köçek Örneği” adlı yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Anabilim Dalı’nda hazırlanmıştır. Kişilerin meslek seçimlerinde gün geçtikçe bir takım değişimler olduğu, önceden revaçta olan mesleklerin gün geçtikçe yerlerini başka

mesleklere bıraktığı bilgisi aktarılmıştır. Bireylerin meslek seçiminde ekonomik ve sosyal etkilerinin önemi ortaya çıkartılmıştır. Bazı kültürlerde meslek seçiminde ailenin etkisinin önemli olduğu bilgisi aktarılmıştır. Mesleğe yönelmelerde köçeklik mesleği üzerinden yola çıkılarak kadına ait olarak düşünülen dansları erkeler tarafından nasıl yapıldığı ve toplum tarafından nasıl bakıldığı üzerine bilgi verilmiştir. Mesleki Rollerin Seçiminde Kültürel Etkenler: Köçek Örneği adlı yüksek lisans tezi, toplam on iki bölümden oluşmaktadır. Tezin bir bölümde köçeklik geleneğini devam ettiren illerden olan Sinop ve İstanbul'daki köçeklerden bahsedilmiştir. Köçeklik geleneğini devam ettiren diğer iller yüksek lisans tezinin içinde yer almamıştır. "Mesleki Rollerin Seçiminde Kültürel Etkenler: Köçek Örneği" adlı yüksek lisans tezinin hazırlayan Bülent Taşkın, tez danışmanı ise Prof. Dr. Taylan Akkayan'dır.

"Türk Halk Danslarında Köçeklik Geleneği" adlı yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Oyunları Bölümü Anabilim Dalı'nda hazırlanmıştır. Yüksek lisans tezinin yazarı Seher Erkan olup danışmanı ise Gürbüz Aktaş'tır. Tezde, kültürün öğeleri içinde yer alan dans, toplumla alakalı birçok kavramı içinde barındırdığı bilgisi ortaya konulmuştur. Türk halk oyunlarının zenginlikleri ortaya çıkartılmıştır. Türk halk oyunlarının içinde yer aldığı köçeklik geleneğinin geçmişten günümüze kadar değişerek günümüze kadar geldiği ve ülkenin belli başlı şehirlerinde devam ettiği bilgisi ortaya çıkartılmıştır. Köçeklik geleneğinin ayağın olduğu bölgeler olarak Kastamonu, Kırşehir, Bolu, Sinop ve Zonguldak'tan bahsedilmiştir. Zonguldak'tan bahsedilirken çok fazla bilgi verilmemiştir. Zonguldak'la alakalı sadece iki paragraf bilgi verilerek verilen bilginin sığ kaldığı da anlaşılmaktadır.

Konuyla alakalı hazırlanan yüksek lisans tezleri tek tek incelenmiş olup Zonguldak ilinde köçeklik geleneğiyle alakalı yeterli bilginin olmadığı görülmüştür. Zonguldak ilindeki köçeklerin nasıl yetiştirildiği, babadan oğula mı yoksa usta çırak ilişkisi şeklinde mi bu geleneği devam ettirip ettirmediği de merak edilen konulardan biri olmuştur. Zonguldak ilindeki köçekler araştırma konusu olarak ortaya çıkmış olup konuyla alakalı çalışmalar yapılmıştır.

Köçeklik geleneğinin icra edildiği yerlerden biri olan düğünlere katılım sağlanmıştır. Bu yerde, bu mesleği icra edenlerle görüşmeler yapılarak gelenekle

alakalı bilgilere ulaşılmıştır. İcra yerlerinde ulaşılamayan ya da o esnada görüşmeyi kabul etmeyen meslek Erbablarıyla ise daha sonra uygun oldukları zamanlarda görüşmeler yapılmıştır. Köylere gidilip bu gelenekle alakalı kaynak kişilerle, konuyla ilgili önceden hazırlanmış sorular sorularak sohbet havası içinde ses kayıtları alınmıştır. Kaynak kişilerin konuyu yakından bilen kişiler olmasına özellikle dikkat edilmiştir.

Bu çalışmayla alakalı daha önceden çalışma yapılmamış olması, konuyu biraz daha önemli kılmış olup Zonguldak halkının köçekliğe bakışı da ortaya konulmaya çalışılmıştır. Zonguldak halkına köçeklerle alakalı çeşitli sorular sorularak köçekliğe bakış açısı ve köçekliği bir gelenek olarak görüp görmediği de ortaya çıkartılmıştır.

Bu çalışmada halkbilimi araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Daha önceden konuyla alakalı çalışmalarla birlikte, saha araştırmalarının ve kaynak kişilerden edinilen bilgilerin bileşiminden Zonguldak'ta köçeklikle alakalı bir sonuca varılmıştır.

1. KÖÇEK KELİMESİNİN ANLAMI VE KÖKENİ

1.1. Köçek Kelimesinin Anlam ve Kökeni Hakkında

Köçek, erkeğin kadına ait kıyafetleri giyerek; davul, zurna ve kemane eşliğinde dans eden kişiye denir. Fakat köçeklikle alakalı yapılan açıklamalarda, köçek kelimesinin anlamı, zenne ve çengi ile karıştırılmaktadır. Karışıklığa sebebiyet veren tanımlar ve açıklamalar üzerinden yola çıkılarak anlam karışıklığı giderilmeye çalışılacaktır.

Bu çengiler, daha doğrusu köçekler, ayrıca anlatımıyla layık; bir tanesi hatlarının inceliği, gerdanın beyazlığı, lüle lüle sarı saçları, başının üstünde Yunanvari duran mavi çevresi, mütevazı tavrı ve ince beliyle tepeden tırnağa kadar genç ve güzel bir kadın tesiri içinde insanı aldatıyor, diyen Gazimihal (1959: 2001) köçek ve çengi kavramının aynı olduğundan bahsetmiştir. Yapılan tanıma göre köçek kavramı verilmiş olup fakat çengi ve köçek aynı anlama gelecek şekilde açıklama yapılmıştır.

Osmanlı'nın ilk dönemlerinde raks edenlere *Çengi* ismi verilirken son dönemlerde hanım rakkaslara *Çengi*, erkek rakkaslara *Köçek* özel bir kıyafetle farklı bir raks icra edenlere *Tavşan* adı verilmiştir, diyen Beşiroğlu (2006: 11) Osmanlı'nın ilk dönemlerindeki bu anlam karışıklığına vurgu yaparak daha sonra da bu anlam karışıklığının giderildiğinden bahsetmiştir.

Melek (1953: 2705), Eski devirlerde, çalgı ile raks eden erkeklere, köçek isminin verildiğini söylemektedir. Köçek kelimesi farklı bir sürü anlam muhafaza etmektedir. Bunlardan bazılarına değinmek gerekirse; Türk Dil Kurumunun sözlüğüne göre; "Kadın kılığına girip oynayan erkek, kapı, dolap ya da sandık kilidi," Dil Derneğinin sözlüğüne göre "Kadın kılığına girip çengi gibi oynayan erkeklere verilen ad" (TDK, 2019) olarak anlamlandırılmaktadır.

Köçek; eski düğün ve eğlencelerde, kadın kılığına girerek çalgı eşliğinde oynayan ve bu işi meslek olarak seçen erkeklere verilen addır, diyen Kılıç'ın (2009: 356) tanımını diğer tanımlardan farklı kılan, meslek olduğunu belirtmiş olmasıdır.

And ise (2014: 29) İlk başlarda kadın-erkek ayırmadan bütün dans edenlere, taklit oyunlar yapanlara çengi deniliyordu. Nitekim 17. yüzyıl Viyana basımlı Meninski sözlüğüne göre çenginin bir çeşit harp gibi dikine çalınan çenk çalgıcısı anlamına geldiği gibi: oyuncu, dansçı komedyaya oyuncusu anlamına da geldiği belirtiliyor. Bunun gibi gene 17. yüzyılda Profesör Thomas Hyde'in yazdığı Latince De Ludis Orientalibus adlı kitapta "Türk oyunlarına ayrılan bölümde de çenginin çeşitli anlamlar arasında komedyaya oyuncusu olduğu gösterilmiştir. Fakat yalnız kadın dansçılara verilen bir ad oldu. Buna karşılık erkek oyunculara köçek veya tavşan deniliyordu, diye köçek tanımını yapmaktadır.

"Eğlencelerde kadın kılığında raks ederek oynayan erkek." diye tanımlayan Tuncer (2004: 71) eğlence kısmını vurgulamaktadır.

"Para karşılığı eğlendirici, güldürücü ve özel becerilere dayalı oyunlar oynayan ve bunu kendisine iş ve düşünce alanı seçen oyuncuların tümüne verilen bir addır." diyen Sipahi (302: 1975) tanımda köçekliğin güldürücü kısmına dikkat çekmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğünün ise köçek tanımı ise; "parmak zilleri çalan, kadın kılığına girerek müzik eşliğinde eğlendirmek amacıyla dans eden ve bu işi kendine meslek edinen erkeklere köçek denir." (AREGEM: 2019).

Nasman ise (2004: 120) "Kadın kılığına girerek dans eden ve bunu meslek haline getirmiş, profesyonelce çalışan erkelerdir." diyerek profesyonellik kısmına vurgu yapmıştır.

"Köçek sözcüğünün yaygın bilinen karşılığı, kadın kıyafetleri içerisinde "raks eden" (dans eden) genç erkektir." diyen Paşaoğlu (2014: 459) tanımda genç erkek kısmını vurgulamaktadır.

"Bazı kaynaklarda köçek yerine 'rakkas'ın da kullanıldığı görülmüştür." diyen Paşaoğlu (2014: 459) rakkas kelimesinin tanımlarda geçtiğini aktarmıştır.

“Eğlencelerde ve şenliklerde kadın kıyafeti giyerek kadın görünümünde ve müzik eşliğinde oyun oynayan ya da dans(raks) eden genç erkeklere verilen addır.” diyen Altuntaş (1997: 35) eğlence ve şenlik kısmına dikkatleri çekmiştir.

Tanımlardan da yola çıkıldığında kadın kılığına girip dans eden ve bu işten para kazanarak, meslek haline getiren genç erkeklere verilen isim olarak tanımlama yapıldığında, köçeklik tanımlamalarının tümünü karşılayacağı değerlendirilebilir.

Nişanyan Sözlüğü’nde farklı sözlüklerden geçen anlamlarıyla şöyle açıklanmıştır:

“küçük” [Codex Cumanicus, 1303], uşak” [Meninski, Thesaurus, 1680], civelek, dansçı” [Ahmet Vefik Paşa, Lehce-i Osmani, 1876], köçek: Yavru, genç, civelek, küçük şey, rakkas. [TDK, Türkçe Sözlük, 1. Baskı,1945] (NİŞANYAN, 2009).

Kubbe Altı Lugatı Sözlüğü’nde de geçen köçek kelimesinin anlamları şöyle açıklanmıştır:

“1. Kadın kılığına girerek oynayan erkek. 2. mec. Ağır başlı olmayan, hoppa, çok hareketli kimse. 3. târih. Ocağa yeni girmiş yeniçeri. 4. tasavvuf. Mevlevier’de şeyh efendinin, kıdemli ve yaşlı dedelerin hizmetinde bulunan yeni derviş, genç semazen.” (KUBBEALTI LUGATI, 2019).

“Köçek kelimesinin bu çalışmada kullanılan anlamının dışında da kullanılmış olduğu görülmekle birlikte; yüklenen anlamların hemen hepsi dilimize Farsça “küçük”den geçmiş olup, “küçük, ufak, yeni, toy” şeklinde yerleşmiş ve kullanılmıştır.” şeklinde açıklayan Nasman (1999: 19) kelimenin Farsçadan geçtiğini belirtmiştir.

Hasan Basri Öngel, köçeklikle Şamanizm arasında bir bağlantı olduğunu söyleyerek köçeklik kelimesinin etimolojisi hakkında aşağıdaki düşüncelerini belirtmiştir:

“...kimi sözlüklerde “köçek (köşek): deve yavrusu, köçekletmek=deveyi yavrulatmak, kimi sözlüklerde ise Yeniçeri Ocağı’na giren çocuk= Hacıbektaş Köçekleri veya Mevlevi Dergâhı’na yeni giren talip, küçük çocuk manalarında açıklanmaktadır. Bütün bu açıklama ve tanımlamalar topluca ifade edildiğinde; doğurma eylemi, dinsel köken, kadın kılığında oyunculuk, yavru veya küçük kavramlarıyla adeta şamanın dinsel ayindeki hal ve eylemini dile getirircesine vurgulanmakta olduğu görülecektir.” (Öngel, 1997: 275).

Erkan (2011: 225) ise “Ancak, köçek kelimesinin halk dilinde “küçük”, “yavru” anlamı haricinde ve daha yoğunlukla, aşağıdaki örneklerde de görüleceği üzere, farklı anlamları barınmaktadır:

Malatya: “Kapı, dolap ya da sandık kilidi”

Sivas: “Bir çeşit av köpeği”

Balıkesir: “Topaç”

Yozgat: “Semerlerdeki çengel”¹

“Küçük”, “yavru” anlamlarını ise “köşek” ve “köşsek” kelimelerinin

karşılıdığı görülecektir:

Deve yavrusu anlamıyla:

Eğridir ve köyleri /Isparta

Kızılca -Tavas, Honaz /Denizli

Karaağaçlı -Germencik,/Aydın

Menteşe /Manisa

Doğubeyazıt /Ağrı

Gaziantep

Musulmantaş -Kozan /Adana

Hayta aşireti, Boztepe, Serik, Müğrem , Elmalı, Andifli-Kaş/Antalya

Kızılyaka, Şerefler, Pisi, -Muğla

Torun anlamıyla:

Burhaniye/ Balıkesir2” diye farklı anlamlarının olduğunu söylemektedir. (Erkan, 2011: 225).

Köçek kelimesiyle alakalı yapılan tanımlar ve araştırmalardan hareketle tamamının birbirinin benzer olduğu, eğlencelerde ve şenliklerde genellikle genç erkeğin kadın kıyafetine girip ücret karşılığı insanları eğlendirdiği anlamına ulaşılmıştır. Kelimenin kökeninin Farsçadan geçtiği düşüncesi de kesin olduğu ortaya çıkmaktadır.

1.2. Köçek, Zenne, Çengi ve Tavşan Oğlanı Kavramlarının Karşılaştırılması

Köçek, zenne, çengi ve tavşan oğlanı kavramlarıyla alakalı tanımların birbirine benzediği ya da farklı kavramlar olmasına rağmen aynı anlamlarda kullanıldığı yapılan çalışmalardan anlaşılmıştır. Bu bölümde bu kavramların birbirinden farklı olduğu ve kavram karışıklığı giderilmeye çalışılacaktır. Aşağıya TDK'nın 1998 yılı baskısından köçek, zenne ve çengi kelimelerinin tanımları çıkarılacaktır:

Köçek, kadın kılığına girip çengi gibi oynayan erkeklere verilen ad.

Çengi, çalgı eşliğinde oynamayı meslek edinmiş kadın.

Zenne, kadınca, kadın gibi. Orta oyununda veya Karagöz'de kadın rolüne çıkan erkek oyuncu (TDK, 1998).

İlk başlarda erkek-kadın ayrımı yapılmaksızın, raks edenlerinin tamamına çengi deniliyordu. Fakat ilerleyen yıllarda bunun böyle olmadığı anlaşılmıştır.

“Çengiler kadın kıyafetinde genç oğlanlardır, zira Türk iffet telakkisi kadınların seyirciler karşısına çıkmasına müsaade etmez”. diyen Gazimihal (1959: 2000) çengilerin genç oğlanlardan olduğunu ve kadınların seyirci önüne çıkamayacağına dikkat çekmiştir.

İlerleyen yıllarda kavram karışıklığı giderilmeye çalışılmıştır. Buna karşılık, erkek oyunculara köçek veya tavşan deniliyordu. “Tavşan ve köçek kavramının aynı olduğunu belirtmiştir. Metin And’a göre köçek ve tavşan kavramlarının aynı olduğu söyleyerek iki kavramın arasındaki farkları belirtmemiştir.

“Tavşanlara gelince, köçeklerin etek giymesine karşılık bunlar, çuhadan şalvar giyer, üstüne camadan, bellerine alacalı renklerde şallar sarar, başlarına da köçekler gibi açık bırakmazlar, süslü, işlemeli, ufak, sivri bir külah giyerdi. Bunlara niye tavşan dendiği kesin olarak bilinmemektedir.” diye anlatan And, (1968: 28) kıyafetlerinin farklı olduğundan bahsetmiştir.

“Tavşan; köçek gibi erkek dansçılara verilen addır ancak giysileri ve dansa eşlik etme biçimleri köçeklerden farklıdır. Köçeklerin etek giymesine karşın tavşanlar çuhadan şalvar giyer, üstüne camadan, bellerine alacalı renklerde şallar sarar, başlarını ise köçekler gibi açık bırakmazlar, süslü işlemeli ufak sivri bir külah giyerlerdi.” (And, 1983: 2645).

“Köçekler de çengiler gibi cinsi sapıktı. Nitekim Evliya Çelebi bunları anlatırken “yetmiş tasta feleğin çemberinden geçmiş”, “veled-i zina”, “afitab misal rakkaslar” gibi deyimler kullanır.” (And, 1968: 27). Metin And köçek ve çengileri de benzer meslek erbabı olduklarından bahsetmiştir.

İlk başlarda bahsedilen kavramlarla ilgili kesin bir ayırım yapılamamakla birlikte, ilerleyen yıllarda ve çeşitli kaynakların ortaya çıkarılmasıyla bu kavramlar arasındaki farklar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

“Köçek; eski düğün ve eğlencelerde, kadın kılığına girerek çalgı eşliğinde oynayan ve bu işi meslek olarak seçen erklere verilen addır. Diğer anlamda ise; para karşılığı eğlendirici, güldürücü ve özel becerilere dayalı oyunlar oynayan ve bunu kendine iş ve düşünce alanı seçen oyuncuların tümüne verilen bir addır.” (Kılıç, 2009: 356).

Çengilikle alakalı Ataman ise (1986: 5) “Çengiliğin erkek oyuncularla bir ilişkisi olduğuna dair ben bir kayıt göremedim, tersine şöyle bir kayda rastladım:

Çengiler, genellikle çingeneler arasında yetişen oyuncu ve kızlardır.” diyerek çengiliğin çingeneler tarafından yapılan bir oyunculuk olduğunu aktarmıştır.

Çengi ve köçek ayrımı için Beşiroğlu (2006: 112) “Bu temel kaynaklardan tespitle, Osmanlı müzik geleneğinde raksın çok önemli bir yeri olduğu ve hatta zaman zaman raksın müziği, müziğin raksı tamamlayıcı unsurlar olduğu açıkça görülmektedir. Metnin devamında okuyacağımız referans olarak kullandığımız farklı kişilerin düşüncelerinde de göreceğimiz gibi raks edenlerin seyirlik oyunlar ve başlı başına özel raks gösterilerinde önemli bir yeri vardı. Bu gösteriler, dramatik özellikleri olan gösterilerdi ve sanat değeri taşımaktaydı. Seyirlik oyunlarda yer alan raks eden kişilere Çengi, Köçek, Rakkas, Tavşan, Kesebaz, Curcunabaz, Beççegan, Çeganebaz, Çararezen, Beççe (Türkistan’da, Özbekistan’da) gibi isimler verilmekteydi. Tarihsel kaynaklardan elde ettiğimiz bilgilerden anlaşıldığı gibi, Osmanlı raksının şehir musikisi içinde iki temel unsuru Çengiler ve Köçekler’dir. Müzikal kimlik ve cinsiyet ayrımı içinde Çengiler ve Köçekler’in farklılıklarını tespitinde 20. yy’a kadar geçen dönem içinde yazılmış olan belgelerdeki anlatımlarda terminolojide net bir ayrım olmaması, tespitler yapmakta güçlükler oluşturmuştur. En eski kaynaklar Arap terimi rakkas erkek dansçı ve rakkase kadın dansçıdan bahseder. Osmanlı’nın ilk dönemlerinde raks edenlere Çengi ismi verilirken son dönemlerde kadın dansçılara çengi, erkek dansçılara Köçek, özel bir kıyafetle, farklı bir raks icra edenlere Tavşan adı verildiği farklı dönemlerdeki kaynakların değerlendirilmesi sonucunda çok net olmasa da belirlenmiştir. Ayrıca zaman zaman çengi ve köçek ayrımındaki ifade karışıklığının sebebi Köçekler’in, çengilerin de danslarını icra etmiş olmaları ile birlikte, Köçekler’in müzisyen grupları ile değil, temaşa sanatlarında görev alan komedyen ve mim sanatçılarıyla bir lonca oluştur olmalarıdır. Tavşanlar’ın ayrımı ise daha nettir.” diye belirtmektedir.

Bu konuyla alakalı ilk başlarda detaylı bir çalışma yapılmamış olmamasından dolayı, kavramlar birbirine girmiş durumdaydı. İlerleyen yıllarda konuyla alakalı yapılan çalışmalar, konuyla alakalı bilinmeyen yönler ortaya çıktıkça, kavram karışıklıkları ortadan kalkmış olup, tanımlar yapılarak açıklık getirilmiştir. Bu sayede konuyla alakalı çalışma yapacaklara ışık tutmuştur.

2. TÜRK TOPLUMUNDA KÖÇEKLİĞİN YERİ

2.1. Osmanlılarda Köçekliğin Yeri

Osmanlıda köçeklik geleneği oldukça önemlidir. Bu konuyla ilgili çalışmalar yapılmıştır. Köçekler Osmanlı'da eğlence hayatında, bayramlarda, zengin kimselerin tertip ettiği ziyafetlerde yer almaktaydı. Çeşitli şair ve yazarlara ilham kaynağı olduğu da anlaşılmaktadır.

“Osmanlı eğlence hayatında divanda, huzurda, zengin kimselerin meclislerinde ve eğlencelerindeki köçek ve çengiler profesyonel olarak görevlerini ifa etmekteydiler. Halkın önemli bir bölümü köçek oyunlarına gayet rağbet göstermekteydi. Birçok zevk ehli zenginler bu dilber köçekleri uğruna servet feda etmekten bile çekinmezlerdi. Kimi büyük meyhanelerde ve orta şadırvanlı kahvehanelerde de köçek oynatmak adetti. Bunlar rakslarını bitirdikten sonra, oradaki zevk ve erbabına sakilik (içki dağıtıcılığı) yaparlardı. (Türk Halk oyunları kataloğu) Çengi, köçek ve tavşanlar öteki oyuncular gibi kollar meydana getiriyorlardı. Her kolda sarı çizme giyen bir kolbaşı ve kolbaşının bir yardımcısı oluyordu.” diyen Ersoy (2007: 100) Osmanlı eğlence hayatında köçekler profesyonel olarak görevlerini yerine getirmekte olduğunu belirtmiştir.

Osmanlı zamanında dönemin padişahları, köçekleri kendilerine ait eğlencelerde köçek oynatmaktan geri durmadıkları, köçekleri çeşitli eğlencelerde dans ettirdikleri ortadadır. O zamanın ileri gelenlerinin de eğlencelerde köçek oynattıkları bilinmektedir.

“1675 yılında Edirne’de IV. Mehmet’in oğullarının sünnet düğünü için yapılan şenliği görmüş olan İngiliz gezgin Dr. Covel gördüğü köçekleri şöyle anlatır: eski temaşa oyuncularını köçekler...” diyen Kılıç (2009: 358) sultanların sünnet düğünlerinde de eğlence için köçekleri oynattıklarını belirtmiştir.

Köçekler Osmanlı eğlence hayatında gün geçtikçe verilen önem artmış, her türlü eğlencelerde yer almaya başlamıştır. Osmanlı zamanında saray ve sokak eğlencelerinde köçekliğin yeri oldukça önemliydi. Osmanlıda köçeklerin yaşamı kime yazar ve şairlere ilham olmuştur. “Osmanlıda uzun bir süre ilgi gören

köçeklerin yaşamları, yaşadıkları dönemde kazandıkları üne göre kimi yazar ya da şairlere ilham kaynağı olmuştur. Enderunlu Fazıl Hüseyin köçekler üzerine “Çenginameve Defter-i Aşk” adlı iki şiir kitabı yazmıştır.” diyen Erkan (2017: 51) köçeklerin bazı yazar ve şairlere ilham verdiklerini söylemiştir.

Enderunlu Fazıl Hüseyin Beyin şiirinden bir örnek:

Çengî-Nâme-i Fâzıl Beg

Hamde lâyıık o cihân dâveri var
Kâ'inâtın heman ol serveri var
Eyleyen hüsn-i rızâ aşkı kazâ
Nice hikmetle tecellîleri var

Al eteklik kuşadıp eflâki
Kıldı çâr-pâre bu cism-i hâki
Başladı raksa beşer idrâki
Sun'-ı Hakk'ın ne aceb işleri var

Eyledi cezbe-i hüsnü i'tâ
Demedi hiç ne Yehûd u tersâ
Âlemi kapladı lutf-ı Mevlâ
Her birinin revîş-i dîgeri var

Verdi her âdeme bir başka mezâk
İhtilâf üzre mizâc-ı uşşâk
Kimi nefretde kimisi müştâk
Aşk ile her birinin mazharı var

Dil-i uşşâka edip aşkı belâ
Ruh-ı hûbâna verip hüsn ü bahâ
Buna bilmem ki ne yapsın ukalâ
Allah'ın akl alıcı kulları var

Birisi nâz ile olmuş rakkâs
Öbürü aşkına olmuş gavvâs
Cism-i vâhidde bu sad gûne havâs
Kudret-i Hakk’a işâretleri var

Bizi Hakk kurtara bu mehlekeden
Pâk ede sînemizi bu lekeden
Garezim işte budur fezlekeden
Söze âgâz eder isem yeri var

...

Köçekliğin en parlak devri on beşinci asrın sonları ile on altıncı asırda olduğu bilinmektedir. Köçekler bu yıllarda saray eğlencelerinde, sokak eğlencelerinde, bayramlarda ve padişah eğlencelerinde yer almış ve raks etmiştir. Köçekler tüm eğlencelerin olmazsa olmazları olmuşlardır. Her türlü eğlencede köçek ekibi çağrılmış ve oynatılmıştır. İslamiyet inancından dolayı, eğlencelerde kadının yer almaması, bir de kadının oynatılmasının günah sayılması köçeklik geleneğini daha da ön plana çıkarmıştır. Kadınların eğlencelerde görev alması sadece kadınların yer aldığı eğlence olan kına gecelerinde yer aldığı bilinmektedir.

“Köçekliğin en revaçlı devri, on beşinci asrın son seneleri idi. Bilhassa Sultan İbrahim devrinde köçeklik, adeta bir sanat şekline girmişti. O tarihlerde, Museviler tarafından “kol” denilen oyuncu heyetleri kurulmaya başlamıştı. Takriben iki yüz oyuncu mürekkebolan bu kolların içinde hokkabazlar, cambazlar, perendebazlar, ateşbazlar bulunduğu gibi köçekler de vardı. Bunlar, İstanbul’un muhtelif hanların ortalarındaki avlularda veyahut meydanlara kurdukları çadırlar altında oynarlardı.” (Melek, 1953: 2707).

Osmanlıda köçeklik belli bir süre sonra önemini yitirmiş, eskisi gibi her türlü eğlencede yer almadığı anlaşılmaktadır. Köçeklik 1856 tarihinde İrade-i Seniye yasası ile Reşit Paşa tarafından yasaklanarak, köçeklerin eğlencelerde yer oynamasına son verilmiştir. Bu yasağın getirilmesinde, köçeklere bakış açısının menfi olmadığı, yaşamlarının Osmanlı toplumunun genel ahlak yapısına uygun

olamayan tarzda olması bu yasağın getirilmesinde büyük etken olduğu bilinmektedir. Bu yasaklanmanın ardından köçeklerin bazıları Anadolu'ya, bazıları da Mısır'a kaçtığı dile getirilmektedir. Alkay (2019: 42) Anadolu'da köçeklik kültürünün dönüm noktalarından birisi 1856 yılında Abdülmecid'in çıkarttığı yasayla köçek takımlarının yasaklanmasıdır.

Osmanlı döneminde köçeklik geleneği, İslamiyet diniyle birlikte, kadınların erkekler önünde dans etmesinin hoş karşılanmamasından dolayı meydana gelmiştir. Daha sonraları bu gelenek, meslek haline geldiği bilinmektedir. Osmanlı döneminde üst düzey yetkililerinde bu geleneği benimseyerek, kendi eğlencelerinde oynatmaya başlaması bu geleneği belli noktalara getirmiştir.

2.2. Cumhuriyet Sonrasında Köçekliğin Yeri

Osmanlı'nın son dönemlerinde köçekliğin, halkın yaşayış tarzına uygun olmadığı, köçekliğe bakışın menfi olmamasından dolayı yasaklandığı bilinmektedir. Yasaklanan köçeklerin bir kısmının, Anadolu'ya kaçmasından dolayı, bu geleneğin Anadolu'da başladığı bilinmektedir. Geçimini bu yolla sürdüren köçekler, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde bu geleneği sürdürmeye çalışmıştır. Anadolu halkının İslamiyet dinine sahip olması ve kadının toplumda dans eden bir figürde görülmesinin hoş karşılanmayacağından, köçekliğin Anadolu halkı tarafından benimsendiği anlaşılmaktadır. Köçeklik, şu anda Kırşehir, Kastamonu, Karabük, Bolu, Sinop ve Zonguldak illerinde devam etmektedir. Salon düğünlerde, köy düğünlerinde, sünnet düğünlerinde, asker uğurlamalarında ve çeşitli etkinliklerde köçek oynatma geleneği sürdürülmektedir.

3. ZONGULDAK'TA KÖÇEKLIK GELENEĞİ

3.1. Araştırma Alanının Tanıtılması

Zonguldak ili Cumhuriyet'in ilanından sonra 20 Nisan 1924'te vilayet olmuştur. Karadeniz bölgesinin, Batı Karadeniz bölümünde yer almaktadır. Zonguldak ili kömürün bulunmasıyla çekiciliği artan bir sahil şehridir. Karaelmas Diyarı olarak anılan ilin diğer bir ismi de "merdivenler şehri" dir. Merdivenler şehri yakıştırmaları, şehre sonradan gelen kişiler tarafından verilmiştir.

Zonguldak ili merkez, Kozlu, Kilimli, Alaplı, Çaycuma, Devrek, Gökçebey ve Ereğli olmak üzere sekiz ilçeden oluşmuştur. Zonguldak ismi kamışlık ve sazlık manasına gelen zongalıktan, sıtma hastalığında gerçekleşen titremesine benzeyen zonklamaktan kaynaklanan isimlerden hareketle verildiği söylenmektedir. Köse (2004: 19) Zonguldak isminin çıkış noktasıyla alakalı üç düşüncesi bulunmaktadır; bunlardan ilki, Sandraca 'bataklık yer' kelimesinin Zonguldak'a dönüşmesi; diğer çıkış noktası, sazlık ve bataklık anlamına gelen Zongalık, Zungalık, Zunguralık kelimelerinden Zonguldak olması; sonuncusu ise, Göldağı anlamına gelen Zone Ghuel Dagh'ın Türkçe söylenişi olarak değerlendirmektedir.

Zonguldak ili 3.310 km² yüz ölçümüne sahiptir. Kuzeydoğusunda Bartın, doğusunda Karabük, güneyinde Bolu, batısında Düzce illeriyle çevrilidir. Zonguldak ili engebeli bir yapıya sahip olduğu için düzenli bir yapılaşmaya sahip değildir. Zonguldak ilinin ekonomisinin büyük bir bölümü kömüre dayanmaktadır.

3.1.1. Zonguldak'ta Köçeklik

Zonguldak, köçeklik geleneğinin yaşatıldığı birkaç ilden biridir. Batı Karadeniz bölümünde Bolu, Sinop ve Kastamonu'da köçeklik geleneği sürdüren iller arasındadır. Köçeklik geleneğinin Zonguldak'tan çıkışı hakkında kesin bilgilere ulaşılamamıştır.

Fotoğraf 1: Zonguldak İl Haritası

Kaynak: Zonguldak, (2019); http://www.pusulagazetesi.com.tr/image/haber/114809_zonguldakson.jpg (Erişim Tarihi: 30.01.2019)

3.1.2. Zonguldak'ta Köçeklik Geleneğinin Yeri

Köçeklik geleneğinin Anadolu'da çıkışı hakkında da kesin bir bilgi olmamakla birlikte, Taşkın (2012: 13) Türklerin Anadolu'ya gelerek yerleşik hayata geçmesinden sonra ortaya çıktığına dikkat çekmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere Köçeklik geleneğinin yeni çıkmış bir gelenek olmadığı, mazisi olduğu ortaya çıkmıştır. Köçek, erkeğin kadın kılığını girerek; davul, zurna ve kemane eşliğinde dans etmesi olarak tanımlanabilir. Melek (1953: 2705), eski devirlerde, çalgı ile raks eden erkeklere, köçek isminin verildiğini söylemektedir. Köçeklik geleneğini gayrimüslimler yaparken ilerleyen yıllarda böyle bir ayrımın ortadan kalktığı görülmektedir. Köçek kelimesi farklı bir sürü anlamlar muhafaza etmektedir. Köçek olarak isimlendirilen meslek, genç erkekler tarafından icra edilen, kadın kıyafetleri giyilerek yapılan bir tür dans olarak da değerlendirilir. Fakat günümüzde sadece genç erkekler tarafından yapılan bir meslek olmaktan çıkarak ileriki yaşlarda da yapılan bir meslek olduğu, yapılan araştırmalardan anlaşılmaktadır.

Zonguldak ili köçeklik geleneğini sürdüren nadir iller arasındadır. Diğer yandan Karabük, Bolu, Kastamonu, Sinop gibi Batı Karadeniz bölümünde

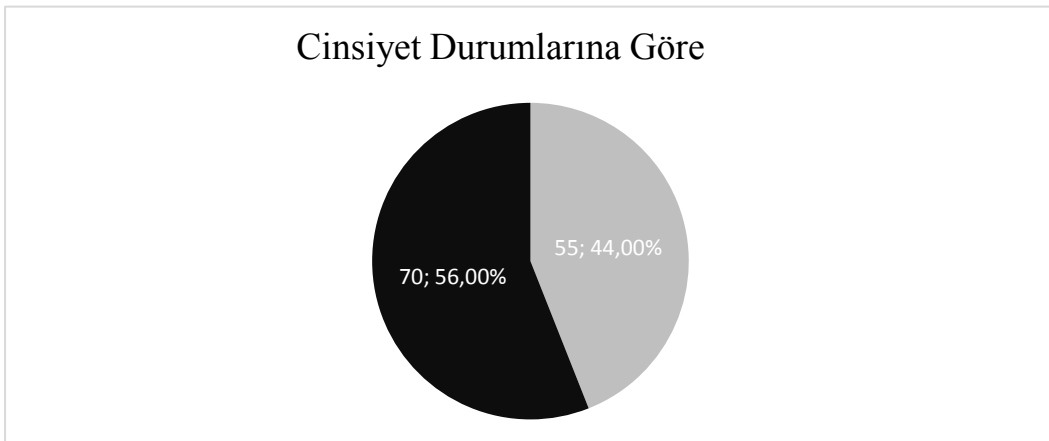
sürdürüldüğü tespit edilmiştir. Zonguldak ve ilçelerinde köçeklik geleneğinin devam ettiği, düğünlere, sünnet düğünlerine, asker uğurlamalarına, eğlencelere köçeklerin çağrılarak oynatılmasından anlaşılmaktadır. Zonguldak'ın yerel halkı düğünlerinde genellikle köçek oynatmaktadır. Köçeklik geleneği sıklıkla kırsal kesimde ve köylerde etkin bir şekilde varlığını sürdürmektedir.

3.2. Köçeklere Zonguldak Halkının Bakışı

Zonguldak, köçeklik geleneğini sürdüren iller arasındadır. Zonguldak halkının büyük çoğunluğu köçeklik geleneğini bilmekte ve sürdürmektedir. Düğünlerinde, sünnet düğünlerinde, asker uğurlamalarında, çeşitli eğlencelerinde, dükkân açılışlarında köçek ekibini çağırarak ve oynamasını istemektedir.

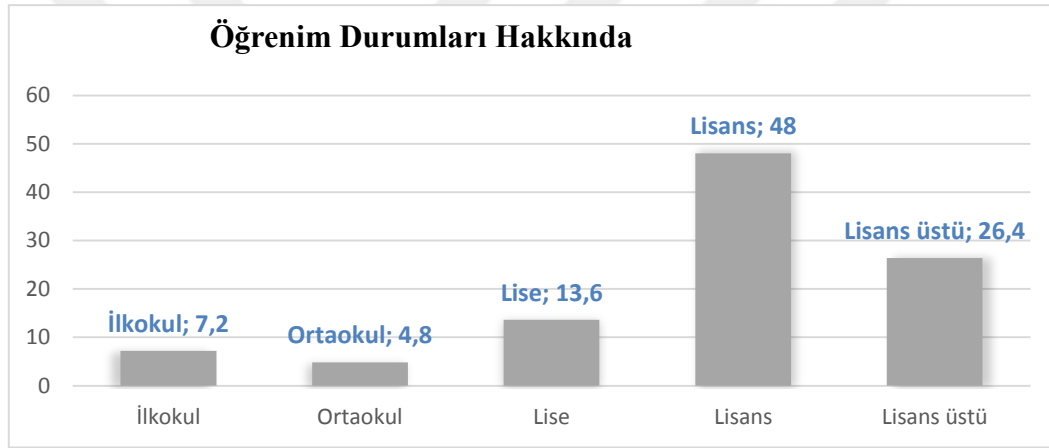
Köçeklerle ilgili Zonguldak halkına çeşitli sorular sorarak Zonguldak halkının köçeklik geleneğine bakış açısını ortaya konulmasını sağlandı. Zonguldak halkının köçekliğe bakışını ortaya koymak amacıyla anket soruları hazırlandı. Toplam yüz yirmi beş kişiye önceden hazırlanmış sorular soruldu. Bu anket soruları kırsal kesimde ve merkezde rastgele seçilen Zonguldak halkına yöneltildi. Anket soruları arasında “yaş, cinsiyet, eğitim” gibi kişilerin bilgileri haricinde köçek izleyip izlemedikleri, köçeği izledikten sonra köçekle ilgili düşünceleri, izlediği köçeği beğenip beğenmedikleri, köçekliğin Zonguldak'ta devam edip etmediği, herhangi bir eğlencelerine köçek çağırarak isteyip istemedikleri gibi halkın bakış açısını yansıtacak sorular sorularak halkın köçek ve köçeklikle ilgili düşünceleri tespit edilmeye çalışıldı.

Grafik 3.1: Cinsiyet Durumları

Soru yöneltilen kişilerin %56'sının kadın, %44'i de erkekten oluşmaktadır. Köçeklğe bakışın cinsiyetle ilgisini ortaya koyulabilmesi adına anketin uygulandığı kişilerin kadın ve erkek sayılarının yakın olmasına dikkat edildi. Kadınların %45'i köçeklik geleneğine olumlu baktığı, %10'unun olumsuz baktığı, geriye kalan %45'lik kısmının köçeklikle alakalı fikrini beyan etmek istemediği anlaşılmaktadır. Kadınların köçeklik geleneğiyle ilgili fikir beyan etmeyen ve olumsuz bakanlarla birlikte düşünüldüğünde köçeklik geleneğini beğenmediği anlaşılmaktadır. Erkeklerin %40'ının ise köçeklik geleneğini olumsuz görmediği, %15'lik kısmının ise olumsuz gördüğü anlaşılmıştır. Erkeklerle oranla kadınların köçeklik geleneğini beğendiği ortaya çıkmaktadır.

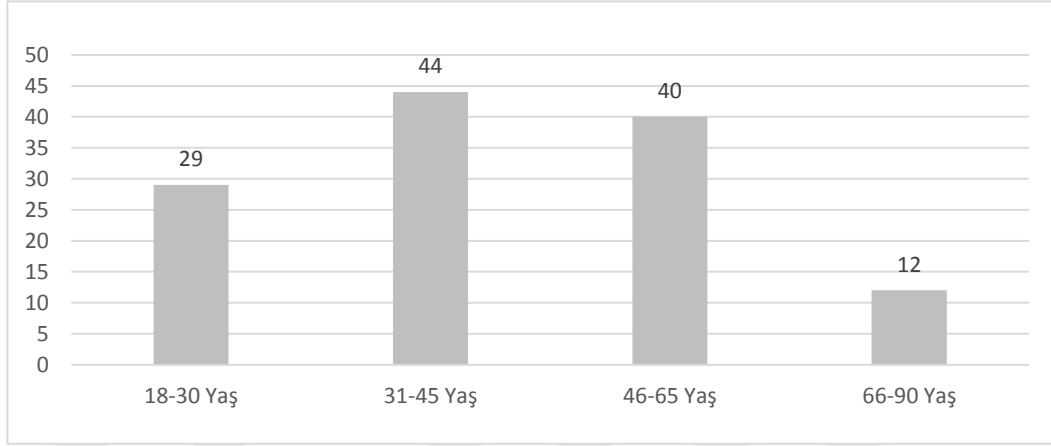
Grafik 3.2: Öğrenim Durumları Hakkında

Köçeklğe bakışın öğrenimle ilgisini ortaya koyulabilmesi adına anket uygulanan kişilerin öğrenim bilgileri ortaya çıkartıldı. Soru yöneltilen kişilerin 9'u ilkokul mezunu, 6'sı ortaokul mezunu, 17'si lise mezunun, 60'ı lisans mezunu, 33 kişinin ise lisansüstü öğrenimi gördüğü tespit edilmiştir. Yüzdeler olarak hesaplandığında ise % 7,2'si ilkokul mezunu, % 4,8'i ortaokul mezunu, % 13,6'lık kısmının lise mezunu, % 48'lik kısmının lisans mezunu, % 33'lük kısmının da yüksek lisans mezunudur. İlkokul, ortaokul ve lise mezunlarının % 25,6'lık kısmı kendi içinde değerlendirildiğinde 25 kişinin % 78,12'lik kısmının köçeklğe olumlu baktığı, 7 kişinin %21,87'li kısmının ise köçeklğe olumsuz baktığı anlaşılmaktadır. Yükseköğretim mezunu olan 93 kişinin % 74,4'lük bölümü de kendi içinde değerlendirildiğinde 60 kişinin % 64,51'inin köçeklğe olumsuz baktığı, 33 kişinin % 35,48'lik kısmının ise köçeklik geleneğine olumlu baktığı anlaşılmaktadır. Öğrenim durumları değerlendirildiğinde, öğrenim

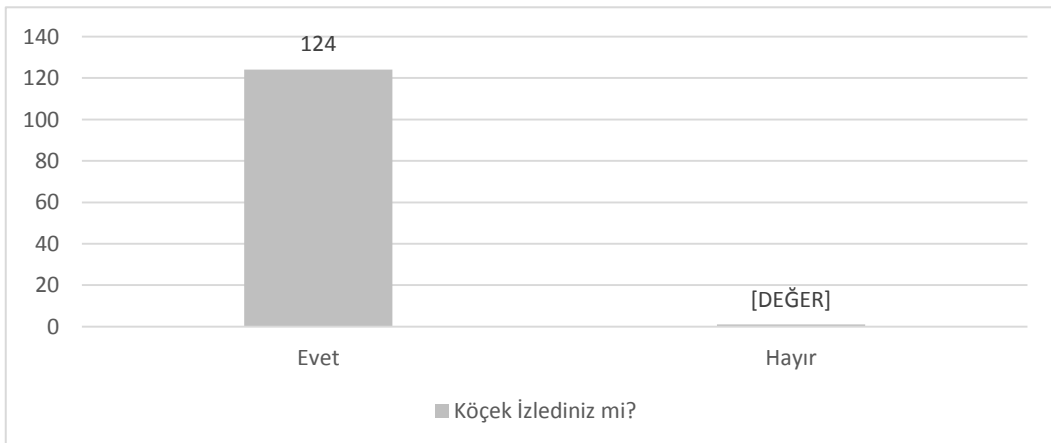
seviyesi yükseldikçe köçekliğe bakışın olumsuz yönde olduğu, öğrenim durumu düştükçe köçekliğe bakışın ise olumlu olarak görüldüğü anlaşılmaktadır.

Grafik 3.3: Yaş Dilimleri

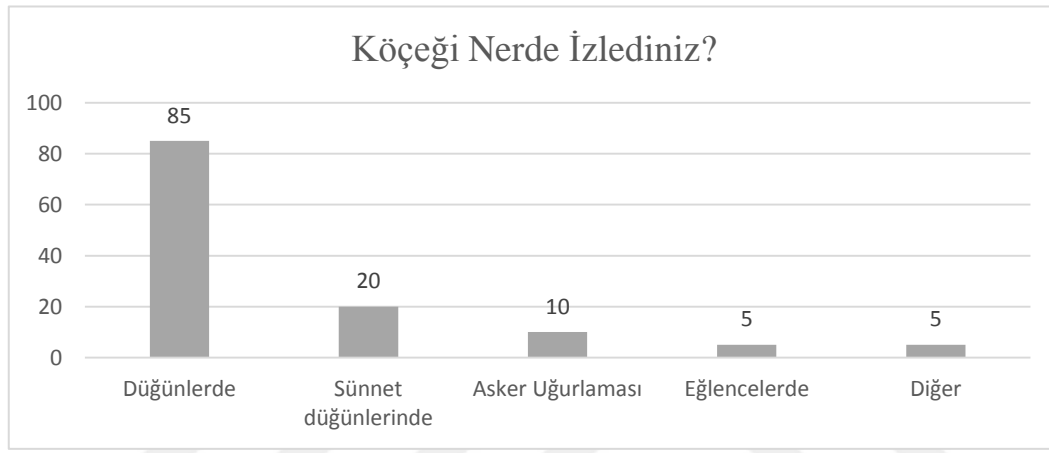
Zonguldak halkının köçeklik geleneğine bakış açısı, sorulara cevap veren kişilerin yaş sınıflandırmasına göre değerlendirilmeye çalışıldı. 18-30 yaş aralığının köçeklik geleneğini duyduğu fakat düğünlerinde ve eğlencelerinde çağırmak istemedikleri ortaya konulmuştur. 31-45 yaş aralığındaki Zonguldak ilinde yaşayanların köçeklik geleneğini bildikleri ve de geleneği devam ettirmek adına düğünlerinde ve çeşitli eğlencelerinde imkân ölçüsünde faydalandıkları anlaşılmıştır. 46-65 yaş aralığında yer alan kişilerin bu geleneği bildiği ve bu geleneği düğünlerinde, sünnet düğünlerinde, asker uğurlamalarında yaşattığı anlaşılmıştır. Son olarak 66-90 yaş aralığında yer alan insanların bu geleneği beğendikleri ve her türlü eğlencelerinde köçek ve ekibini çağırdığı ortaya konulmuştur.

Grafik 3.4: Köçek İzlemeleri

Zonguldak ilinde yaşayanların % 99,2'sinin köçek izlediği, sadece bir kişinin % 0,8'inin köçek izlemediği ortaya çıkmıştır. İzlemeyen kişiye niçin izlemediği sorulduğunda, “Öyle bir ortamım olmadı.” cevabı alındı. Zonguldak ilinde yaşayanların, köy düğünlerinde, salon düğünlerinde, sünnet düğünlerinde, asker uğurlamalarında ve çeşitli etkinliklerde köçek gördüğü anlaşılmaktadır. Köçek geleneği Zonguldak ilinde devam ettiği için, her türlü etkinliklerde köçek görülebileceği için halkın % 99,2'lik kısmının köçeği gördüğü anlaşılmaktadır.

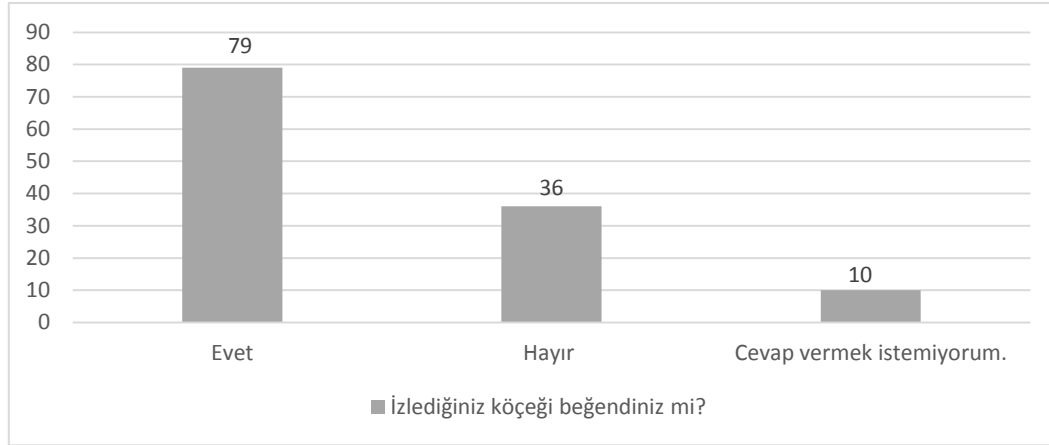
Grafik 3.5: Köçeği İzlediği Yer

Zonguldak ilinde yaşayanlara köçeği nerede izledikleri sorulduğunda, büyük çoğunluğunun köçeği düğünlerde izlediği, verdiği cevaplardan anlaşılmıştır. Grafikte diğer diye adlandırılan bölümde ise mağaza açılışlarında, sendikaların eylemlerinde izledikleri ortaya çıkmaktadır. Köçeklik geleneği Zonguldak ilinde genellikle düğünlerinde, sünnet düğünlerinde ve çeşitli etkinliklerinde bu geleneği yaşattıkları ortaya çıkmaktadır. Aile bireylerinden herhangi biri istemese de aile büyükleri istediği takdirde düğünlerinde köçek çağırıldığı da ortaya çıkmaktadır. Bu da Zonguldak halkının köçek geleneğini unutmadığını ve de bu geleneği sürdürdüğü gerçeğini açıklamaktadır.

“Genellikle köyde yapılan düğünlerde köçek ekibi çağırılmakta, kız almaya giderken, düğünümüzde köçek ekibi bulunmaktadır. Köçek ekibinin sayısının fazla olması varlık göstergesidir.” (KK: 2).

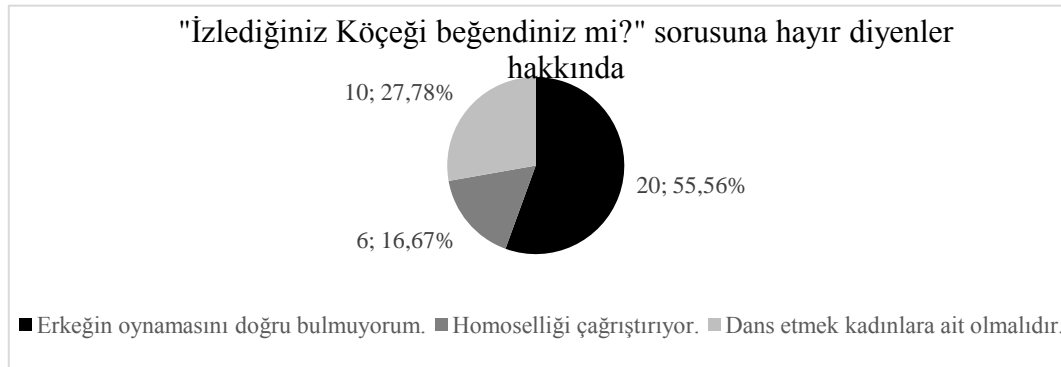
Grafik 3.6: İzlediği Köçeği Beğenip Beğenmediği

Zonguldak ilinde yaşayanların % 63,2'lik kısmı izlediği köçeği beğendiği, %28,8'lik kısmı ise köçek izlemeyi beğenmediği ortaya çıkmıştır. % 8'lik kısmı ise cevap vermek istemediği ortaya çıkmaktadır. Cevap vermek istemeyenlere neden istemediği ayrıca sorulduğunda da hoşuna gitmediği ama bana ait etkinlik olmadığı için de herhangi bir görüş bildirmeyeceğini söylediler. Zonguldak'ta yaşayanların büyük bir bölümünün köçek izlemeyi beğendiği bilgisi ortaya çıkmaktadır.

Düğünlerimizde genellikle köçek ekibi olmaktadır. Olmazsa olmazlarımızdandır. Köçek ekibini düğüne gelen misafirler izler ve de izlemek hoşlarına gider (KK:2, 5, 15, 18).

Grafik 3.7: İzlediği Köçeği Beğenmeyenler

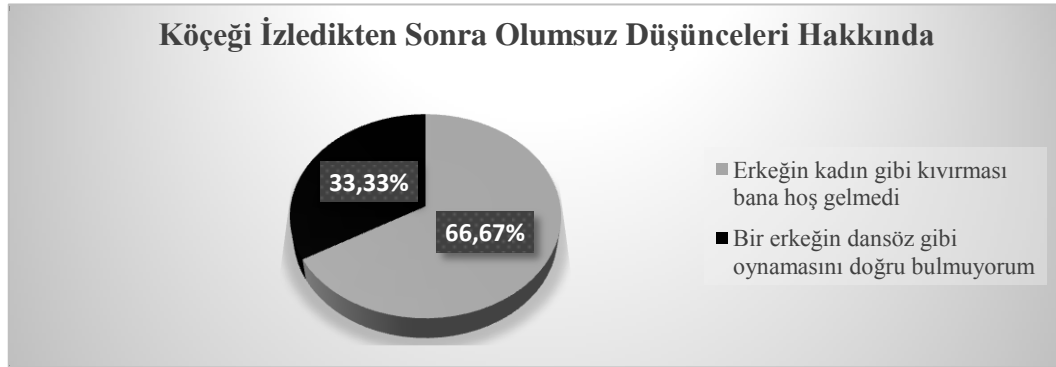

İzlediğiniz köçeği beğendiniz mi? sorusuna hayır diyen 36 kişinin, % 55'lik kısmı 20 kişisi erkeğin oynamasını doğru bulmadığını, % 16,66'lik kısmı 6 kişi ise homoseksüelliği çağırıldığı için o soruya hayır dediklerini, % 27,77'lik kısmı 10 kişi ise dans etmenin kadınlara ait olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Köçeği izledikleri halde hoş bulmadıkları, bunu da çeşitli gerekçelere dayandırdıkları ortadadır. Zonguldak'ta yaşayan halkın belli kısmının köçeklikle alakalı olumsuz bakış açısı içinde olduğu da ortaya çıkmaktadır. Dans etmenin erkeklerden daha çok kadınlara yakıştığı söylemi de ortaya çıkmaktadır. Köçeklerin yaptıkları figürlerden olan, gerdan kırma, omuz titretme ve göbek atma gibi figürlerin erkekler tarafından yapılmasını doğru bulmadığı da hayır diyenlerin verdiği cevaplar arasındadır.

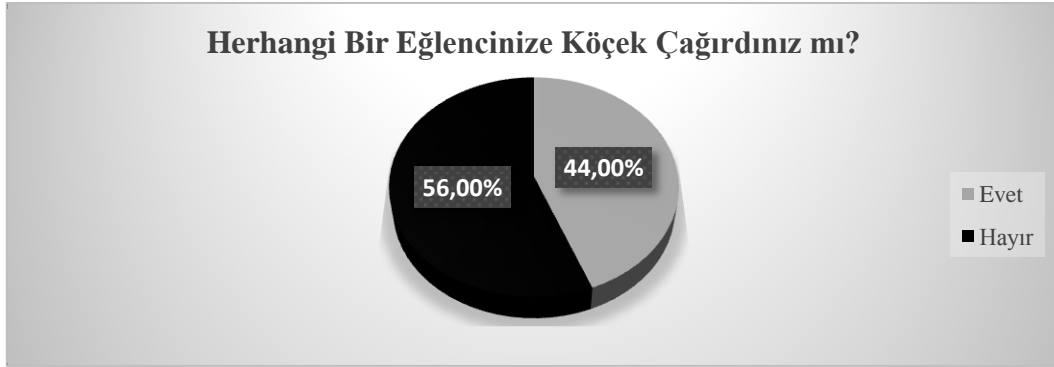
Köçeği izledikten sonra, köçeğin etkinliklerde oynamasıyla ilgili düşünceleri sorulduğunda, %56'lık kısmı 70 kişinin köçeğin etkinliklerde oynamasına karşı olumlu düşünceye sahip olduğu, %24'lük kısmı olan 30 kişinin ise köçeklerin oynamasına karşı olumsuz düşündüğü, %20'lik kısmı 25 kişinin ise fikir beyan etmek istemediği anlaşılmaktadır. Köçeğin etkinliklerde oynamasıyla ilgili genel eğilimin olumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Zonguldak'ta yaşayanların büyük çoğunluğunun köçek ekibine ve köçeğin oynatılmasına, olumsuz bakmadığı düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında köçek oynatılmasına olumsuz bakanların da olduğu yapılan anket çalışmasından anlaşılmaktadır.

Grafik 3.8: Köçeği izledikten Sonraki Olumsuz Düşünceler

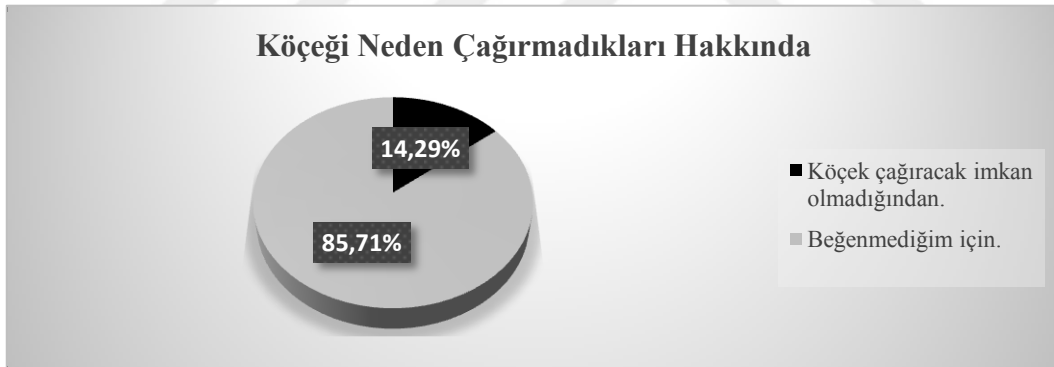
Köçeği izledikten sonra olumsuz düşünceye sahip olanların, % 66,67'lik kısmı 20 kişisi erkeği kadın gibi kıvrmasının kendilerine hoş gelmediğinden dolayı olumsuz düşünceye sahip oldukları anlaşılmaktadır. Olumsuz düşünenlerden %33,33'lik kısmı 10 kişisi ise bir erkeğin dansöz gibi oynamasını doğru bulmadığı için olumsuz düşünceye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Zonguldak'ta yaşayan insanların belli bir kısmının köçeğin erkek olması ve kıvrmasını hoş karşılamadığı, köçeği dansöze benzetip oynamasını doğru bulmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Grafik 3.9: Eğlencenize Köçek Çağırдың mı?

Zonguldak ilinde yaşayanlara “Her hangi bir eğlencenize köçek çağırдың mı?” diye sorulduğunda, % 56’lık kısmı 70 kişi köçeği çağırmadığı, % 44’lük kısmı 55 kişi ise köçeği etkinliklerine çağırıldığı ortaya çıkmıştır. Zonguldak halkının köçek ekibini eğlencelerine çağırıldığı anlaşılmaktadır. 125 kişiden 55 kişinin herhangi bir eğlencesine, köçek ekibini davet etmesi, köçeklik geleneğinin Zonguldak ilinde sürdürüldüğünü ortaya koymaktadır.

Grafik 3.10: Köçeği Çağırılmamaların Nedenleri

70 kişiye köçek ekibini neden çağırılmadıkları sorusuna, % 85,71’lik kısmı 60 kişinin beğenmediği için çağırılmadığı, % 14’lük kısmı 10 kişi ise köçek çağırılmak için bir ortamı olmadığı için çağırılmadığı anlaşılmaktadır. Zonguldak halkının herhangi bir eğlencesi olduğunda, genellikle Zonguldak’ın yerlisinin eğlencelerine köçek çağırılmadıkları, bunu da olumsuz görmediği anlaşılmaktadır.

Grafik 3.11: Köçeği Çağırma Amaçları

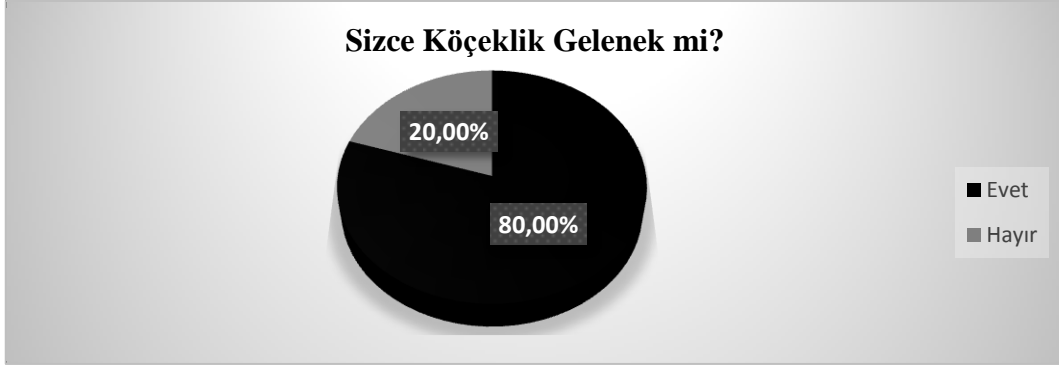
Zonguldak ilinde yaşıyan yüz yirmi beş kişıye sorulan, köçekleri çağırma amacının, %54,55'i 30 kişı gelenek olduğu için köçeği çağırdıkları, % 36,36'sı 20 kişı eğence maksadıyla köçeği çağırdıkları, % 9,09'u 5 kişı ise merak ettiği için köçeği eğlencelerine çağırdıkları anlaşıldı. Zonguldak halkının büyük bir bölümünün köçekliği bir gelenek olarak gördüğu, köçekleri eğlencelerine ve çeşitli etkinliklerine gelenek olduğu için çağırıldıkları sonucuna varıldı.

Grafik 3.12: Köçeklik Sizce Neden Gelenek?

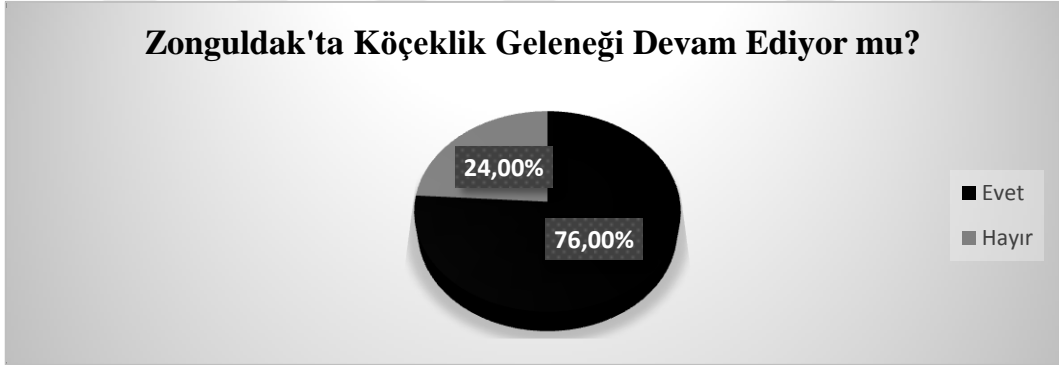
Zonguldak ilinde yaşıyan kişilere sorulan “Çağırma amacınız neydi?” sorusuna verilen cevaplardan gelenek diyenlere “Köçeklik sizce neden gelenek?” sorusu yöneltildi. Gelenek diyenlerin %50'si 15 kişı ailemden ve çevremden gördüğüm için gelenek olduğu cevabı ortaya çıkmaktadır. Gelenek diyenlerin %50'si ise Zonguldak'ta köçeksiz düğün olmaz cevabı ortaya çıkmaktadır. Köçeklik geleneğini devam ettirenlerin büyük bir kısmı köçekliği gelenek olarak görmesini ailesinden gördüğünden dolayı devam ettirdiği, kendisi istemese de aile büyüklerinden birisinin istemesiyle de ya düğüne ya da kız almaya köçek ekibiyle gittiği anlaşılmaktadır.

Grafik 3.13: Sizce Köçeklik Gelenek mi?

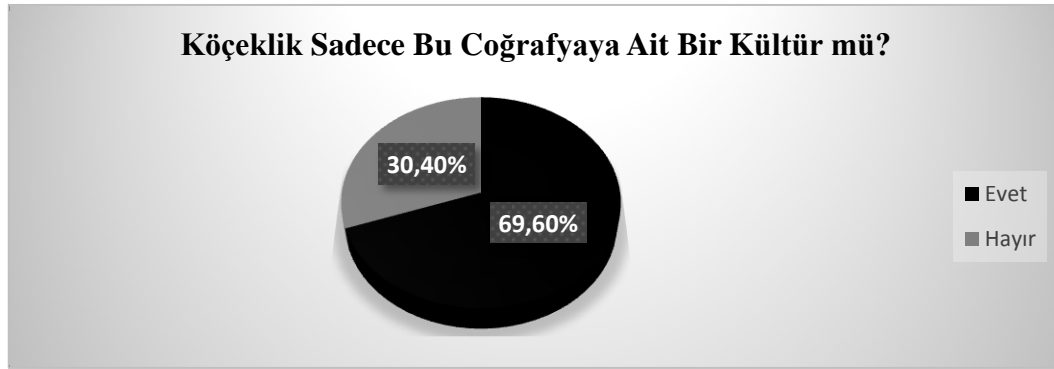
Zonguldak ilinde yaşayan yüz yirmi beş kişiye “Köçeklik gelenek mi?” sorusu yöneltildiğinde % 80’i 100 kişi gelenek olduğunu belirtirken, %20’si 25 kişi ise gelenek olmadığını belirtmiştir. Bu sorudan anlaşılacağı üzere Zonguldak halkının çoğunluğunun köçekliği bir gelenek olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Köçekliği beğenmeyen ve eğlencelerine köçek çağırmayanlardan da bu soruya gelenek olarak kabul ettiği anlaşıldığından, Zonguldak ilinde köçeklik bir gelenek olarak kabul edildiği ve gelenek olarak sürdürüldüğü sonucuna varılmıştır.

Grafik 3.14: Zonguldak'ta Köçeklik Geleneği Devam Ediyor mu?

Zonguldak ilinde köçeklik geleneğinin devam edip etmediği sorulduğunda da, % 76’lık kısmı 95 kişi köçeklik geleneğinin devam ettiğini, % 24’lük kısmı 30 kişi ise devam etmediğini söylemektedir. Zonguldak ilinde köçeklik geleneğinin sürdürüldüğü anlaşılmaktadır. Zonguldak halkının düğünlerinde, asker eğlencelerinde, çeşitli mekânlarda, sendikal eylemlerde ve dükkân açılışlarında köçek ekibini çağırarak bu geleneği sürdürdüğü anlaşılmaktadır.

Grafik 3.15: Köçeklik Sadece Bu Coğrafyaya Ait mi?

Köçekliğin sadece bu coğrafyaya ait bir kültür olup, olmadığı sorulduğunda, yüz yirmi beş kişiden %70'i 85 kişi bu coğrafyaya ait bir kültür olduğu, %30'luk kısmı 38 kişi ise sadece bu coğrafyaya ait olmadığını söylemiştir. Zonguldak ilinde köçeklik sadece bu coğrafyaya ait olduğu düşüncesi hâkim olsa da köçekliğin sadece bu coğrafyaya ait olmadığı, yapılan araştırmalardan ortaya çıkmaktadır. Zonguldak ilinin dışında, Bartın, Karabük, Kastamonu, Sinop ve Çankırı illerinde de köçeklik geleneğinin olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Grafik 3.16: Köçeklik Bakımından Bir Erkeğin Dans Etmesi

Zonguldak ilinde köçeklik bakımından bir erkeğin dans etmesini nasıl buldunuz sorusuna, ankete katılanların % 36'lık kısmı güzel, % 36'lık kısmı ise hoş olmadığını, % 28'lik kısmının ise bilmediğini beyan etmiştir. Zonguldak ilinde yaşayanların bir erkeğin dans etmesini, köçeklik bakımından değerlendirdiğinde hoş bulan olduğu gibi hoş bulmayan da azımsanmayacak kadar az olmadığı anlaşılmıştır.

Grafik 3.17: Ailenizden Birisi Bu Mesleği Devam Ettirsin mi?

Zonguldak ilinde yapılan anket çalışmasında, % 92’lik kısmı 115 kişi ailesinden birisinin bu mesleği devam ettirmesini istemediği, % 8’i 10 kişinin ise bu mesleği aile bireylerinden birisinin devam ettiren birisi olabileceği düşüncesi ortaya çıkmıştır.

Zonguldak ilinde yaşayan insanların köçeklik geleneğini bildiği, fakat bu mesleği devam ettiren bireyin kendi ailesinden olmasını istemediği ve kendi ailesinden birisinin bu mesleği devam ettirmesini de tasvip etmediği sonucu da ortaya çıkmıştır. Ailenizden birisinin köçekliği devam ettirmesine evet cevabı veren kişilere, neden evet dediği sorulduğunda ise, herkesin özgür iradesi, istiyorsa yapabilir, diye cevaplar ortaya çıkmaktadır.

Bu sorunun devamında sorulan soru olan, “Köçeklik mesleğini ailenizden bir bireye neden devam ettirmek istemezsiniz?” sorusunu sorduğumuzda şu cevaplara ulaşılmıştır:

“Bizim ailemize yakışmaz.”

“Bu ne demek, köçeklikle alakamız kesinlikle olamaz.”

“Bu soru tarafıma sorulmamış kabul ediyorum.”

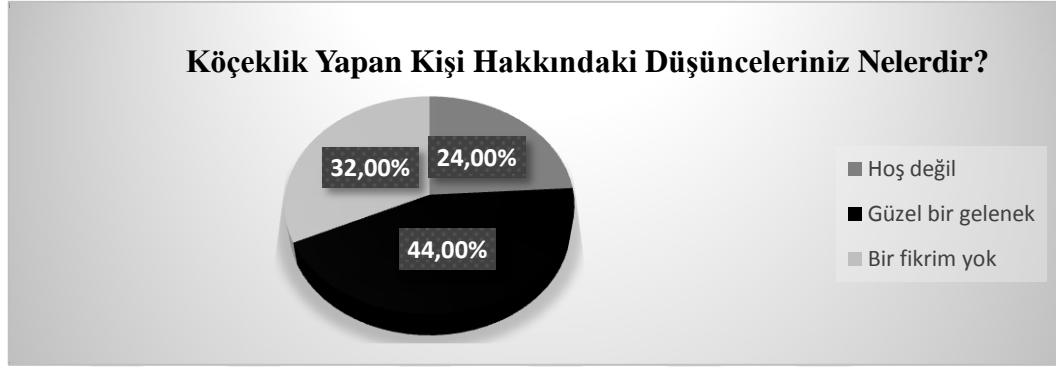
“Böyle bir soruyu bizlerden birine soracağınıza, Romen vatandaşlara sormalıydınız.”

“Bana yakışmaz, yakışsa dans etmek de ne var ki.”

“Erkeğe dans etmek yakışmaz, erkek ciddi olmalıdır.”

Yapılan anket çalışmasından, köçeklik mesleğinin icra edilmesi gerektiği, güzel bir gelenek olduğu, Zonguldak yöresine ait bir gelenek olduğu anlaşılmakta olup; bu mesleği devam ettirecek kişilerin ise Romen vatandaşlarından olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Grafik 3.18: Köçeklik Yapan Kişi Hakkındaki Düşünceleriniz

Köçeklik yapan kişi hakkındaki düşüncelerin % 44'ü 55 kişi, güzel bir geleneği devam ettirdiğini, % 32'lik kısmı 40 kişi hoş bulmadığı, % 32'lik kısmı 30 kişi ise bir fikir beyan etmediği ortaya çıkmaktadır. Zonguldak ilinde yaşayan halkın büyük bir kısmının köçeklik geleneği ve bu geleneği devam ettiren köçekleri yaptıkları işlerinden dolayı güzel bulduğu ortaya çıkmaktadır. Köçekliği devam ettiren kişilere olumsuz bakanların da olduğu ortaya çıkmaktadır.

“Köçeklik kültürünü bize nasıl anlatırsınız?” sorusuna verilen cevaplar ise şu şekilde ortaya çıkmıştır:

“Eğlence.”

“Düğünlerde sünnetlerde erkek dansçılar insanları oyunlarıyla eğlendirir.”

“Anadolu'nun farklı yerlerinde hala devam eden farklı özgün bir eğlence geleneğidir.”

“Erkeklerin oynayarak insanları eğlendirme çabasıdır.”

“Eğlence.”

“Eski zamanlardan günümüze gelen, eğlencelerde, düğün askerlik vb. durumlarda erkeklerin davul zurna eşliğinde oynayıp, eğlendirmesidir.”

“Eğlenme amaçlı erkeklerin gelenekse kıyafet giyip davul, zurna, eşliğinde düğün sünnet ve asker uğurlamalarında davetlileri eğlendirmeleridir.

“Eğlence.”

“Önemli günlerde yapılan bir eğlence geleneğidir.”

“Eğlence için güzel bir gelenek.”

“Eğlenceli, geçmişten günümüze gelmiş ileriki nesillere taşınmalıdır.”

“Bir erkeğin etek giyinip çevresini eğlendirmesidir.”

“Eğlence unsurudur.”

Zonguldak'ta yaşayanların bazıları köçekliği bir eğlence unsuru olarak görmektedir. Geçmişten günümüze geldiğini, eğlence için de güzel bir gelenek olduğunu da belirtenler, tespit edilmiştir.

“Yöresel kültür.”

“Yörenin müziği eşliğinde halk oyunudur.”

“Yöresel bir kültürel değerdir.”

“Düğünlerde canlı müzikle birleşmiş tam anlamıyla yöre eğlencesidir.”

“Yöresel.”

Zonguldak'ta yaşayan halkın bazısı da köçekliğin bu yöreye ait olduğuna dikkat çekmektedir. Köçeğin, yörenin müziği eşliğinde oynatıldığına da dikkat çekmektedir.

“Değişik bir kültürdür.”

“Eskilerden gördüğümüz.”

“Atalardan gördük.”

“Gelenek diyebiliriz.”

“Anane.”

“Bir Anadolu kültürüdür. Ancak bence kadın kılığında dans etmek özellikle oynayan ve seyreden gençlerde kişilik çatışmasına neden olabilir.

Köçeklikle alakalı anket soruları yöneltilen kişilerin bazıları da köçekliği kültür olarak gördüğü sonucuna varılmıştır. Anket soruları yöneltilen kişilerin bir kısmı da köçekliği Anadolu’ya ait olduğundan, atalarından gördüğünden, değişik bir kültür olduğundan da bahsetmektedirler. Zonguldak halkının bazıları köçekliği geçmişten geldiğine belirterek, köçekliğin yeni olmadığını, eskiden de köçeklik geleneğinin olduğuna dikkat çekmektedir.

“Köçekliğin eskiden gelen bir gelenek görenek olduğunu düşünüyorum.”

“Zonguldak’ta canlı olarak izledim kültürü hakkında Zonguldaklı olmadığım için bilgi sahibi değilim.”

“Aşuk ile maşuk, Hacivat ile Karagöz ne ise Kastamonu, Çankırı ve Zonguldak yöresi için köçeklik odur.”

Köçeklikle ilgili farklı bir düşünce ise, köçekliğin Zonguldak için olmazsa olmazı olduğuna dikkat çekmektedir. Köçeklik Zonguldak’ta o kadar yerleşmiş ki, bu yörenin olmazsa olmazı olarak nitelemektedirler.

“İyi.”

“Beğendiğim bir geleneğimizdir.”

“Anlatılmaz yaşanır.”

“Gergin ruh halimizi biraz olsun düzeltir, stresimizi alır.”

“İyidir.”

“Düğünlerde erkekleri eğlendirmek, onun oyunlarında yaptığı figürleri uygulayarak oyunlarını geliştiriyorlardı. Bilmeden gurupların arasına girerek sosyalleşiyorlardı. Büyük küçük kavramı, büyüklerin sohbetlerini dinleme. Aileleri tanıma, kız beğenme, damadı izleme, ailenin erkeklerinin bir araya gelmesi, bu arada sorunlar bile konuşulur çözümler aranırdı. Köçekle coşulur içki

içilirdi. Ne yazık ki kadın hizmetçi gibi evde yemek hazırlar. Kıyıda köşeden eğlenceyi seyreder kim gelmiş kim oynuyor uzaktan incelerdi. Köçeklerin yanında bir davulcu bir de zurnacı vardı. Bu bir takımdı. Ben beş takımlı düğün izledim. Köyün meydanında çılğınlar gibi oynandı. Bol bol bahşiş verirlerdi. Çocuklar gençler çok mutlu olunurdu.”

Zonguldak halkının bir kısmı, köçeklerin insanları eğlendirdiğini, gergin ruh halini düzelttiğini, stresini azalttığı bilgisine vermektedirler. Köçekliğin sosyal boyutu da olduğundan bahsedilmiştir. Köçeklerin düğünlerde büyük bir eğlence kaynağı olduğu da söylenmektedir. Köçeklik, halkın benimsediği bir gelenek olduğu da ortaya çıkmaktadır.

“Eskiden erkekler ve bayanlar ayrı eğlenceler yapardı. Bunun dinin getirdiği bir olgu olduğunu düşünüyorum. Zamanla gelenek halini almıştır. Bu eğlencelerde erkekler arasında köçeklik kültürü oluşmuş. Bölge halkıda benimsemiştir. Neticede toplum içinde bayanların oynaması hoş karşılanmıyor.”

“Dinimizce onaylanmayacağını düşünüyorum. Erkekten dansöz olmaz.”

“Muhafazakâr toplumda kadının oynaması uygun görülmediğinden bir miktar ücret karşılığında erkek kişinin bu işi üstlendiği için olabilir.”

Zonguldak'ta yaşayan bazı kesimin ise dini düşüncelerinden dolayı köçekliğin benimsediğini, bazılarının da dinen uygun olmadığı düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

“Gereksiz.”

“Bilgim yok.”

“Gereksiz.”

“Zonguldak ve çevresinde giderek yok olsa da özellikle düğünlerde ve diğer bazı eğlencelerde kadın kılığına girmiş erkeklerin oynaması dans etmesi köçekcilik olarak tarif edilebilir. Çok doğru bir gelenek olarak görmüyorum.”

“Bir kültür olduğunu düşünmüyorum.”

“Belirli bir kesimin geçim kaynağı olarak kullanılırken, bir kesimde eğlence sebebi “olmuş bir kültür. Saygı çerçevesinde uygulandığında güzel ama karşımızdaki kişiye rencide edecek şekilde izlenirse çok hoş olmadığını düşünüyorum.”

“Erkeğin dans etmesidir.”

“Yakışmıyor bence erkeğe.”

“Bilmiyorum.”

“Delikanlı adam öyle oynar mı? Erkek adama yakışmaz “

“Saçmalık.”

“İlgimi çekmediği için konu hakkında bilgi sahibi değilim.”

“Estetik değil.”

“Yorumsuz.”

“Olumsuz bir durumdur. Erkek adama yakışmaz kadın gibi kıvırtmak.”

“Düğünlerde ve eğlencelerde erkeğin oynamasıdır.”

“İlgimi ekmiyor.”

“Bence kötü bir gelenektir. Sonuçta erkeklerin etek giyip oynaması hiç hoş değil.”

“Hoş değil.”

Zonguldak'ta yaşayan ve köçekliği bilenlerin bir kısmı da köçekliğe olumsuz baktığı, hoş olmadığını ve estetik olmadığını dile getirmektedir. Kadın gibi kıvırmanın erkek adama yakışmayacağı olumsuz düşüncesi de ortaya çıkan düşünceler arasında yer almaktadır. Halkın bazısının da köçekliği beğenmediği, köçeklik yapan erkeleri de tasvip etmediği de ortaya çıkmaktadır.

“Kadınlara dans etmesinin tabu olduğu çağlarda erkeklerin kadın kılığına girerek renkli, kıvrak figürleri sergilediği, burjuvazi ve sarayların eğlence

karakterleri olan köçekler eşcinsellerin dışlanmadığı çağlardan günümüze kadar gelmiş fakat bugün koşullarında sadece dans figürlerini ustalıkla ortaya koyan erkek dansçıların yaşatmaya çalıştığı bir kültürdür.”

Köçekliği eskiden eşcinsellerin yaptığı, günümüzde ise eşcinsel olmadığı sadece dans figürlerini sergileyen kişiler olduğu da verilen cevaplardan anlaşılmaktadır.

Zonguldak halkı sorulan bu soruya farklı bir sürü cevap verdiği ortadadır. Bazısı kültür derken, bazısı erkeğe yakışmadığını bahsetmiştir. Bazı Zonguldak halkı hoş ve güzel derken, bazıları tarafından da hoş olmadığından bahsedilmiştir. Bazısı cinsellik açısından olaya bakmışken, bazısı da dini açıdan bakmaktadır.

Sonuç olarak, köçekliğin Zonguldak halkı tarafından bilinmekte olduğu, bazı kişiler tarafından köçekliğe bakışın olumlu değerlendirildiği, bazı kişiler tarafından ise olumsuz olarak algılandığı yapılan anket çalışmasından anlaşılmaktadır.

“Köçeklikle ilgili başka belirtmek istediklerinizi yazar mısınız?” sorusuna verilen cevaplar aşağıya çıkartılmıştır:

“Bazı bölgelerimizde kültürel etkinlik olarak devam etmektedir. Daha çok düğünlerde karşımıza çıkmaktadır. Düğün gelenek ve göreneklerinden biri olduğunu düşünüyorum.”

“Çocukluğumdan beri ne zaman köçek görsek cama yapışır, keyif alarak izleriz.”

“Fazla bir fikrim olmamasına rağmen geleneksel kültürel bir olgu olduğu için halen yaşatılmaya devam ediyor.”

“Meslek olarak düşünülemez. Atalarımızdan süregelen eğlenceli bir müzikli danstır.”

“Bizim ülkemizde seviyeli olarak uygulansa güzel bir kültürdür.”

“Her ne kadar Anadolu kültürü de olsa bizim tarihimize ve yapımıza uygun değil.”

“Geleneklerin devam ettirilmesi açısından güzeldir.”

“Erkeklerin etek giymesi etik değil fakat geleneğinin devam etmesi güzel kültür açısından.”

“Eğlence dışına çıkmadığı ve geleneği devam ettirmek için yapıldığı sürece neye zararı var ki?”

Zonguldak'ta yaşayanların bazısı köçekliği kültürümüzün bir parçası olarak görmektedir.

“Köçekliğin insan fitratına aykırı ve onu rencide edici olduğunu düşünüyorum. İnsanların bazı eğilimlerinden dolayı ve maddi ihtiyaçla bu işi yaptığını düşünüyorum. Gerek kadın gerek erkeğin başkalarını eğlendirme amacıyla dansöz olarak kullanılmasını insanlık onurunu rencide edici olarak görüyorum. Köçeklikle alakalı Osmanlıda olduğunu duydum. Çok inanmamakla beraber Osmanlıdan beri var olan bir gelenek ise de savunmamız gerekmez.”

“İyi şeyler akla getiriyorlar mı?”

“Eskiden erkekler arasında oluyordu. İmdi ulu orta birazda köçekliği tiye alıyorlar.”

“İnsanları eğlendirmek ve güldürmek amaçlıdır.”

“Dans etmeyi, bunu köçeklikle bağdaştırmamak lazım olduğunu düşünmekteyim. “Köçeklik ayrı, dans ayrıdır. Köçeklik zaten beğenilseydi, günümüzde yoğun bir şekilde izlerdik.”

“Saçma sapan bir şey.”

“Oynamak dans etmek tatbikî olabilir ama bir erkeğin bayan gibi giyinip aşırı figürlerle oynamasını yanlış buluyorum.”

“Hoş.”

“Dansı erkek ya da kadın diye ayırmak yanlıştır. Her toplumun kendine göre geleneği vardır. Beğenmemek ayrı, geleneği devam ettirmek için uğraşanlara saygı duymak ayrıdır.”

“İnsanın ruhu köçek olmasın yeter.”

“Kadın oynayacağına erkek oynayıp insanların eğlenmesini sağlıyor.”

“Erkeğe yakışmıyor, bu işi kadınlar yapsın.”

“Köçeklik beğenilseydi, yöremizin folklorik oyunu diye okullarda çocuklara öğretilirdi. İnsanlar kendi yakınlarını köçek olarak görmek istemezler.”

“Olsa da olur olmasa da olur.”

“Aslına bakarsanız medeni cesaret isteyen bir durum herkesin yapabileceği bir iş değil, yapanları bu işe gönül verenleri bu iş ile ailesini geçindirenleri eleştirmek yapılabilecek en kolay iş bence. Tebrik etmek gerek.”

“Ülkemizin batı Karadeniz bölgesinde özellikle Sinop ve Kastamonu bölgesinde yaygındır.”

“Paranın gözü kör olsun.”

“Bu bölgede yaygındır.”

“Köçeklik bir dönem için çoğu ailenin geçim kaynağıydı.”

“Devrek ve Bolu'nun ve Mengen yöresinde yaygındır.”

“Meslek olmamalı.”

“Köçeklik aslında bizim topraklarımızda doğan bir eğlence geleneği değildir.” “Araplardan etkilendiğimiz yazar bazı kaynaklarda. Osmanlı imparatorluğu öncesinde ve imparatorluk sırasında eşcinsel oğlanların sergilediği cinsel içerikli dans ile günümüzde yaşatılan köçeklik çok farklıdır. Günümüzde daha çok maddi kazanç elde etmek ve gerçekten eğlenmek için bu kültür yaşatılır.”

“Saçma ve gereksiz.”

“Beğeniyorum.”

“Etik değil. Erkeğin etek giymesi kadınlara has bir özelliktir.”

“Erkeklere çok yakışmıyor.”

“Sadece izlemesi güzeldir.”

“Herhangi bir sohbette ne olacak köçek soyu denilirdi. O aile biraz küçümsenirdi.”

Zonguldak halkı her açıdan köçeklikle ilgili soruları cevaplamış; köçekliğin cinsellik boyutundan, dinsel boyutuna, sosyallikten, kadın-erkek ayrımına, etik olup olmamasından, Türk kültürüne ait olup olmadığına dair çeşitli konular yapılan anket uygulamasıyla ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

3.3. Köçeklerle İlgili Bilgiler

Zonguldak köçekleriyle alakalı yapılmış, akademik düzeyde bir çalışma bulunmamaktadır. Zonguldak, köçeklik geleneğinin yaşatıldığı birkaç ilden biridir. Batı Karadeniz bölümünde Bolu, Sinop ve Kastamonu’da köçeklik geleneği sürdüren iller arasındadır. Köçeklik geleneğinin Zonguldak’ta çıkışı hakkında kesin bilgilere ulaşılammıştır.

Zonguldak ilinde yaşayan köçeklerin çoğunluğunun evli ve çocuklu olduğu tespit edilmiştir. And (1995: 210) ise Osmanlı zamanındaki köçeklerle alakalı “Köçekler de çengiler gibi eşcinseldi.” diyerek köçekleri homoseksüel olarak nitelendirmekteydi.

And ayrıca köçeklerle ilgili “Zenginler bunlar uğruna bütün varlıklarını döker saçarlardı. Bunlar yüzünden kavgalar çıkar, yeniçeriler aralarında dövüşüp, kanlı bıçaklı olurlardı.” (2014: 30) açıklamasıyla bu mesleği yapanlarla ilgili olumsuz ifadeler kullanmıştır.

Zonguldak ilindeki köçeklere bakıldığında And’ın (1995: 210) Osmanlı devrindeki köçekler için kullandığı eşcinsellikle ilgili durumların Zonguldak köçeklerinde bulunmadığı, köçeklerle yapılan görüşmelerden ve bu mesleği icra eden köçeklerin büyük bir çoğunluğunun evli ve birkaç çocuk babası kişiler olmasından anlaşılmaktadır. Zonguldak köçeklerinin köçeklik mesleğini cinsel eğilimlerinden ziyade maddi kaygılardan ötürü yaptıkları gözlenmiştir. Osmanlı zamanındaki köçeklerin kadınsı tavırlarının aksine, Zonguldak köçeklerinin

fiziksel olarak da sakallı, bıyıklı erkek görünümlerinin bulunduğu, erkeksi tavırlara sahip oldukları, çoğunun evli olduğu, olmasalar bile ileriki yıllarda evlilik düşüncesine sahip kişiler oldukları tespit edilmiştir. Zonguldak köçeklerinin bu işi başka iş imkânı bulamadıkları için, sadece ailesini geçindirmek, maddi sıkıntılarını gidermek amacıyla yapan emektarlar olduğu söylenebilir.

Genellikle sekiz ya da on yaşından itibaren köçeklik mesleği Roman vatandaşların çocukları tarafından yapılmakta olup, aileleri tarafından köçeklik öğretilmektedir. Zonguldak'ta köçeklik yapan Roman vatandaşlarının, Müslüman olduğu bilgisine de ulaşılmaktadır. Belli bir yaşa kadar ekipte köçeklik yapanların daha sonra ekipten kopmayarak ekibin başka bir bölümünde görevine devam ettiği anlaşılmıştır.

Yörede köçekliğin ilk olarak aileden öğrenildiği, daha sonra ise çevreden öğrenilen başka figürlerin de üzerine eklenildiği görüşmelerde, köçekler tarafından ifade edilmiştir.

“Biz bu mesleği ilk olarak aileden gördük, daha sonra çevreden de öğrendiğimiz şeyler oldu.” (KK: 12, 23, 30, 1, 16, 31) diyen köçekler, ailelerinde kendilerinden önce köçekliği icra eden birileri olduğunu belirtmektedirler. Aileden birisinin yapması, bu mesleği öğrenmede kolaylık sağladığı da anlaşılmaktadır.

Zonguldak'ta köçeklik geleneği, ilk başlarda usta-çırak ilişkisi şeklinde öğrenilmekteyken, daha sonraları ise aileden ve çevreden görerek yapılmaya başlanmıştır. Herhangi bir geçim kaynağı bulunmadığı takdirde de sadece genç yaşta öğrenilmeyip, ileriki yaşlarda da para için bu mesleğin yapıldığı da anlaşılmıştır.

“Biz ilk başlarda bu mesleği ustalardan öğrenirdik. O zamanlarda, usta ne derse yapmak zorundaydık. Yanında çıtımız çıkmazdı. Ama şimdi öyle değil.” (KK: 12, 20, 23).

Zonguldak köçeklerinin kıyafetleri ise özel olarak belli bir tarzda yapılmadığı, herhangi bir bayan tarzisinde, renkli kumaşların köçekler tarafından

alınarak yaptırıldığı anlaşılmıştır. İlk başlarda madencinin lamba kapağından zil yapıldığı, daha sonralarda ise dükkânlarda satılan fabrikasyon zillerin alınarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Köçeklerin beyaz gömlek ya da atlet, yelek ve kuşaklarını özel olarak yaptırdığı da anlaşılmaktadır.

“Bizim zamanımızda ziller, fenerin kapaklarından yapılırdı. Özel zillerdi. Güzel sesi çıkardı.” (KK: 12).

“Kadın terzilerine diktiriyoruz. Genellikle belli bir terzimiz olur. Zaten kıyafetler kolay kolay eskimezdi.” (KK: 6, 8, 12, 20, 23, 26).

“Etek ve kuşak özel olarak yapılırdı. Diğerleri ise her yerde bulunabilen eşyalar.” (KK: 6, 20, 30).

Köçeklerin etek ve kuşaklarının özel olarak hazırlandıkları, diğer eşyalarının ise her yerde bulunduğu için özel bir yerde alınmadığı anlaşıldı.

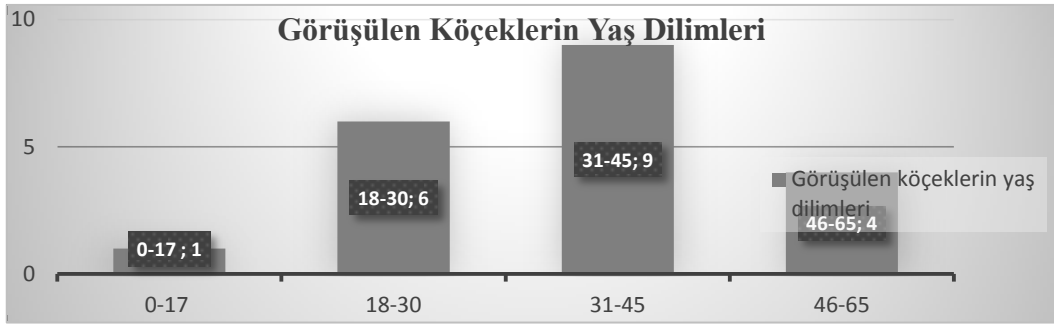
“Biz, köçeklerin toplandığı, birlikte hareket ettiği bir yerimiz yoktur. Tanıdıklar vasıtasıyla birimize ulaşılır, o da diğerlerine ya da ekip başına haber verir, ekip başı anlaşır, bizde düğüne ya da gideceğimiz yere gideriz.” (KK: 7, 1, 16, 31, 22, 29, 7, 21, 28, 19, 3).

“Benim kartvizitim var. Herkese dağıtıyorum. Düğünlerde, sünnet düğünlerinde düğün sahiplerine veririm. Denk gelen olursa bana ulaşılır, ben de ekibi toplarım. Ayrıca mekân yoktur. Genellikle bu işi yapanların yerleri bellidir. Çarşıda bizlerden birine sorsan da söyleyen olur.” (KK: 23).

Köçeklerin birlikte hareket ettikleri bir dernekleri ya da bunu benzer bir birliktelik sağlayacakları bir yerlerinin olmadığı da anlaşılmaktadır. Kendi aralarında bir ekip oluşturdukları, bu ekip başı genellikle iş bağlantılarını yaptığı anlaşılmıştır. Ekip başı, ücret konusunda ve diğer konularda anlaşma yaptığı, kendi aralarında da para dağılımının da ekip başı tarafında yapıldığı anlaşılmaktadır.

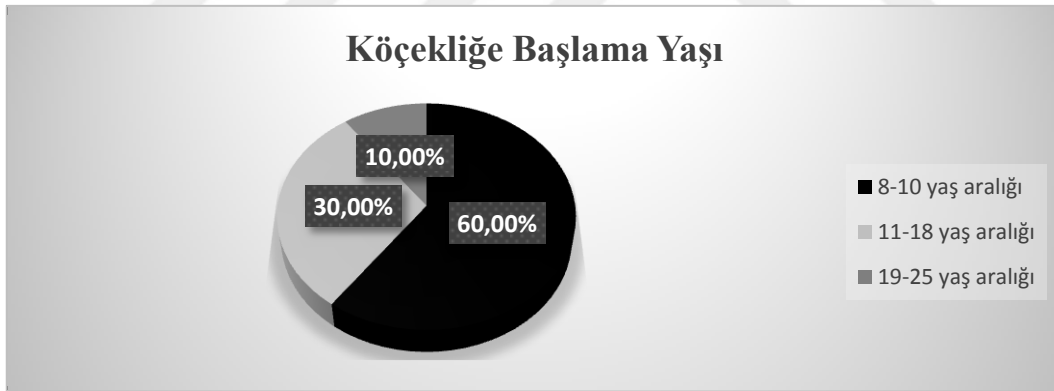
Zonguldak'ta yaşayan yirmi köçekle görüşmüş olup köçeklerle ilgili bilgiler ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Grafik 3.19: Köçeklerin Yaş Dilimleri

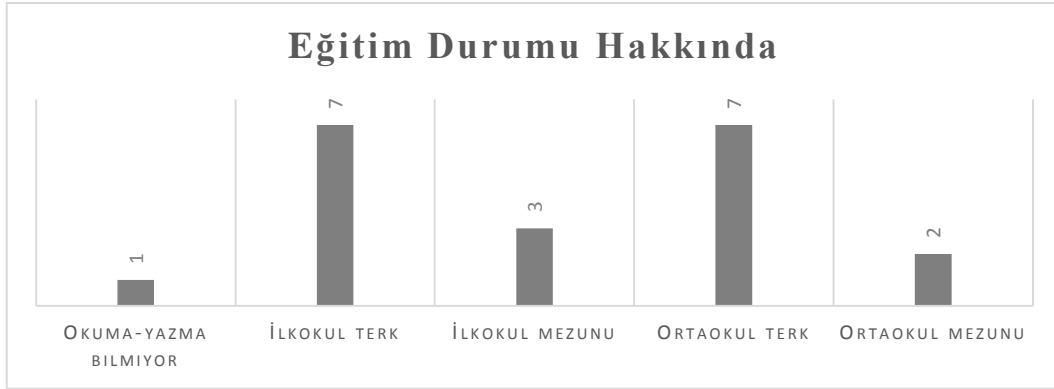
Zonguldak ilinde yaşayan yirmi köçekle görüşülmüş olup, görüşülen köçeklerden % 5'i 0-17 yaş dilimi arasında , % 30'u 18 ile 30 yaş aralıklarında olduğu, % 20'si ise 46-65 yaş dilimleri arasında olduğu ortaya çıkarılmıştır. Genellikle köçekliğin belli bir yaş dilimine kadar yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Köçeklik mesleği belli bir yaşa geldikten sonra yapılmadığı, erken yaşlarda başlayıp, 30 yaşını geçtikten sonra köçeklerin, yavaş yavaş köçekliği bıraktığı sonucuna da varılmıştır.

Grafik 3.20: Köçekliğe Başlama Yaşı

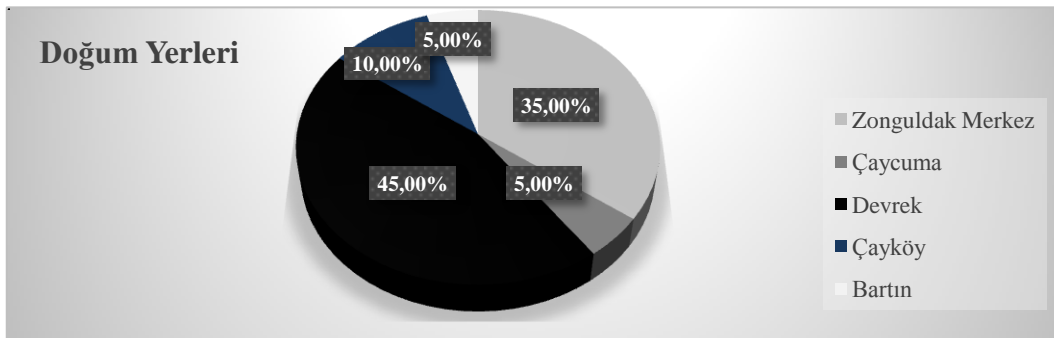
Zonguldak ilinde köçekliğe başlama yaşı olarak % 60'lık kısmı 12 kişi, 8-10 yaş aralığında, % 30'lık kısmı 6 kişi ise 11-18 yaş aralığında, % 10'luk kısmı olan 2 kişi ise 19-25 yaş aralığında köçekliğe başladığı anlaşılmaktadır. Genel olarak erken yaşlarda köçekliğe başlandığı bilgisine ulaşılmıştır. Meslek bulamadığında ve buldukları mesleği yapamayacak durumu geldiğinde ilerleyen yaşlarda da köçeklik mesleğini seçtiği de köçeklerle yapılan röportajlardan anlaşılmaktadır.

Grafik 3.21: Köçeklerin Eğitim Durumları

Köçeklerin eğitim durumu incelendiğinde, % 5'inin okuma yazma bilmediği, % 35'inin ilkokulu yarıda bıraktığı, % 15'inin ilkokul mezunu olduğu, %35'inin ortaokulu bitiremediği, %10'unun ise ortaokul mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Genellikle köçeklerin başladığı okulu bitiremediği, köçeklik yapmak ya da kısa yoldan para kazanmak için köçek ekibinde yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Neden okumadığı sorulduğunda ise ailesinin de okulu bitirmesini desteklemediği, merak ve çevresinden gördüğü köçekliği seçtiği, okumaktansa köçekliği seçmenin daha kolay yol olduğundan dolayı bu işi yaptığı anlaşılmaktadır.

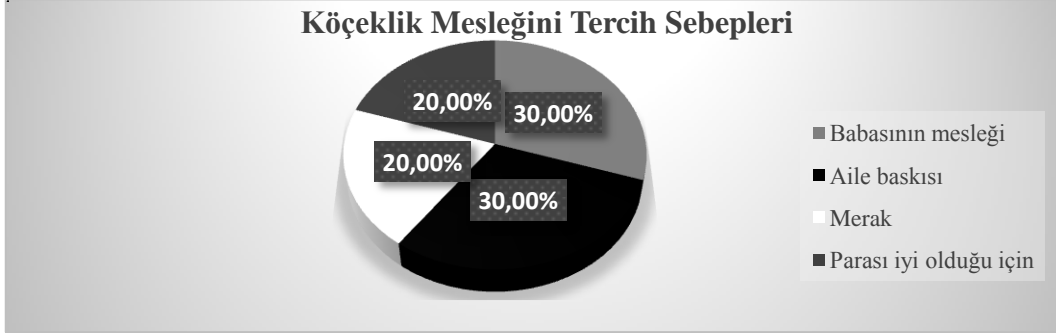
Grafik 3.22: Köçeklerin Doğum Yerleri

Köçeklerin doğum yerlerine bakıldığında, % 45'inin Devrek doğumlu olduğu, % 35'inin merkez doğumlu olduğu, % 10'unun Çayköy doğumlu olduğu, % 5'inin Bartın, % 5'inin Çaycuma doğumlu olduğu anlaşılmaktadır. Zonguldak ilinde köçeklerin en fazla olduğu yerin Devrek olduğu anlaşılmaktadır. Zonguldak'ta köçeğin anavatanı Devrek yakıştırmasının da doğru olduğu ortaya

çıkılmaktadır. Devrek'te köçeklerin fazla olması halkın düğünlerini köçeksiz yapmadıklarından dolayı fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Grafik 3.23: Köçekliği Tercih Sebepleri

Köçeklerin neden bu mesleği seçtiği araştırıldığında; % 30'unun baba mesleği olduğu için tercih ettiği, % 30'unun aile baskısından dolayı tercih ettikleri, % 20'sinin merak ettikleri için, % 20'sinin ise parasının iyi olduğunu bildiği için bu mesleği tercih ettiği anlaşılmaktadır. Köçekliğin babadan oğula devam ettiği de bu grafikten anlaşılmaktadır. Aile bireylerinden birinin, bu amca olabilir, kuzen olabilir, ağabey ya da kardeş de olabilir. Aile bireylerinden birinin bu mesleği tercih ettiğinden dolayı bu mesleği tercih etmesi, usta çırak ilişkisi için de köçekliğin devam ettiği söylenememektedir.

Grafik 3.24: Köçeklik Dışındaki Meslekleri

Köçekliklerin, köçeklik dışında bir meslekleri olup olmadığı sorulduğunda, % 90'ı 18 kişinin mesleğinin olmadığı, ne bulursa yaptıkları, hamallık yaptıkları anlaşılmaktadır. % 10'unun 2 kişinin ise bir meslek sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Kaynakçılık ve tezgâhtarlık yaptığı anlaşılmıştır. Köçekliği seçenlerin, bu işi bir meslek olarak sahiplendikleri, bunun dışında meslek öğrenmek için gayret

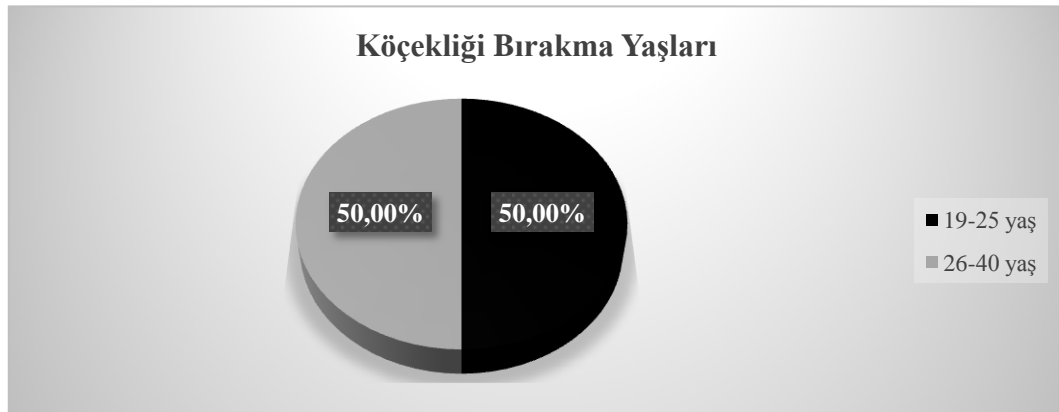
etmedikleri anlaşılmaktadır. Başka bir mesleği olanların da tatil günlerinde iş olduğu sürece ek iş olarak köçeklik yaptığı bilgisine de ulaşılmıştır.

Grafik 3.25: Ailede Başka Köçek Var mı?

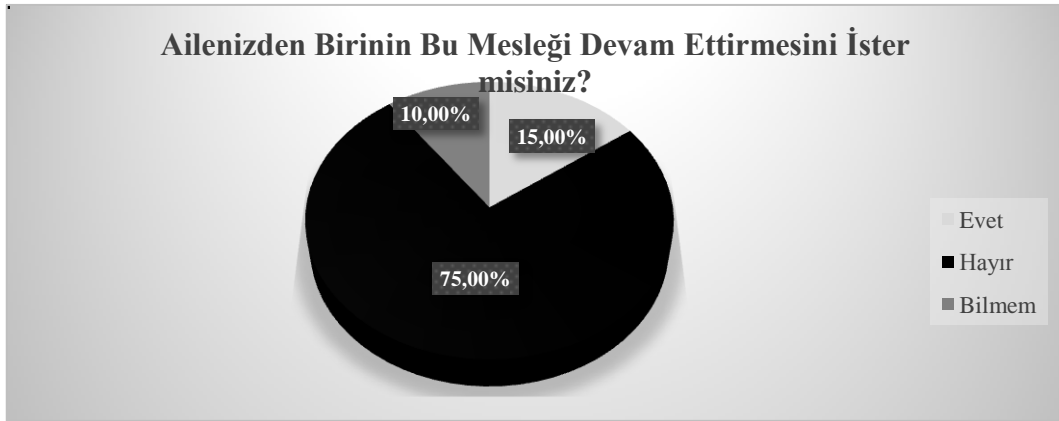
Köçeklerin ailesinde, bu mesleği onlar dışında yapan olup, olmadığı sorulduğunda, % 80'inin ailesinden başka birinin de bu mesleği yaptığı, % 20'sinin ailesinde köçeklik yapan olmadığı anlaşılmaktadır. Aile bireylerinden birinin köçek olması durumunda, aile bireylerinden birisinin de köçeklik mesleğini seçtiği anlaşılmaktadır. Aile bireylerinden birinin bu mesleği seçmesi ve devam etmesindeki en büyük etmenin ailesindeki bir bireyin bu mesleği yapmış olduğu anlaşılmaktadır.

Grafik 3.26: Köçekliği Bırakma Yaşları

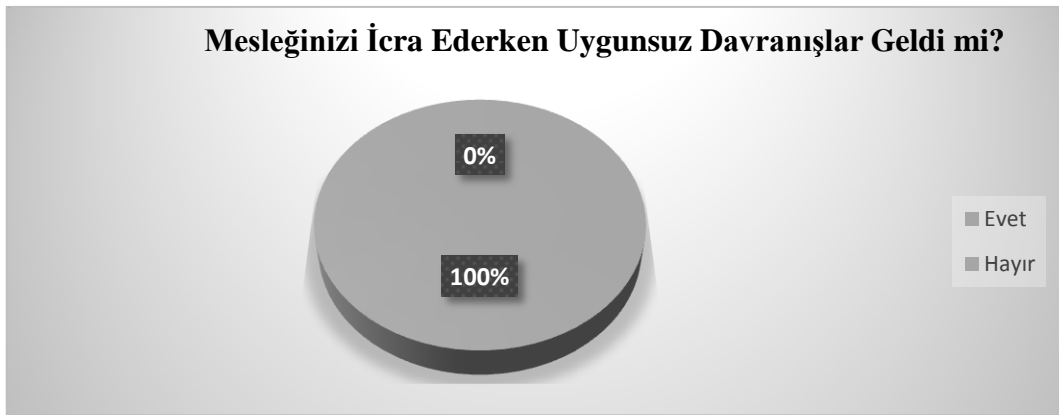
Yirmi köçeğe, köçekliği bırakma yaşları sorulduğunda, 16-40 yaş aralığında olan on altı köçeğin hâlâ bu mesleği yaptıkları, geriye kalan dört kişiden ikisinin 19-25 yaş aralığında köçekliği bıraktığı, iki köçeğin de 26-40 yaş arasında köçekliği bıraktığı anlaşılmaktadır. Eskiden köçeklerin, köçekliği belli bir yaşa kadar yaptıkları, şu an ise belli bir yaş aralığı olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Grafik 3.27: Aileden Biri, Bu mesleği Devam Ettirsin mi?

Köçeklik yapanlara, ailenizden biri, özellikle çocuğunuzun bu mesleği devam ettirmesini isteyip, istemediği sorulduğunda, % 75'lik kısmının kesinlikle çocuğunun bu işi yapmasını istemediği, % 15'lik kısmının ise yeteneği varsa ve kendi de istiyorsa devam ettirmesini istediği, % 10'luk kısmının ise fikir beyan etmediği bilgisine ulaşılmıştır. Aile fertlerinden birinin bu mesleği neden devam ettirmek istemediği sorulduğunda ise sigortasının olmadığı, milletin ağız kokusunu çekmesini istemediği düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

Grafik 3.28: Köçeklik Yaparken Uygunsuz Davranışlar

Zonguldak ilinde köçekliği devam ettiren 20 köçeğe, köçeklik yaparken uygunsuz davranışlar gelip-gelmediği sorulduğunda, % 100'ü 20 kişinin, kendilerine uygunsuz davranışlar gelmediği bilgisi ortaya çıkmıştır. Zonguldak halkının genelinin köçeklerle ilgili olumsuz bir düşünceye sahip olmadığı için de kendilerine hiçbir şekilde uygunsuz bir tavır sergilenmediği bilgisine köçeklerle yapılan röportajlardan anlaşılmaktadır.

Tablo 3.29: Köçekliğe Olumsuz Bakılıyor mu?

Köçeklik mesleğini icra edenlere, köçekliğe Zonguldak halkının olumsuz bakıp-bakmadığı sorulduğunda, Zonguldak halkının köçeklere olumsuz bakmadığı sonucuna varıldı.

“Bizlere neden olumsuz bakılsın ki.” (KK: 30, 6, 20).

“Köçekler mesleklerini yapmaktadır.” (KK: 12).

“Biz köçekler, Zonguldak’ta yaşayan insanların düğünlerini şenlendiriyoruz.” (KK: 6, 20, 30).

“Düğün sahipleri, bizlere olumsuz baksa çağırılmaz, diye düşünüyorum.” (KK: 6, 20, 30).

“Köçekler sayesinde, düğünleri daha güzel geçiyor.” (KK: 6, 20, 30).

“Düğün sahipleri memnun olması için elimizden geleni yapıyoruz.” (KK: 20, 30).

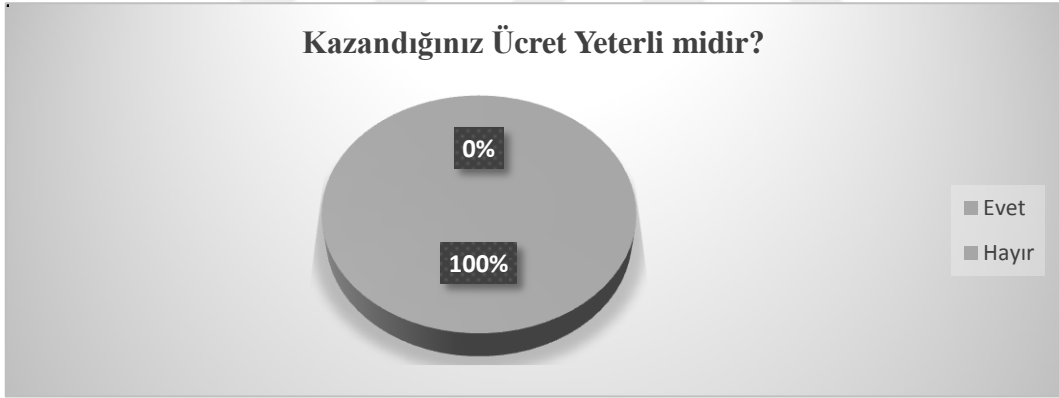
“Biz Zonguldak halkının her türlü eğlencesinde yer alıyoruz.” (KK: 3, 31).

Grafik 3.30: Aileden Köçeklige Olumsuz Bakis

Köçeklik mesleğini icra edenlerin, ailesinin ya da eşlerinin, köçekliği yaptığı için, kendilerine olumsuz bakmadığı bilgisi ortaya çıkmaktadır. Köçekliği bir meslek ve geçimlerini sağlayan bir iş olarak gördüklerinden, aile içindekilerin, köçeklik yaptığı için, mesleklerine karşı olumsuz bir görüş ortaya çıkmamaktadır.

Grafik 3.31: Köçeklikte Kazandığı Ücret

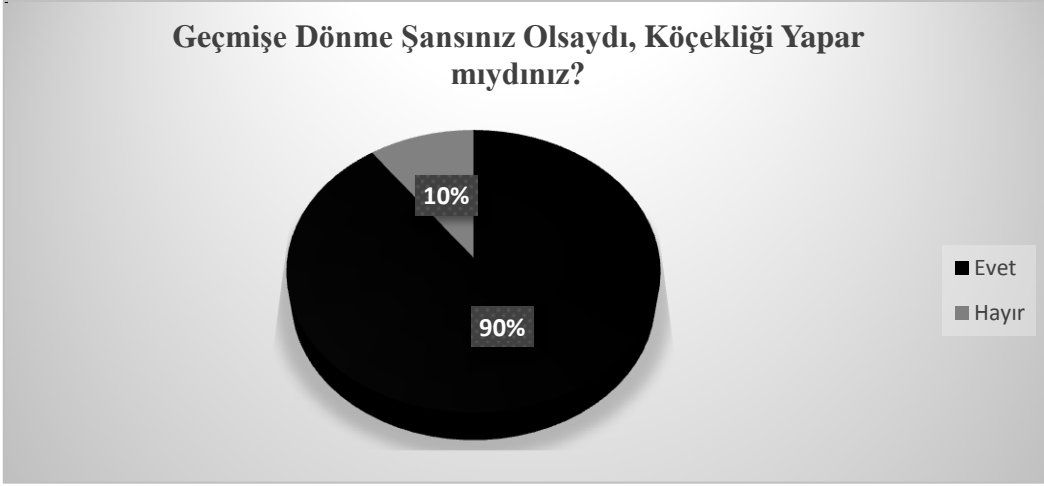

Köçekler, aldıkları ücretleri yeterli bulduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Köçekliği yaptığı zamanlarda kazandıkları ücretin yeterli olduğu, meslekleri yaptıkları dönem içinde geçimini sağladığı bilgisi ortaya çıkmaktadır. Genellikle düğünlerin nisan ayından başlayarak, ekim ayına kadar sürdüğü, bu aylarda geçimlerini köçeklikten kazandıkları da anlaşılmaktadır.

“Havalar ısınmaya başladıktan sonra, geçimimizi köçeklikle sağlıyoruz.” (KK: 6, 20, 31).

“Düğün mevsiminde geçimimizi sağlayacak kadar para kazanıyoruz.” (KK: 1, 3, 10, 19, 20, 21).

Grafik 3.32: Tekrar Köçeklik Yapar mıydınız?

Köçeklere, geçmişe dönme imkânınız olsaydı, tekrar bu mesleği seçer miydiniz sorusu yöneltildiğinde, % 90’lık kısmı aynı mesleği yapmak istediği, seçmezdim diyenler ise % 10 olarak ortaya çıkartılmıştır. Köçeklik yapan kişilerin büyük bir çoğunluğu, yaptığı işten memnun olduğu bilgisine de ulaşılmıştır.

3.4. İcra Yerleri

Zonguldak ilinde Köçeklik geleneğinin icra edildiği yerler düğünler, sünnet düğünleri, asker uğurlama törenleri ve çeşitli etkinliklerdir.

“Bizi genellikle köy düğünlerine, salon düğünlerine, sünnet düğünlerine çağırırlar.” (KK: 1, 3, 6, 7, 8).

“Beni bir kere sendika çağırdı. Ben de şaşırđım. Ne için çağırdığımı hatırlamıyorum. Ekibimle gittik ve oynadık.” (KK: 6).

“İçkili eğlencelere de çağırıyorlar.” (KK: 1, 10, 12).

“Asker eğlencelerine de gideriz.” (KK: 10, 12, 14).

Köçeklerden öğrenilen bilgiye göre, köçeklerin köy düğünlerine, salon düğünlerine, sünnet düğünlerine, STK etkinliklerine, içkili eğlencelere ve asker uğurlamalarına gittikleri anlaşılmaktadır.

Zonguldak’ın genellikle yerlisi bizi çağırmakta. Kolay kolay yerlisinin dışında çağıranı görmedim (KK: 8, 10, 14).

Zonguldak halkının köçeklik geleneğine sahip çıktığını düğünlerine sıklıkla köçekleri çağırmasından anlaşılmaktadır. Zonguldak'ın yerli halkının köçeklere karşı olumsuz bir bakış sergilemediği de anlaşılmıştır.

Zonguldak'a sonradan taşınan, genellikle Doğu Karadeniz bölgesinden göç ederek gelen insanların kültüründe köçeklik olmadığı için köçek ve köçeklik geleneğine olumlu bakmadığı tespit edilmiştir.

Zonguldak'a sonradan gelen ve köçek kültürünü bilmeyen kişilerin merakla bu oyunları takip ettiği ve ilgisini çektiği için köçek oyunlarını izlediği tespit edilmiştir. Kırsal alanlarda köçeklik geleneği sürdürülmeye devam ederken, şehirlerde eskiye nazaran azaldığı tespit edilmiştir. Zonguldak ilinde köçek ekibinin en çok düğünlere çağırıldığı da tespit edilmiştir.

3.4.1. Zonguldak Köy Düğünleri

Köy düğünlerinde öncelikle düğünden bir hafta önce kız tarafından üç ya da dört kişi, erkek tarafından damadın annesi ya da babasıyla birlikte bir gün belirlerdi.

“Köy düğünlerimizde, kız tarafından dört kişi, erkek tarafından da damadın annesi ya da babasıyla birlikte, gün belirlenip, gelin için eşyalar alınır.” (KK: 2, 17, 18, 27).

“Düğünden önce gelinin eşyaları alınır.” (KK: 11,25).

“Damat tarafı gelin tarafına para harcatmaz. Harcatması hoş olmaz. Biz hep öyle gördük.” (KK: 24, 25, 27).

Düğün günü gerekli olan her şey alınır. Özellikle nineye pov (eşarp) alınır. Kız tarafına Uruba (gelin için gerekli eşyalarının alındığı güne verilen isim) günü para harcatılmazdı. Düğünden belli bir süre önce gelin için eşya alındığı, bu eşyaların ve alınan her şeyi danat tarafının karşıladığı anlaşılmaktadır. Gelin tarafına para harcatılmasının hoş karşılanmayacağı da anlaşılmaktadır.

“Düğün gününden bir süre önce düğün için hazırlıklar yapılmaktadır. Düğün sahibinin eş, dost ve akrabaları yardımıyla yemekler hazırlanır, tatlılar yapılır, dolmalar sarılırdı.” (KK: 2, 4, 17, 18).

“Düğünden önce damadın tarafı, düğün için hazırlıklar yapardı. Bu genellikle tatlı, dolma gibi şeylerdi. Bozulmayan ve saklanabilecek olan gıdalar.” (KK: 2, 4, 24, 27).

“Kına ekmeği günü , kız kinasının yapılacağı gündü. Alınan urubalar, Kına Ekmeğinde (Geline alınan eşyaların sergilendiği gün) sergilenirdi. Cuma akşamı erkek tarafında Erkek Horatası (Damadın tarafı için yapılan eğlence) yapılırdı.” (KK: 2, 11, 17, 25).

“Erkek horatası denilen bir şey vardı. Bu tabi, eskiden yapılırdı. Erkek tarafındakiler için yapılan bir eğlence. Düğün zamanı yardımcı erkek tarafı yapacağı için, erkeklere eğlence yapılırdı.” (KK: 2, 4, 15, 18).

Erkek horatası damat tarafında bulunan erkelerin birlikte sabaha kadar eğlendiği bir eğlenceydi. Erkek tarafına yapıldığı ve sadece erkek tarafının bulunduğu bir eğlence olduğu anlaşılmaktadır.

“Düğün sahibinin durumu iyiyse, köçek ekibi fazla olurdu. Durumu kötü olsa bile en az iki köçek ekibi olurdu. Köçek ekibinin fazla olması düğün sahibinin varlıklı olduğu anlaşılmaktaydı. Köylerde herkes düğününe köçek çağırırdı. Ama zengin olsun ama fakir olsun ekip gelirdi.” (KK: 2, 17, 24, 27).

“Köy düğünlerine köçek ekibi gelirdi. Düğünlere gelenlere karşılımsa kavga çıkardı. Rezillikler olurdu. İmkan varsa köçek ekibi fazla olması sağlanırdı.” (KK: 2, 4, 5, 25, 27).

Eğlence de düğün sahibinin durumuna göre en az iki an fazla dört ya da beş köçek ekibi oyun oynardı. Gelen ekip, bir ya da iki köçek, bir zurnacı bir de davulcudan olduğu bilinirdi. Grup içinde görev dağılımı yapılırdı. Herkesin görevi belliydi. Gelen köçek ekibi üç gün boyunca düğün sahibinin belirlediği mekanda kalırdı. İlk akşam sabaha kadar içkili eğlence olurdu. Köçek, her masada oyun oynar, düğüne gelen misafirleri eğlendirirdi. Düğüne gelen misafirler, köçeklere bahşiş verir, yere para atar, köçeğin tersden parayı almasını isterdi. İyi bir köçek parayı, köprü kurup alırdı. Düğüne gelen bazı misafirler, parayı rakı bardağının içine koyar, parayı bardaktan alıp bardaktaki rakıyı içmesini isterdi.

“Düğünlerde köçekler sabaha kadar oynatılırdı. Öyle oynamam yok, bahşişler verilirdi. Onlarda bahşiş almak için oynarlardı.” (KK: 2, 4, 5, 11 ,15).

Köçekler çeşitli figürler sergilerdi. Gerdan bükmesi, köprü kurma, rakı bardağından bahşiş alma, bel kıvrırma, omuz titretme, göbek atma gibi figürler sergilenirdi.

“Kız tarafı düğüne geleceği zaman, köçek ekibi karşılardı. Karşılamazsa kavga çıkardı. Muhakkak kız tarafı köçek ekibi tarafında karşılanırdı.” (KK: 2, 25, 27).

“Kız tarafı geleceği zaman köçekler karşılardı.” (KK: 24, 25, 27).

“Cumartesi akşamı ise Kız Horatası (kız tarafı için yapılan eğlence) yapılırdı. Kız Horatası damat tarafından, kız tarafının erkelerine içkili eğlence hazırlanırdı. Eğlencede erkek tarafının yakınları hizmet ederdi. Kız tarafından gelenleri köçek ekipleri karşılardı. Köçek ekibi gelen kişileri karşılamzsa kız tarafından düğüne gelenler, düğüne katılmazlardı. Yer yer kavga çıktığı söylenirdi. Kız tarafından gelen kişiler köçek ekipleriyle karşılanır, köçek ya da köçekler gelen kişileri masasına kadar getirdikten sonra önlerine yatarak bahşiş almak için her türlü hünerlerini sergilerlerdi. Pazar günü gelin almaya giderken kamyon ya da üstü açık arabalarla köçek ekipleri oynaya oynaya gelin evinin olduğu yere giderlerdi. Eve vardıklarında köçekler oynamaya başlardı. Uzun süren bir eğlence gerçekleşirdi. Gelin evden inene kadar, köçekler oynamaya devam ederdi.” (KK: 2, 4, 5, 24, 25).

Nasman (1999: 105) Kastamonu köy düğünleri iki farklı isimle anılmakta olduğunu söylemektedir: Bu da düğün tarihlerin başlama ve bitiş tarihlerinin farklı olmasından kaynaklanmakta olduğunu söylemektedir. Cuma günü başlayıp, pazartesi günü bitene “Cumanın Üçüne”, Salı günü başlayıp, Cuma gününe biten düğünlere ise “Cumaya” adı verilmektedir. Kültürlerin illere göre farklı olmasından dolayı düğünlerde yapılan eğlencelere de farklı isimler verildiği ortaya konmaktadır. Zonguldak kültüründe de yukarıda belirtildiği gibi farklı isimler verildiği tespit edilmiştir.

3.4.2. Sünnet Düğünleri

Bir erkek çocuğunun, çocukluktan çıkıp erkeklığe adım attığını kanıtlayan en bilinen ve en önemli olayın başında sünnet düğünleri gelmektedir. Sünnet denilince akla, giyilen kıyafet, arabayla ya da at sırtında dolaşma ve bir salonda ya da bir açık havada yapılan törenle yapılan bir erkeklığe geçiş törenidir. Törenle birlikte eş, dost ve akrabaya sünnet düğünüyle bir mesaj verilmeye çalışılmaktadır. Erkek çocuğunun, çocukluktan çıktığını, erkeklığe adım attığı mesajdır. Diğer bir mesaj da İslamiyet'in gereğinin yerine getirildiği mesajdır.

Bu mesajlar verilirken bölüm ve bölgelere göre farklılık göstermektedir. Farklı bölgelerde değişik ritüeller gösterdiği bilinmektedir. Zonguldak ilinde gerçekleştirilen sünnet düğünlerinde genellikle köçek çağırılmakta ve sünnet edilecek çocuğun evinin önünde oynaması sağlanmaktadır.

“Sünnet düğünü, erkeklığe ilk adım olduğu için, düğünlerde olduğu gibi köçek çağırılır, açıkta yapılıyorsa düğün köçek ekibi oynatılırdı. Düğün sahibinin imkânı varsa sünnet edilmeden önce at sırtında mahallede dolaştırılırdı.” (KK: 31).

“Sünnet düğünlerinde köçek ekibi evinin önünde oynatılırdı.” (KK: 27).

Sünnet düğünlerinde köçekler oynatılmaktaydı. Sünnet düğünü, sünnet düğünlerinde sünnet olan çocuğun evinin önünde zurna, davul, cümbüş ve köçek eşliğinde eğlence gerçekleştirilirdi. Sünnet düğününe gelen misafirlerinin önüne yatmak suretiyle, bahşiş toplanırdı. Eğlence düğünün yapılacağı yerde de köçek oynatılmaya ve hünerlerini sergiletmeye devam ettirilirdi.

3.4.3. Asker Uğurlama Eğlenceleri

Köçek ekibi sadece düğünlerde ve sünnet düğünlerinde olmayıp, çeşitli etkinliklerde de görev yapmaktaydı. Köçekler, asker uğurlamalarında da görev yapmaktadır. Asker uğurlamaları, o dönem askere gidecek olan erkekler için düzenlenen bir eğlenceydi. Köçek ekibiyle birlikte şehirler arası otobüs terminaline gidilip, askere gidecek olan gençler, otobüse binip, otobüs terminalden ayrılma kadar eğlence sürdürülmekteydi. O dönem askere gidecek olan gençlerin ailelerinden, hali vakti yerinde olan bir aile, köçek ekibiyle

anlaşarak keekleri şehirler arası otobüs terminaline getirip, askere gidecek olan gençler ve yakınları birlikte eğlenmekteydi. Eğlence, otobüs perondan kalkıp, hareket edinceye kadar devam sürmekteydi. Otobüs hareket ettikten bir süre sonra, askere gidecek olan gençlerin arkadaşları tatabindan otobüs durdurulup, İstiklal Marşı söylenene kadar, otobüsün terminalden ayrılmasına izin verilmemekteydi. Otobüs, gözden kaybolana kadar keek ekibinde yer alan davul ve klarnetçi almaya devam etmekteydi. Zonguldak'ta asker uğurlamalarında her zaman olmamkla birlikte, asker uğurlamalarında keek ekibi çağırma geleneği devam ettirilmektedir.

3.4.4. Diğer İcra Yerleri

Zonguldak ilinde keeklik geleneği düğünlerde, sünnet düğümlerinde, asker uğurlamalarının dışında, her türlü içkili eğlence mekanlarında, kız almaya gidilirken, sendikaların eylemlerinde, dükkan açılışlarında, siyasetçi karşılamalarında, mekanların düzenledikleri kadınlar matinesinde de devam ettirildiği bilgisine ulaşılmıştır.

3.5. Keek Kostümleri Hakkında

Keeklerin kostümleri özel olarak hazırlanmaktadır. Keeklerin kostümleri dört bölümden oluşmaktadır.

İlk olarak zilleri; zilleri keeği keek yapan ve eğlencede seyircileri çıkardıkları seslerle eğlendirmeye yarayan metal algılardır. Ziller her iki ele de takılmaktadır.

“Ziller eskiden çok güzel sesleri vardı. Madenci fenerinin lamba kapağından yapılırdı. Harika sesleri vardı.” (KK: 10).

“Bizim zamanımızda ziller, fenerin kapaklarından yapılırdı. Özel zillerdi. Güzel sesi çıkardı.” (KK: 1).

İkinci olarak etekleri gelmektedir. Etekleri kadın terziler tarafından dikilen rengrenk kumaşlardan yapılmaktadır. Eteğin evresi geniş olmakla birlikte, döndüğünde sağa sola sallanmaktadır. Albenisi olan renklerden seçilmektedir. Etek keek tarafından giyildiğinde ve kendi etrafında döndüğünde dikkatleri kendinde toplayabilmek için eteğin alt kısmı geniş tutulmaktadır.

“Etekler kadın terzilere diktirilirdi. Kolay kolay eskimezdi.” (KK: 17, 18, 19).

Üçüncü olarak da kuşakları gelmektedir. Kuşakları terziler tarafından dikilmektedir. Kişiye göre hazırlanmaktadır.

Dördüncü olarak da yelekleri gelmektedir. Yelekleri, allı pullu olup, terziler tarafından kişiye göre hazırlanmaktadır.

Kostümlerinin hazırlanmasında, seyredenler tarafından dikkat çekilmesi ve albenisi olmasına dikkat edildiği de anlaşılmaktadır.

3.6. Aileleri Hakkında

Anne, baba ve çocuklardan oluşan toplumun yapı taşını oluşturan çekirdek yapıya aile denilmektedir. Her toplumda aile önemli yapı taşlarından biri olmakla birlikte, topluluklara göre farklılık göstermektedir. Evlilik kurumuyla aile yasallaşmaktadır. Evlilik ve aile kavramları Türk toplumunda çok büyük önem arz etmektedir. Köçeklerin aile hayatı da incelenerek, aile hayatıyla ilgili bilgiler ortaya konulmuştur.

Zonguldak'ta köçeklerle ilgili yapılan çalışmalarda ve yapılan araştırmalarda köçeklik mesleğini romen vatandaşların yaptığı ortaya çıkmıştır. Zonguldak'ta doğmuş, bu işi meslek haline getirmiş olan romenler, köçekliği küçük yaştan itibaren aile içinde, akrabalarında ve çevrelerinde görerek yaptıkları ortaya çıkmaktadır.

Yapılan araştırmada, köçeklerin iki tanesi haricinde, diğer köçeklerin tamamı evli olup, bir aile hayatı kurmuşlardır. Aile kavramı önemli olduğu için, evlilik yapılarak, aile oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Evli olanların sadece bir tanesi evlenip, boşanmış olup, diğerlerinin ilk evliliği olduğu anlaşılmaktadır.

Köçeklerin evlenip, kısa sürede çocuk sahibi oldukları da anlaşılmaktadır. Aile kurmak için, kendi çevresinden eş bulmaya önem verdikleri ortaya çıkmaktadır. Roman vatandaşlarının kendi gruplarının dışında evlilik yapmamaları ortaya çıkan farklı sonuçlardan biri olmaktadır.

Köçeklerin yarısından fazlasının eşlerini seçerek, karşılıklı birbirlerini isteyerek evlendikleri ortaya çıkmaktadır. Görücü usulüyle de evlenen köçeklerin olduğu da ortaya çıkmaktadır. (KK: 1, 2, 3, 4).

Köçeklerin, eşlerinin bu mesleği yapıp-yapmaması konusunda olumsuz görüş beyan etmediği ortaya çıkmaktadır. Eşleri de köçekliği geçim kaynağı olarak gördüğü de ortaya çıkmaktadır. Sigortalı iş bulduklarında ise bu işi devam ettirmemeleri konusunda da hem fikir olduğu ortaya çıkmaktadır. Burda ortaya şu sonuç çıkmaktadır; köçek olarak değil de sigortalı bir iş bulduklarında köçeklik mesleğini devam ettirmelerini istemedikleri ama sigortalı iş olmadığı takdirde geçimlerini köçeklikten çıkarmaları konusunda sıkıntı çıkarmadıkları ortaya çıkmaktadır. Gelir kapıları köçeklik olduğunda böyle işler yapılması konusunda olumsuz görüş bildirmediikleri ortaya çıkmaktadır. (KK: 11, 12, 13, 14).

Evli olan köçeklerin çoğunun çocuğu olduğu, çocuklarına köçekiği yaptırıp yaptırmama konusunda da, eğilimin yaptırmama tarafından ağır basdığı ortaya çıkmaktadır. Bu da köçekliğin babadan oğula geçişi noktasında azalacağı anlaşılmaktadır. (KK: 1, 14).

SONUÇ

Osmanlıdan günümüze kadar ulaşan, ulaşırken de değişen, zaman zaman yasaklanan, kültürün bir unsuru olarak reddedilmeye çalışılan bir gelenek olan köçeklik; Türk halk kültüründe farklı bir yere sahiptir.

Geçmiş dönemlere bakıldığında genellikle erkek eğlencelerinde, hatta Osmanlı Padişahlarının düzenledikleri eğlencelerde yer alan köçeklik, günümüzde ise köy ve salon düğünlerinde, sünnet düğünlerinde, asker eğlencelerinde ve çeşitli etkinliklerinde icra edilmektedir.

Günümüzde varlığını devam ettirmekte olan köçeklik geleneği, geçmiş dönemlerdeki köçeklik geleneklerinden bazı farklılıklar göstermektedir. Eski dönem köçeklik geleneklerinin gerek icra yerleri, gerek kıyafetleri, gerek figürleri, gerek uzun süren usta çırak ilişkisi, gerekse köçeklik geleneğini yapan kişilerin farklılıkları, fiziksel özellikleri gibi birçok yönlerden günümüzdeki köçeklik geleneğinden farklılaştığı gözlenmiştir.

Günümüzde köçek, kadın kılığına girip, müzik eşliğinde oynayan, bunu meslek haline getirmiş erkeklere verilen addır. Osmanlı zamanında köçek yetiştirmenin oldukça meşakkatli olduğu anlaşılırken Cumhuriyet döneminde köçeklik mesleğini icra eden kişilerin bu kadar zorluk çekmediği yapılan çalışma neticesinde anlaşılmıştır. Osmanlı zamanında köçeklik geleneğini gayrimüslimler yapmaktayken, ilerleyen yıllarda böyle bir ayrımın ortadan kalktığı da görülmektedir.

Köçeklik geleneği geleneksel bir meslek olup toplumun içinden çıkarak günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Osmanlı'nın son zamanlarında köçeklik yasaklanınca İstanbul'dan kaçan köçekler, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde varlıklarını devam ettirmeye başlamışlardır.

Köçeklik geleneğinin devam ettiği iller arasında Zonguldak da yer almaktadır. Zonguldak ilinde köçekliği daha çok Romen vatandaşların yaptığı gözlemlenmiştir. Zonguldak ilinde köçeklik geleneğinin ne zaman başladığıyla alakalı kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır; ama Osmanlı'da köçekliğin

yasaklanmasıyla birlikte İstanbul'dan kaçan köçeklerin Zonguldak'a gelip bu geleneği burada da başlatmış olmaları muhtemeldir.

Bu çalışmada Zonguldak'ta köçeklik geleneği araştırılırken Zonguldak halkının da köçekliğe bakışı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Zonguldak'ta yaşayan yüz yirmi beş kişiyle anket yapılmış, bu kişilere köçeklerle alakalı sorular yöneltilmiştir. Yöneltilen sorular değerlendirildiğinde, Zonguldak'ta yaşayan insanların köçekliği bildiği köçekliğin bir gelenek olarak görüldüğü anlaşılmıştır. Zonguldak'ta yaşayan halkın erkeğe köçekliği yakıştırmamasına rağmen, köçekleri düğünlerine, sünnet düğünlerine, asker uğurlama törenlerine ve çeşitli etkinliklerine çağırdıkları ortaya çıkmaktadır.

Uygulanan anket sonuçlarına göre Zonguldak'ta yaşayan halkın büyük bir kesiminin köçekliği bir gelenek olarak gördüğü ama az da olsa gelenek olarak kabul etmeyenlerin de bulunduğu tespit edilmiştir. Zonguldak halkının köçekliği yöreye ait kültürel bir unsur olarak benimsediği anketlerden anlaşılmaktadır.

Zonguldak ilinde köçeklik genellikle köy düğünlerinde devam etmekte olup köyde yapılan düğünlerde itibar ve zenginlik göstergesi olarak kabul edildiği yapılan araştırmalardan anlaşılmaktadır. Köy düğünlerinde ne kadar fazla köçek ekibi olursa düğün itibar kazanmakta, düğün sahibi varlıklı olarak algılanmaktadır.

Kız almaya gidilirken ve salon düğünlerinde de köçek Zonguldak'ın yerli halkı tarafından aranmakta ve düğün sahipleri tarafından da ihtiyaç görülmektedir. Kız isteme merasiminde de zaman zaman avluda köçek oynatıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Kız istemede köçeğin oynatılmasını çevredeki halka kızın nişanlandığının duyurmak gayesiyle yapıldığı da saha araştırmalarından anlaşılmıştır. Bu da göstermektedir ki Zonguldak'ta köçeklik gelenek olarak görülmekte, düğünlerin vazgeçilmez bir unsuru olarak algılanmakta ve eğlence amacının dışında duyuru amacı da ihtiva ettiği anlaşılmaktadır.

Çalışma süresince yöreden yirmi köçeğe ulaşılmıştır. Ulaşılan yirmi köçekten sadece bir tanesinin mesleğini artık icra etmediği, diğerlerinin ise ihtiyaç olduğunda köçek kıyafetlerini giyerek mesleklerini icra ettikleri görülmüştür. Köçeklerle yapılan görüşmelerde Romen vatandaşları için köçekliğin bir geçim

kaynağı olduğu ortaya çıkmaktadır. Havaların ısınmasıyla başlayan köçeklik, havaların soğumasına kadar çeşitli eğlencelerde icra edilmektedir. Aktif çalıştıkları köçeklik sezonunda köçeklerin geçimlerini sağlayacak kadar kazandıkları da yapılan görüşmelerden anlaşılmaktadır.

Köçeklerin eski dönemlerde olduğu gibi uzun ve meşakkatli bir eğitim olarak yetiştirilmediği, kısa sürede bu mesleğe atıldıkları gözlemlenmiştir. Köçekliğin eskiden olduğu gibi babadan oğula geçen örnekleri günümüzde de mevcuttur. Yapılan görüşmelerde, üç köçeğin bu mesleği babadan öğrendiği de tespit edilmiştir. Diğer köçeklerde ise tamamen baba oğul ilişkisi şeklinde olmasa da yer yer bu şekilde yapıldığı görüşmelerde ortaya çıkarılmıştır.

Köçeklerin eski dönemlerde olduğu gibi mensup oldukları bir birlikleri olmadığı, böyle bir birlik kurmak için de herhangi bir gayretlerinin bulunmadığı köçeklerle yapılan görüşmelerde tespit edilmiştir. Köçeklerin kendi içinde bir ekip başının olduğu, düğün sahipleriyle her türlü görüşmeyi onların yaptığı görülmüştür. Ekip başı anlaşma neticesinde kazanılan paranın ekip üyelerine dağıtılmasından da sorumludur.

Osmanlı devrindeki köçekler için kullanılan eşcinsellikle ilgili durumların Zonguldak köçeklerinde bulunmadığı, köçeklerle yapılan görüşmelerden ve bu mesleği icra eden köçeklerin büyük bir çoğunluğunun evli ve birkaç çocuk babası kişiler olmasından anlaşılmaktadır. Zonguldak köçeklerinin köçeklik mesleğini cinsel eğilimlerinden ziyade maddi kaygılardan ötürü yaptıkları gözlemlenmiştir. Osmanlı zamanındaki köçeklerin kadınsı tavırlarının aksine, Zonguldak köçeklerinin fiziksel olarak da sakallı, bıyıklı erkek görünümünün bulunduğu, erkeksi tavırlara sahip oldukları, çoğunun evli olduğu, olmasalar bile ileriki yıllarda evlilik düşüncesine sahip kişiler oldukları tespit edilmiştir. Zonguldak köçeklerinin bu işi başka iş imkânı bulamadıkları için, sadece ailesini geçindirmek, maddi sıkıntılarını gidermek amacıyla yapan emektarlar olduğu köçeklerle yapılan görüşmelerden anlaşılmıştır.

Evli köçekler, icra ettikleri köçeklik mesleğinden dolayı eşleriyle herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Bu ifadeler doğrultusunda eşlerin

kocalarının mesleği ile ilgili olumsuz bir bakış açısına sahip olmadıkları neticesine varılmıştır.

Köçeklerin, kendi çocuklarının bu mesleği yapmalarını istememeleri de araştırmadan çıkan ilginç neticelerden biridir. Buna gerekçe olarak bu işin yapılacak kadar iyi olmadığı, sigortasının bulunmadığı, yılın her ayında ücret kazanamadıkları gibi faktörler öne sürölmektedir.

KAYNAKÇA

- Altuntaş, Yener (1997); “Kaybolmakta Olan Bir Kültür: Köçeklik” V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi: Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence Sektöründe Bildirileri, Kültür Bakanlığı, Ankara, s. 35-38.
- And, Metin (1968) “Çengiler ve Köçekler” Hayat Tarih Mecmuası, Cilt 1, Sayı 2, İstanbul.
- And, Metin (2017); Türk Tiyatro Tarihi, İletişim Yayınları, İstanbul.
- And, Metin (2016); Oyun ve Bügü, Yapı kredi Yayınları, İstanbul.
- And, Metin (1985); Geleneksel Türk Tiyatrosu, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- AREGEM (2018) <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR-51131/koceklik.html> (Erişim Tarihi:27.12.2018)
- Ataman, Sadi Yaver (1986); “Çengilik ve Köçeklik,” Türk Folkloru Dergisi, Sayı 77, s. 3-5.
- Beşiroğlu, Şefika, Şehvar (2006); “İstanbul’un Kadınları ve Müzikal Kimlikleri,” İTÜ Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, s. 3-19.
- Beşiroğlu, Şehvar (2006); “Müzik Çalışmalarında “Kimlik”, “Cinsiyet”: Osmanlı’da Çengiler ve Köçekler,” Folklor Edebiyat Dergisi, Cilt 12, Sayı 454, s. 111-128.
- Çak, Şeyma Ersoy (2009); “Köçek ve Çengilerin Toplumsal Cinsiyet Teorisi Üzerinden Yansımaları,” Sayı 43, s. 59-71.
- DPT (2004); Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001–2005) 2004 Yılı Programı Destek Çalışmaları, <http://ekutup.dpt.gov.tr/program/pdf>, (Erişim Tarihi: 22.02.2005).
- Erkan, Seher (2010); “Türk Halk Danslarında Köçeklik Geleneği” Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Erkan, Serkan(2011) “Köçek Tipinin Uluslararası Kökeni Üzerine Bir Deneme,” Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi, Cilt 18, Sayı 1, s.223-240, Ankara.
- Ersoy, Şeyma (2007); Osmanlıda Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Köçekler, Çengiler” İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gazimihal, R. Mahmut (1959); “Köçeklik,” Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, Yıl 11, Cilt 6, Sayı 121, s. 2001-2002.
- Kılıç, Çiğdem (2009); “Zenne ve Köçek”, (Editör: Naskali, Emine Gürsoy, Koç Aylin), Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul, s. 355-365.

- KÖÇEK, https://www.nisanyansozluk.com/?k=k%C3%B6%C3%A7ek&fbclid=IwAR0igPamcsQYtORacQlxBmCrJ_gS4aKvposc7WjN7HLft3McK7KrS_wjaxws
- FOTOĞRAF 60, <https://www.iha.com.tr/haber-kilicdaogluna-devrekte-kocekli-karsilama-321374/> (Erişim Tarihi: 06.02.2019)
- KÖÇEKLİK <http://www.radikal.com.tr/radikalist/bir-anadolu-kulturu-koceklik-hakkinda-10-sey-1217103/>
- Köçeklik, (2019); <http://www.dildernegi.org.tr/TR,274/turkce-sozluk-ara-bul.html> (Erişim Tarihi: 06.02.2019)
- Köçeklik, (2019); <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR-51131/koceklik.html> (Erişim Tarihi: 06.02.2019)
- <http://www.radikal.com.tr/radikalist/bir-anadolu-kulturu-koceklik-hakkinda-10-sey-1217103/> (Erişim Tarihi: 06.02.2019)
- Kurt, Berna (2007); “Dansçı Erkeğe Önyargılı Bakışın ‘Sinop Köçekleri’ Örneği Üzerinden İncelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Melek, Z (1953); “Eski Devirlerde Köçekler ve Çengiler,” Resimli Tarih Mecmuası, Cilt 4, s.2705-2707.
- Ögel, Hasan Basri (1997); “Ritüel Kökenleri ve Folklorik Özellikleri Bakımından Köçeklik Geleneğimiz” V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Ankara, s.264-278.
- Özer, H. Turan, Ö. ve Yener, S. (2018); “Zonguldak’ın Yöresel Yemek İsimleri Üzerine Bir İnceleme” Turkish Studies Dergisi, Cilt 13/12, Bahar 2018, s.341-361.
- Paşaoğlu, Sibel(2014); “Köçeklik Geleneğinin Mughal Uzantıları: Gotipua’lar (Orissa’nın Dansçı Oğlanları),” Müzed Bölge Konferansı, İstanbul, s.459-176.
- Sözlük, (2019); <http://www.dildernegi.org.tr/TR,274/turkce-sozluk-ara-bul.html> (Erişim Tarihi: 06.02.2019)
- Taşkın, Bülent (2012); “ Mesleki Rollerin Seçiminde Kültürel Etkenler: Köçek Örneği” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Taşkın, Bülent (2012); “Mesleki Rollerin Seçiminde Kültürel Etkenler: Köçek Örneği” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- TDK, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5c5b420324c7f1.05599471(Erişim Tarihi: 06.02.2019)

Türkçe Sözlük (1998); 9. Basım, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Tuncel, Ufuk (1999); “Köçeklik Geleneği” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tuncer, Kadir (2004); Aguilla Barbara Kıvırcık, Tusak Yayınları, Zonguldak.

Uzun, Hülya (1993); “Köçekçeler” Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Zonguldak, (2019); http://www.pusulagazetesi.com.tr/image/haber/114809_zonguldakson.jpg (Erişim Tarihi: 30.01.2019)

EKLER

Ek 1: Kaynak Kişiler

KK1: Abdurrahman Kocasoy, 20 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK2: Ahmet Dürmeli, 65 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK3: Ali Koçaklı, 25 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK4: Aydın Çevik, 47 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK5: Emin Yılmaz, 60 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK6: Erdal KOCASOY, 44 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK7: Erdal Koçaklı, 42 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK8: Fedai KOÇAKLI, 45 yaş, Okuma yazma var, Çaydeğirmeni.

KK9: Ferdi KOÇAKLI, 40 yaş, Okuma yazma var, Devrek.

KK10: Hakan Koçaklı, 40 yaş, Okuma yazma var, Çayköy.

KK11: Hatice Dürmeli, 66 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK12: Kenan Gezer, 58 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK13: Kenan Karaoğlu, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK14: Mahir Karamurat, 31 yaş, Okuma yazma var, Kozlu.

KK15: Mehmet Dürmeli, 45 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK16: Mert Vurdun, 24 yaş, Okuma yazma var, Perşembe.

KK17: Nuray Yılmaz, 65 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.

KK18: Orhan Karaoğlu, 48 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak

KK19: Özgür Koçaklı, 35 yaş, Okuma yazma var, Devrek.

- KK20: Saim KOCASOY, 25 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.
- KK21: Saim Kocasoy, 55 yaş, Okuma yazma var, Devrek.
- KK22: Savaş Koçaklı, 22 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.
- KK23: Sezgin Demirci, 49 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.
- KK24: Siyami Yılmaz, 68 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.
- KK25: Şahazer Çetinkaya, 65, Okuma yazma var, Zonguldak.
- KK26: Şendoğan Kocasoy, 45 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.
- KK27: Şevket Karaoğlu, 73 yaş, Okuma yazman var. Zonguldak.
- KK28: Tanju Koçaklı, 27 yaş, Okuma yazma var, Devrek.
- KK29: Yaşar Koçaklı, 15 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.
- KK30: Yaşar Koçaklı, 51 yaş, Okuma yazma yok, Zonguldak.
- KK31: Zeki Nayman, 41 yaş, Okuma yazma var, Zonguldak.
- KK32: Ömer Aydın, 32 yaş, okuma yazma var, Zonguldak.

Ek 2: Anket Soruları

1. Kaç yaşındasınız?
2. Cinsiyetiniz?
3. Öğrenim durumunuz?
4. Köçek kelimesini daha önce duydunuz mu?
5. Köçek izlediniz mi?
6. İzlediyseniz, nerede izlediniz?
7. İzlediğiniz köçeği beğendiniz mi?
8. Herhangi bir eğlencenize köçek çağırdınız mı?
9. Çağırdıysanız amacınız neydi?
10. Çağırmadıysanız nedeni nedir?
11. Sizce köçeklik bir gelenek mi?
12. Sizce, Zonguldak'ta köçeklik geleneği devam ediyor mu?
13. Köçeklik kültürünü bize nasıl anlatırsınız?
14. Köçeklik sadece bu coğrafyaya ait bir kültür müdür?
15. Bir erkeğin dans etmesini nasıl buldunuz? (Köçeklik bakımından)
16. Ailenizde birisinin bu geleneği devam ettiren birisi olmasını ister misiniz?
17. Köçeklik yapan kişi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
18. Köçeklikle ilgili başka belirtmek istediklerinizi yazar mısınız?

Ek 3: Köçeklerle Röportajlar

Sıra No: 1

Görüşme Tarihi:19 Mart 2018

Görüşme Yeri: Zonguldak/Merkez

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Kenan GEZER

İkameti: Ontemmuz

1. Kaç yaşındasınız?

58 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Zonguldak

3. Köçekliğe başlama yaşınız? Eğitim durumunuz?

10 yaşında başladım. İlkokul.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Babamın zoruyla seçtim. İçimden de geliyordu. Kaç sene öncesinden bahsediyoruz. Merak olmasa bu olmazdı. Okul okumayacağımı anlayan babam, ne yapacağımı sorunca, ben okula gitmek istemiyorum, dedim. Babam da okula gitmeyeceksin dedi. Ne de olsa okumak istemiyorsun.

O zaman köçek olacaksın dedi. Çok uzun süre yapmadım.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babam.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Kaynakçılık ve ayakkabı boyacılığı yapıyorum. Köçekliği bıraktınca kendime yapabileceğim bir meslek seçmek istedim ama olmadı. Sonra bir demirci ustasının yanına girdim. Ondan kaynakçılığı öğrendim. O mesleği de bıraktım. Şu an sadece ayakkabı boyacılığı yapıyorum.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

20 yaşında bıraktım. Bu işin geleceği olmadığını anlayınca bıraktım. Bir de ailem var. Onları geçindirmem lazım.

8. Bıraktıysanız, tekrar köçekliği yapmaya çağırırsanız yapar mısınız?

Şu an tekrar çağırırsalar yapamam. O, o zamandı. Şu an onu yapacak ne güç ne de kudret var. O geçmişte kaldı.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

Bunan 40 yıl önce yaptım. O zaman köçek olmak kolay değil. Ustanın yanına verirler seni. O ne derse onu yaparsın. Onun sözünün dışına çıkmak imkânsız. Dediğini harfiyen yaparsın. Yapmama gibi bir şansın yok. Onun yanında konuşma şansın da yok.

10. Köçeklik için kimlerden talep geliyor?

Düğün sahiplerinden, genellikle Zonguldak'ın yerlisinden ve hali vakti yerinde olsun olmasın her kesimden talep geliyordu. Sünnet düğünlerinden de çağırılıyorduk. İçkili eğlencelerden de talep gelirdi.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Sokak ve salon düğünlerinden, asker uğurlamasından, sünnet düğünlerinden, içkili ortamlarda icra ettim.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Yazın evin rızkını çıkaracak kadar. Nisan ayında başlar, ekim ayına kadar. İşin peşinden gidersen ve takip edersen bir şeyler kazanırsın.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Sokak düğünlerinden ve içkili ortamlardan daha çok kazanıyorum. Hele köy düğünleri en fazla kazandığım yerd. Orda masaları gezip, güzel de oynarsan bahşişler geldikçe gelir. Köy düğünleri bir başka. Üç gün sürerdi. Cuma akşamı giderdik, Pazar akşamına kadar devam ederdi. O düğünlerde güzel para kazanırdık. Hali vakti yerindeyse düğün sahipleri, o zaman değme keyfine.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Muharrem, Sarı Yılmaz, Arap ÇETİN ve Yaşar adlarında ustalar vardı.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Kenan.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Ustalarımın öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Hayır. Ailemde bu mesleği icra eden olmadı. Vardır da benim haberim yoktur. Ama çevremde bu işi yapanlar vardı.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Hayır. İstemem. Çünkü devamlı bir meslek olmamakla birlikte sigortası yok. Bir işin sigortası olmadığı zaman, sıkıntı oluyor. Evleneceksin, çocuk olduğun zaman doktora gideceksin, o zaman sıkıntı oluyor.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Ailemden birinin bu mesleğini icra etmesini devamlı bir iş olmadığından istemem. Sigortası yok, milletle uğraşmak kolay iş değil ve de sıkıntılı bir iştir. Yeri gelir kendini kavganın içinde bulursun.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Evet, var. Fakat bu mesleğe devam etmemektedirler. Kendilerini yetiştirdim, belli bir süre sonra bu mesleği bıraktılar. Neden dediğiniz zaman, sigortası ve devamlı getirisi olmaması diyebilirim.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirdim. Çok olmasa da yetiştirdim. Ama yetiştirmek kolay değildi. Sen ne derssen onu yapacak, yoksa sıkıntı çıkar.

22. Köçekliği açık alanda mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Açık alanda icra etmek daha kolaydır. Yazın oynadığımız için oynadıkça vücut ısınmakta, ısındıkça kapalı alanlarda oynamak zor oluyor.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Evet. İşi yapan ve en çok zorlanan sizsiniz. Davulcu olmak istedim ve görev yaptım.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Eşim, işime karışmazdı. Bunu para için yaptığımı bilirdi.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

1970 yılında belediye bandosuyla birlikte belediyenin önünde oynadım. Bu olayı unutmam. Herkesin önünde babamın zorlamasıyla oynadım. Babam zorlamasaydı, oynamazdım. Utanırdım. Babamın beni zorlamasıyla oynadım. O günü dün gibi hatırlıyorum. Düşünsenize çocuksunuz, sizden bandonun önünde oynamanızı isteniyor. Aklıma geldikçe, gülerim. Bu olayı hiçbir zaman unutmadım.

26. Oynadığımız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Benim oynadığım ortamlarda hiçbir zaman olmadı. Köçeklik yaptığım yıllarda bana ve ekibe uygunsuz olan bir davranış gelmedi. Ya da ben mi hatırlamıyorum?

Bilemedim. Senin amacın milleti eğlendirmektir. Başka bir şey değildi. Ama tabii kavgalar çıktı, sıkıntılı olaylar geldi.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Ben, herhangi bir olumsuz bakış açısıyla bakmanı fark etmedim. Ben de diğer yapılan meslekler gibi bu meslekten geçimimi sağladım.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Geriye dönüp baktığımda tekrar bu mesleği icra ederdim. İçimden geliyordu. Tekrar oynarım. O zamanlarda tenekeden ses çıkartıyordum. Gene bu mesleği icra ederdim. İstemedenden olmaz. Babam zorlamıştı ama benim içimden gelmeseydi oynamazdım.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Toplandığımız bir mekân bulunmamaktadır.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zildir. O olmazsa köçek olmaz.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçeğin fiziksel olarak esnek olmalıdır. Çok kilolu da olamamalıdır. Neden diyecekseniz, eğildi mi kalkamaz. Ne uzun ne de kısa olmalı, düzgün bir fiziği olmalıdır. Köçeklik bir meslektir. Bize aittir.

Sıra No: 2

Görüşme Tarihi: 25 Mayıs 2018

Görüşme Yeri: Zonguldak/Merkez

Hanedeki Statüsü: Baba/Bekâr

Görüşme Yapılan Kişi: Sezgin DEMİRCİ
Girişi

İkameti: Üzülmez Sana

1. Kaç yaşındasınız?

49 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Devrek.

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

11 yaşında başladım. İlkokul 4.sınıfı bırakıp bu işe başladım. Bir gün okuldan kaçtım. Babam a beni gördü. Denk geldi. O zamanlarda babam nakliye yapıyor. Arabayla beni aldığı gibi doğru Gökgöl mağarasının olduğu yere götürdü. Ne yapacak diye korktum. Korku başladı. Adamın ağzından kelime çıkmıyor. Ne yapacak diye düşünürken, mağaranın oraya ulaştık. Sen okumayacaksın, dedi. Defter, kitap ne varsa hepsini yaktı. O günden sonra köçekliğe başladım

4. Köçekliği neden seçtiniz?

İçimden geliyordu. Babam okumayacağımı anlayınca o da sevk etti. Babam hiç yoktan mesleğin olur dedi. Geçmiş zaman.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babam.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Ramazan davulculuğu ve taşımacılık yapıyorum.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Hala devam ediyorum.

8. Bıraktıysanız, tekrar köçekliği yapmaya çağılırsanız yapar mısınız?

Bıraksaydım, koşu koşu giderdim.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

11 yaşından beri yapıyorum. Hala da yapmaktayım.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğün sahiplerinden, içkili ortamlardakilerinden talep geliyor. Asker uğurlamalarından da geliyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Çağırılan ve parasının verildiği her ortamda icra ederiz. Yeter ki para verilsin.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Bana yetecek kadar kazanıyorum. Allah'a şükürler olsun, karnımız doyuyor.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz? (Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

İçkili ortamlarda, sokak ve köy düğünlerinde diğerlerine göre daha fazla ördek oluyor.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Veysel DEMİRCİ, Muzaffer KUYUCU isminde köçekler vardı.

15. Lakabınız var mıdır?

Balık Ayhan derler bana.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Bu mesleği, babam davulculuk yapardı. Onla gittiğimde o ortamlarda görerek öğrendim. Daha sonra ustalardan görerek öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Oğlum bu mesleği yapar. Hala da yapmaktadır. Baba oğul olarak yapmaktayız.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Şimdi bu mesleği icra etmesini istemem. Bu meslekte şu an para yok. Sigorta da yok.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Sigortası yok. Devamlı olan bir iş değil.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Yetiştirdiğim köçek var. Ama devam etmediler.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirdim. Dediğim gibi içinde yoksa nafiye.

22. Köçekliği açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay? Sıcak havada açık alanlarda icra etmek daha iyi oluyor. Hava soğudukça da kapalı ortamlarda

icra etmek kolay olur ama her ortamda da icra etmek güzel. İçinden gelince güzel oluyor.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Evet. Yaş ilerleyince zor oluyor. Davul çalıyorum.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Boşandım. Boşanmadan önce eşim mesleğim olduğu için hor bakmadı, olumsuz baktığını da bilmem.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Evet, oldu. Düğün ya da dernekte silah atılınca korkudan masanın altına girmiştim. O olayı hiç unutmam. Korkudan ne yapacağımı şaşırdım. Hayatta unutmam.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Evet, geliyor. Yakışıklı olduğum için, telefon numaralarını veren bayanlar çokça oldu. Alkolü fazla alan oldu mu el hareketi yapan olurdu. Meyancıya söyledik, o hareketi yapan kişiye söyledik. Dediğini yapardık. Sıkıntı devam etmezdi. Sıkıntı devam ederse, düğün sahibi ya da mekancıya durumu tekrar tekrar söyler, uyarılmasını sağlardık. Amaç kavga etmek olamaz. Neden o mekâna tekrar gidemeyiz. Bizim işimiz bir günlük olmadığı için, elimizden geldiğince alttan alırdık. Son raddeye geldiği zaman kavga çıktığında, bizde kavgaya dahil olurduk.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Bence olumsuz bakılmıyor. Erkekler olumsuz baksa, eğlencelerine çağırılmazlar.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Evet. Yine bu mesleği yapardım. Benim içimden geliyor. Her zaman para kazanamazsın ama benim içimden geliyor.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekan var mı?

Öyle bir yerimiz yok. Bizim bir arada toplandığımız yer düğünlerimizdir. Onun dışında bir araya gelip, bu konuda konuşmayız.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zil ve etektir.

31. Köçekliği tanımlar mısınız?

Erkeğin, köy düğünlerinde, salon düğünlerinde ve çeşitli eğlencelerde etek, zil, yelek giyerek, raks etmesidir.

Sıra No: 3

Görüşme Tarihi: 15 Mayıs 2018

Görüşme Yeri: Zonguldak/Merkez Hanedeki Statüsü: Kardeş

Görüşme Yapılan Kişi: Yaşar KOÇAKLI

İkameti: Üzülmez/Zonguldak

1. Kaç yaşındasınız?

15 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Devrek.

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

8 yaşında başladım. Ortaokulu bitirmedim.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Klarnet çalmak zor geldiği için, köçek olmayı istedim.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babam yöneltti. Babam kemancıdır.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Taşımacılık yaparım.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Hala devam ediyorum.

8. Bıraktıysanız, tekrar köçekliği yapmaya çağrılırsanız yapar mısınız?

Köçekliğe devam ediyorum. Bırakmak da istemem.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

8 yaşından beri babam nereye gidilecek derse yaparım.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğünü olan herkes ve içkili ortamlardan çağırılıyorum.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Her ortamda bu işi yaparım.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Babam aldığı için, çok da bilmem. Ama yeteri kadar kazanıyoruz. Her düğünde

400, 500 TL arası alırım.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

İçkili ortamlarda daha çok kazanıyoruz.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Köçek Aslan.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Yaşar.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Bu mesleği amcamdan öğrendim. Cengiz KOÇAK.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Amcam icra ediyor. Babam da ekibin bir parçasıdır.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Yapabilecekse neden olmasın. İnsanın içinden gelecek. Fiziksel özellikleri de müsait olmalıdır.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Ailemden birinin bu mesleğini istemezsem nedeni de ancak ve ancak şu olabilir; sigortasız çalışmak.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Yok. Ben yetiştiriyorum. Şuan kimseye öğretmedim.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Zamanım olmadı. Kendim öğreneli yedi sene oldu.

22. Köçekliği açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Fark etmez. Her ortamda oynarım.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Yok. Alet çalmak zor geliyor. Ama ileride ne olur bilemem.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Evli değilim.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Başımdan geçen unutamadığım bir anım yok.

26. Oynadığımız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

İçip içip oynatan oluyor. Onun dışında uygunsuz bir davranış gelmedi.

27. Köçeklik yaptığımız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Bilemiyorum.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Oynamak hoşuma gidiyor. Yaparım. Sigortalı iş bulsam devam etmem. Bu işin devam eden geliri yok. Düğün varsa para var.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Hayır. Tonlandığımız bir yer yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zildir.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Milleti eğlendirmek için, dans eden erkektir. Köçek, eteği, zili ve yelege olan güzelce oynayan kişidir.

Sıra No: 4

Görüşme Tarihi:30 Mayıs 2018

Görüşme Yeri: Zonguldak/Merkez

Hanedeki Statüsü: Çocuk

Görüşme Yapılan Kişi: Abdurrahman KOCASOY İkameti: Üzülmez

1. Kaç yaşındasınız?

20 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Zonguldak, Merkez.

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

10 yaşında. İlkokul terk.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Merak ettiğim için ve ailemde oynayan olduğu için.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Ailem. Amcam da oynuyordu. Onlardan öğrendim.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Yok.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

İş çıktıkça oynuyorum.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağırılırsanız, yapar mısınız?

Çağırılınca oynamaya devam ediyorum.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

10 yıldan beri yapıyorum.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğün sahiplerinden. Eğence meraklılarından.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Düğün yerlerinde, sünnet düğünlerinde ve asker göndermelerinde icra ediyorum:

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Düğün başına ekip olarak 500 TL ve üzerinde bir fiyat alıyoruz.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

İçkili köy düğünlerinde daha çok kazanıyoruz. İçkili olan yerde parada var, sıkıntılı durumlarda var.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Amcam, Ersin KOCASOY.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Amcam ve çevremden öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Ailemden amcam bu işi yapmaktadır. Ben de kendisinden öğrendim.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Yeteneği varsa neden olmasın.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Devamlı bir iş olmamasından dolayı istemeyebilirim.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Yok.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Ben daha usta olmadım ki yetiştireyim.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Fark etmez.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Yok. Yapabildiğim sürece köçeklik yaparım.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Evli değilim ama çevremde evli olup köçekliği yapanlar bulunmaktadır. Bunların sıkıntı yaşadığını görmedim. Düşünsenize biz bu işi para için yapıyoruz. Yapabileceğimiz başka iş olmayınca ne yapabiliriz ki?

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Olmadı desem ama aklıma geldi. Dediğim gibi içkili köy düğünlerinde sıkıntılar olmaktadır. İçen belli bir süre sonra beklenmedik davranışlar göstermeye başlamaktadır.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Öyle bir sıkıntıyla karşılaşmadım.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Halk tarafından olumsuz bir bakış açısı ben görmedim. Öyle bir sıkıntı olsa düşünlerine neden çağıracaklar? Değil mi? bence öyle bir durum yok.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Yeniden başlasam, yine bu mesleği icra ederim. İçimden geliyor.

29. Köçeklerin bir arada oturup toplandığınız mekân var mı?

Yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Eteği, zili ve belinde kuşağı olmalıdır.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçeğin fiziksel olarak çok uzun olmalıdır. Şişman da olmamalıdır. Neden diyecekseniz, eğildi mi kalkamaz. Ne uzun ne de kısa olmalı, düzgün bir fiziği olmalıdır.

Sıra No: 5

Görüşme Tarihi:17 Haziran 2018

Görüşme Yeri: Perşembe beldesi

Hanedeki Statüsü: Hane reisi

Görüşme Yapılan Kişi: Mert VURGUN

İkameti: Perşembe

1. Kaç yaşındasınız?

24 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Bartın.

3. Köçekliğe başlama Yaşınız? Eğitim durumunuz?

10 yaşında başladım. Ortaokul mezunu.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Baba mesleği olduğu için seçtim.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babam. Sebahattin VURGUN.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Ritim aletleri çalmak

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

19 yaşında bıraktım.

8. Bıraktıysanız birileri tekrar çağırrsa yapar mısınız?

Oynarım. Bıraktım ama ara ara düğünlere köçek bulamazsam oynarım.

Oynamaktan memnunum.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

Bundan yaklaşık 12 sene önce yapmaya başladım. Ritim aletleri öğrendikten sonra köçekliği bıraktım.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Köçeği seven herkesten istek geliyor. Düğünlerden, içkili ortamlardan, asker eğlencelerinden, sünnet düğünlerinden istek gelmektedir.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Her ortamda oynarız. Farklı olarak partilerden de çağırıyoruz.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Kazancımız yeterlidir. Yaz mevsimlerinde yeteri kadar kazanıyoruz.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

İçkili düğünlerde daha çok kazanıyoruz.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Sebahattin VURGUN. Benim babam. 2006 senesinde bıraktı.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Babamdan öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Kardeşim de köçeklik yapıyor. Ailece köçeklik yapıyoruz. İçimizden de geliyor.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Çocuklarımın bu mesleği yapmasını istemem. Bizde var ama ailemden birinin bu mesleği yapmasını istemem. Sigortası yok, saat mefhumu yok, sıkıntılı insanlarla karşı karşıya kalabiliyoruz.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

İstememin sebebi, köçekliğin sigortalı bir iş olmamasından dolayıdır. Yazın işiniz var, kışın ne yapacaksınız? İş olamayacak. Evin geçimini nasıl sağlayacaksınız? Sigortalı iş olsaydı olabilirdi.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Var. Savaş köçek.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirdim.

22. Köçekliği açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Açık alanda oynamak daha kolay oluyor.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

İstedim. Şu an ritim aletleri çalışıyorum. Zaten köçeklik yaptıysanız, belli bir süre sonra bu mesleği yapamaz hale geliyorsunuz. Daha sonrada ekibin bir üyesi olarak görev yapıyorsunuz.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Tabi ki olumlu bakıyor. Olumsuz bir iş yapmıyorum. Para kazanmak adına yaptığım iş. Etek giydim diye bakıyorsa, bu işimin kostümüdür.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Benim yok ama arkadaşımı ağaca çıkarttılar. O anısını unutmam. Düğüne beraber gittik. Adamlar içince başlıyorlar sapıtmaya, onu yap, bunu yap derken, arkadaşımı ağaca tırmandırıp, orda oyna dediler. Bazen dediklerini yapıyorsun, kavga etmektense yapılabilecekleri yapıyoruz.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Öyle bir durumla karşılaşmadım. Ne bileyim, bana ya da ekipte böyle bir olayla karşılaşmadım.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Bence bakılmıyor. Kötü bir iş mi yapıyoruz da bakılsın. Ben öyle görmüyorum. Halkı eğlendirmek adına çalışıyoruz.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Aynı mesleği icra ederim. İçimden gelen bir şeydi. Ailemden de yapan olduğu için. Babam bize önder oldu. Ben tekrar geri dönsem bu mesleği gene yaparım. İnsan bir kere yapınca ve de yetenek olunca yaparsınız. Sahneyi öğrenince, insanlar alkışladı mı, bırakmak kolay olmuyor.

29. Köçeklerin bir arada oturup toplandığınız mekân var mı?

Öyle bir mekân ve ortam olmadı. Öyle kaygımız da yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Köçeğin olmazsa olmazı zilleridir. Zilsiz köçek olmaz. Diğer eşyaları da olacak tabii.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçek etek, zil ve yelek giyinip oynayan erkektir.

Sıra No: 6

Görüşme Tarihi:17 Haziran 2018

Görüşme Yeri: Perşembe beldesi

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Zeki NAYMAN

İkameti: Bartın

1. Kaç yaşındasınız?

41 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Çaycuma.

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

21 yaşında başladım. Askerden geldikten sonra başladım. 7.sınıfı terk ettim.

Hafızlık eğitimini yarıda bıraktım.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

İş olmadığı için başladım.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

İçimizde var. Kimse istemedi.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Mesleğim yok.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Hala devam ediyorum.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağrılırsanız yapar mısınız?

İçimizde var. Oynamadan rahat edemiyorum. İçinde olunca insan hemen vazgeçemiyor.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

1998 yılından beri yapıyorum.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Köçeği seven herkesten geliyor. O bu diyemem.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Köy düğünlerinde, sünnet düğünlerinde, içkili ortamlarda icra ediyorum.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Benim günlüğüm 250 TL'dir. Aldığım ördekler hariç.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Çaycupalı Hayrettin, Çaycupalı Sercan

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Savaş

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Çaycupalı Hayrettin ve Çaycupalı Sercan ve diğer köçeklerden öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Aile içinde yok.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

5 kız çocuğum var. 1 erkek çocuğum var. Erkek çocuğumu kesinlikle oynatmam. Milletin kahrını çekemez. Oradan bir bayan neden ara verdiniz, ya da bir adam çalın ulan dedi mi, tamam. Onun için çocuğumun yapmasını kesinlikle istemem.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

İstemem. Daha önceden de belirttiğim gibi.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Var. Savaş köçek adında bir köçek yetiştirdim.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirdim.

22. Köçekliği açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Açık alanda yapmak daha iyi oluyor.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Yok.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Eşim benim işime karışmaz. O eve para geliyor mu, sadece ona bakar. Para varsa tamamdır.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Köy düğünün birinde, masanın birinde bana musallat oldu. Her dediğini yapsam da rahatsızlık vermeye devam etti. Kafasına klarneti vurunca kafası palladım. Hemen ordan ayrıldım. O anımı unutmam. Bazen böyle olaylarla karşılaşyoruz.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Yok. Düğünlerde olan şeyler.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Ben öyle bir şey sezinlemedim. Neden olsun ki amacımız milleti eğlendirmek.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Aynı mesleği icra ederim. Gene de olsa tekrar icra ederim. Benim içimde oynamak var.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Maalesef. Öyle bir mekânımız yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zili ve eteği olmazsa olmazlardandır.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçek, erkeğin kadın kılığına girerek dans etmesidir.

Sıra No: 7

Görüşme Tarihi:18 Haziran 2018

Görüşme Yeri: Perşembe beldesi

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Savaş KOÇAKLI

İkameti: 2.Makas (Zonguldak)

1. Kaç yaşındasınız?

22

2. Doğum yeriniz?

Zonguldak

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

16yaşında başladım. 8.sınıftan terk.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Görerek ve iyi para kazandıklarını öğrendiğim için.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

İş bulamadığım için. Ailemde destekledi.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

İnşaatlarda çalışıyordum.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Hala devam ediyorum. Para kazanmak burada daha kolay olduğu için. İnşaatlarda para kazanmak daha zordur. Elimden de geldiği için bu mesleği devam ediyorum. İnşaatlarda çalışmak kolay değil, köçeklik daha kolay geldi.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağrılısanız yapar mısınız?

Her zaman oynarım. Para için değil mi? Parayı verdikleri sürece oynamaya devam ederim.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

4 yıldan beri yapmaktayım.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğün ve derneklerden talep geliyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Her ortamda icra ediyorum. Neresi olursa olsun köçekliği yaparım. Utanılacak iş değil bizim için. Dışarıdan bakınca öyle geliyor ama kostümümüzü giyer, oyunumuza bakarız. Dışarıdan bakınca size öyle gelebilir ama biz köçekler bunu

para kazanmak için yaptığımız için dert etmeyiz. Zaten dışarıdan bakan utanılacak bir iş diyorsa da bize neden çağıracak ki?

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Günlük 200 TL alırım. Ördekler hariçtir. Köçekler her zaman para saklar. Onu kimseyle paylaşmaz.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

O değişiyor. Köy düğünleri derim, adamın maddi durumu iyi değildir, düğüne gelenlerin durumu iyi değilse, gelin almaya gidildiğinde oynarız. Bazen o esnada bahşiş çok olur. O değişir.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Zeki NAYMAN.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Savaş.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Çevremden öğrendim. Tanıdıklardan öğrendim. Göre göre ve severek öğrendim. Sevmeden bu mesleği yapmak olmaz, ondan dolayı söyledim. Seversen öğrenmen de kolay.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Yok.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

İstemem. Ben köçekliği zorunluluktan yapıyorum. İçimden de geliyor. İçinden geliyorsa da çeviremem. Ama yapmasınlar. Okusunlar. Başka yapacak işlerde var. Köçeklik yapmak, kötü olduğundan ya da utanılacak iş olduğu için değil, her zaman kazanamıyorsun,

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

İstemem. Bu devirde artık para kazanmak kolay değil. Bir de milletin ağız kokusunu çekmesini istemem.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Yok. Ben daha yeniyim.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yeni olduğum için.

22. Köçekliği açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Açık alan daha iyidir. Düğünler genellikle havalar ısınmaya başladıkça oluyor. Düşünsenize, hava sıcak, siz de oynadıkça vücut ısınıyor, bir de iki tek atarsanız, tamam artık.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Köçek ekibinde başka görev alınabilir. Köçekle başlar, daha sonra yeteneğin varsa diğer görevlere geçerim.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Evli değilim. Nişanlıyım. Ama nişanlımın bu işi neden yapıyorsun, dediğini bilmem. Sigortalı işim olsa hafta sonları gene yaparım.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Yeni olduğum için maalesef yok. Ufak tefek olaylar oluyor ama öyle unutulmayacak denilecek bir anım olmadı.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Şu ana kadar gelmedi.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Bence bakılmıyor. Bakılsa, bizi çağırmazlar. İnsan utandığı bir şeyi çağırır mı? Bence hayır.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

İşim olursa yapmam. Kendime yaparım, oynarım. İşim olunca belli olmaz, alıştım ya para kazanmak için tatil günlerimde de yapabilirim.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Öyle bir mekânımız yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zili ve eteğidir.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçek, elinde zili, belinde eteği olup, güzel bir şekilde dans edendir.

Sıra No: 8

Görüşme Tarihi: 28 Haziran 2018

Görüşme Yeri: Acılık

Hanedeki Statüsü: Bekâr

Görüşme Yapılan Kişi: Yaşar KOÇAKLI

İkameti: Zonguldak

1. Kaç yaşındasınız?

51 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Zonguldak.

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

25 yıl önce başladım. Okumu yazma bilmiyorum

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Kendim istedim. İçimde vardı.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Destekleyen olmadı. Kendim istedim.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Kömür taşımacılığı yapıyordum. Şu an hastalığımın dolay yapamıyorum.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Devam ediyorum.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağrılırsanız yapar mısınız?

Bırakmam. Gene de giderim.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

25 yıl öncesinde başladım.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğünü olan herkesten talep geliyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Her ortamda icra ediyorum.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Değişir. Kumarcılığa benzer bizim işimiz. Şunu alacağız deriz. Alamadığımız oluyor. O mekâna ve davetlilere göre değişiyor.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

İçkili ortamlarda daha çok kazanıyorum.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Öyle isim bilmem. Her köçek, kendine göre iyidir.

15. Lakabınız var mıdır?

Yaşar Köçek.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

İçinden gelen bir iştir. Çevremdeki oynayan köçeklerden öğrendim. Bizlerde müzisyenlik, köçeklik olağan mesleklerdir. Her ailede ya müzisyen ya da köçek vardı. Olmazsa olmazlardandır.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Yok.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Ben bekâırım. Bilmem.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Bilmiyorum ki. Evli olmadığım için, cevap vermek zor. Ama içinden geliyorsa neden olmasın. Ben de çevremden öğrendim.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Var ama devam eden yok.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirdim fakat devam etmiyorlar. Kendilerine başka iş buldular. Bu işin sonu yok. Devamı da olmadığı için, yapmak istemediler.

22. Köçekliği açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Her ortam da zordur. Çünkü o kadar kişinin önünde oynamak kolay iş değildir. Ama alışınca yapıyor.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Yok. Olmadı.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Evli olmadığım için bir şey diyemem.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Unutulmayacak anım olmadı. Ben oynar geçerim.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Uygunsuz davranış gelmedi. Sıkıntısız bir şekilde devam ediyorum. Olumsuz davranış olarak içenlerle ilgili olabiliyor.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Olumsuz bakılmıyor. Bana göre olumsuz bakılmıyor.

28. Geri dönüp baktığınızda, yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Gerri dönsem, iş imkânı bulsaydım tekrar yapmazdım.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Yok. Beraber oturduğumuz kahve var ama hepimizin toplandığı yer olarak diyemem. Sizin dediğiniz gibi yer yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Köçekte olmazsa olmaz zil ve eteğidir.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçek, etek giyerek, zili de eline takarak, düğünde oynayan kişidir.

Sıra No: 9

Görüşme Tarihi:8 Ağustos 2018

Görüşme Yeri: Devrek

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Erdal KOÇAKLI İkameti: Devrek

1. Kaç yaşındasınız?

42 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Devrek

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

8 yaşında başladım. İlkokul mezunu.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Amcaoğlu istedi diye, istedim.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Amcaoğlum istedi. O da bu işi yapıyor.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Hamallık yapıyorum. Kışın hamallık yapıyorum.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

15 sene önce bıraktım. Çünkü davul çalmaya başladım.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağrılırsanız yapar mısınız?

Yaparım.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

8 yaşından 27 yaşına kadar yaptım.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Herkesten talep geliyor. Bizi bilen ve ilgilisi olan herkesten talep geliyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Her yerde çalışıyoruz.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Belli olmaz. İşin durumuna bağlıdır. Kaç gün olursa.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Kapalı ortamlarda daha iyi oluyor. İçkili ortamlarda daha çok kazanıyorum.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Yağmur Ekibi olarak tanınan ekiptekiler.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Erdal.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

İçinden gelen bir iş ama amcaoğlumdan ve çevremdekilerden öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Yok. Ailemden yok da akrabalarından var.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Olabilir. Neden olmasın ama sigortası olmadığı için o düşünmez.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Sigortası yok, devamı yok. Neden isteyeyim ki. Kendi istese bile bu gerçekleri bilmesini sağlarım.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Var. Zonguldak merkezde devam ediyor. Görüşmüyoruz. Bizde tutkunluk yok. O beni aramaz ben de onu aramam.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirdim fakat görüşmediğim için bir şey diyemem.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Her ortam da zor oluyor. İçince oynamak kolaylaşıyor

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Yok. Olmadı.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Olumlu bakıyor tabi ki. Bu işten para kazanıyorum. Kötü bir iş mi yapıyorum da olumsuz bakacak.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Unutulmayacak anım olmadı. Ben oynar geçerim.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Uygunsuz davranış gelmedi. Sıkıntısız bir şekilde devam ediyorum.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Olumsuz bakıldığını düşündüren bir şey olmadı. Bildiğim kadarıyla olumsuz bakılmıyor.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Geri dönsem, iş imkânı bulsaydım tekrar yapmazdım.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Benim bildiğim kadarıyla yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zil ve eteğidir.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Davul, zurna eşliğinde düğün gibi eğlencelerde dans eden kişidir.

Sıra No: 10

Görüşme Tarihi:25 Ağustos 2018

Görüşme Yeri: Devrek

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Saim KOCASOY

İkameti: Devrek

1. Kaç yaşındasınız?

55 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Devrek

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

10 yaşında başladım. 4.sınıftan terk ettim.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Büyüklerim istedi.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babam istedi.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Hamallık yapıyorum.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Bıraktım. Yaş gereği artık yapamıyorum. Düğünlerde ara ara kıyafet giymeden oynamayı bırakmadım ama.

8. Birileri tekrar çağırrsa yapar mısınız?

Devam ederim ama olmuyor.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

10 yaşından beri çalıştım. 15 sene boyunca.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğün sahiplerinden geliyor. Asker uğurlamalarından ve belediye etkinliklerinde talep geliyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Köy düğünlerinde, sünnet düğünlerinde ve asker uğurlamalarında icra ediyorum.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Ortalama 250 ile 300 TL arasında.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Değişiyor ama içkili köy düğünlerinde daha iyi oluyor

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

O zamanki ustalarımın isimleri aklıma gelmemekle birlikte, Kenan Kocasoy o zaman bilenlerindendi.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Saim.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Aileden ve çevremden öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Var tabi ki. Akrabalardan yapan var.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Allah vergisi ama istemem. Sigortalı işe benzemez.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Sigortalı iş gibi olacağını düşünemiyorum. Ondan dolayı çok da istemem.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Var. Alper KOCASOY, Ali KOÇAKLI. Aklıma gelenler.

21. Yetiştirmediyseniz sebebi nedir?

Yetiştirdim.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Benim için fark etmez. Paradan haber ver...

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Evet. Yer aldım. Ritim saz çaldım.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Yapmasan iyi olur dediği oluyor ama evliysen evine bakman lazım, çocuklarına bakman lazım. Utanılacak bir iş de olmadığı için yaptım.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Anım oldu. Düğünde bizim yüzümüzden kavga çıktı. O benim yanımda oynayacak, diğeri benim yanımda oynayacak derken, alsana kavga... Kavga çıktı mı, biz de hemen kaçarız.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Uygunsuz davranış geldi. Eteğimin çatısından silah atmaya kalkıştı. Adamın kafa iyi, ne yaptığını bilmez halde, zor kurtuldum.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Bakan oluyor, ama beni ilgilendirmez. Ben işimi yapıyorum. Etek giydiğim diye mi olumsuz bakacak. Tiyatroda da başka rollere giren var.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Şu anki aklım olsa gene de yaparım Allah vergisi bir yetenek. Kapı gıcirtısına oynayan biri olarak, oynarım.

29. Köçeklerin bir arada oturup toplandığınız mekan var mı?

Öyle bir mekânımız yok. Sadece bir arada oturduğumuz yerler var. Amaç ara ara sohbet etmek için. Yoksa köçekler bir arada toplanalım diye değil.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zil, etek ve yeleşidir.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Düğünlerde, sünnet düğünlerinde ve içkili ortamlarda etek giyerek dans etmektir. Ya da oynamak da diyebiliriz.

Sıra No: 11

Görüşme Tarihi:15 Eylül 2018

Görüşme Yeri: Devrek

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Tanju KOÇAKLI

İkameti: Devrek

1. Kaç yaşındasınız?

27 yaşındayım.(1991 doğumlu)

2. Doğum yeriniz?

Devrek

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

14 yaşında başladım. 6.sınıftan terk ettim.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Ailedeki büyükler istedi.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babamdan ve çevreden öğrendim.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Kömür taşımacılığı.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Devam...

8. Birileri tekrar çağırrsa yapar mısınız?

Çağırdıkça çalışmaya devam ediyorum yoksa para yok.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

14 yaşından beri çalışıyorum.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Ekip başlarından haber geliyor. Düğün sahiplerini ben bilmem. Ekip başı şuraya gidilecek der, bizde gideriz. Parasıyla...

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Gelin almalarında, köy düğünlerinde, sünnet düğünlerinde ve dükkân açılışlarında.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

O ekip başının anlaşmasına göre değişir, uzun süreliyse rakam değişir. Bir de ben güzel oynarsam artı ördeklerim olur.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

O değişiyor. Neden dersen, bazı düğünlerde para çok olur, bazı düğünlerde az olur. Düğün sahibinin durumu ve çevresi onu belirler.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Benim dönemin ustası kim mi? O dönem babam benim ustalarımın, biz ekip başlarıyla gideriz. Çevremde kim varsa desek daha iyi olur.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Tanju.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Yağmur ekibi bizim bilinenlerdenimiz. Onların düğündeki oyunlarını izledim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Kardeşlerim var.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Hayır, istemem. Sonu yok, maalesef.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

İstemem. Neden isteyeyim ki, sigortası yok, geleceği yok. Para kazanmak anlamında başka işler de var. Bu taşımacılığa göre daha kolay. O açıdan bakılırsa iyi.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Kardeşlerim var.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirdim.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Ortam fark etmez. Mazotu alınca her yerde oynarım. Bir iki kadeh atınca işler kolaylaşır.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Oldu. Davul çalmak istedim. Şu an çalışıyorum.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Yoo. Neden olumsuz baksın ki. Bu da bir iş. Getirisi var, para kazanıyorsun.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Yok. Aklıma gelmedi.

26. Ynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Uygunsuz davranış oluyor. Kızlar laf attığı oluyor. Onun dışında başıma bir şey gelmedi.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Oynarken ya da aynı ortamda olduğumuz da olumsuz bakan olmuyor. Aksine bizim masada oyna diye can atıyorlar. Olumsuz bakan da vardır belki de.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Allah vergisi var. Yaptım. Para kazanacak imkân yok ki ne yapalım, oynadım.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zildir. O varsa kolay diğerleri de olması gerekiyor. Çünkü köçeği tamamlıyor.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Düğünlerde oynayan, etek ve yelek giyen çalgı eşliğinde dans edendir.

Sıra No: 12

Görüşme Tarihi:8 Ağustos 2018

Görüşme Yeri: Devrek

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Özgür KOÇAKLI

İkameti: Devrek

1. Kaç yaşındasınız?

35 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Devrek

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

10 yaşında başladım. 5.sınıfı bitirdim.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Abilerim köçek olduğu için.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Abilerimden öğrendim. Onlar destekledi.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Maalesef. Hamallık yapıyorum.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Devam ediyorum.

8. Bıraktıysanız, birileri tekrar çağırrsa yapar mısınız?

Devam ediyorum.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

10 yaşından beri çalışıyorum.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Ekip başlarından haber geliyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Düğün salonlarında, kır düğünlerinde...

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Değişir o. Mekâna ve düğününe göre değişir. Mekân sahibi ya da düğün sahibi ve düğüne gelenlere göre değişir. Şu şekilde, maddi durumları iyi olanlar varsa, o

zaman verilen paralar değişiyor. Onun dedim, kazanç da değişiyor. Dügünlerin başladığı dönemde para kazanıyorsun. Ama devamlı olan gelir değil.

13. angi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz? (Dügün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

İçkili mekânlarda, köy düğünlerinde daha çok kazanıyorum.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Yağmur ekibinden öğrendim.

15. Lakabınız var mıdır?

Özgür Köçek.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Yağmur ekibinden. Abimden öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Var. Abim, kardeşim.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Allah vergisi. İmkân varsa.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

İstiyorum. İmkân varsa yapabilir. Kendi isterse tabi ki. Bizim zamanımızda bize soran yoktu. Ama okursa daha iyi olur ama çevrede okuyan olmayınca, böyle işler yapan olunca, sende bu işi ilgin artıyor.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Var. Ufuk ve Hakan Koçaklı adında iki köçek yetiştirdim. Güzel de yapıyorlar. Kolay olmadı.

21. Yetiştirmediysezi sebebi nedir?

Yetiştirdim.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Her ortam da zor oluyor.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Yok. Olmadı.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Olumlu bakıyor. Bu işten para kazandım. Kazanacağım, benim için meslek olduğu için öyle bir durumla karşılaşmadım.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Unutulmayacak anım olmadı. Ufak tefek olan olaylar dışında, unutulmayacak bir anım olmadı.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Uygunsuz davranış gelmedi. Eski zamanlarda köy düğünlerinde oluyordu derlerdi. Bizde uygunsuz davranış olarak, argo konuşmalar oluyor. Onun dışında uygunsuz bir davranış olmadı.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Neden böyle bir soru sordunuz, anlayamadım. Zonguldak'ta beraber yaşıyoruz. Düğünlerini biz yapıyoruz. Bize olumsuz bakan görmedim.

28. Geriye dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Geri dönsem, iş imkânı bulsaydım tekrar yapmazdım.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Ekip olarak düğün gününden önce bir araya geliriz. Onun dışında bir arada toplandığımız mekân yoktur. Kahvelerde toplanırız. O da gelenlerle toplanılır.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Etek ve zildir.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçek, düğünlerde, eğlencelerde ve açılışlarda köçeğe özgü kıyafeti girip oynayan Romenlerdir. Genellikle bizlerden köçek çıkar.

Sıra No: 13

Görüşme Tarihi:15 Kasım 2018

Telefon No:

Görüşme Yeri: Zonguldak

Hanedeki Statüsü: Kardeş

Görüşme Yapılan Kişi: Ali KOÇAKLI

İkameti: Zonguldak

1. Kaç yaşındasınız?

25 yaşındayım.(1993 doğumlu)

2. Doğum yeriniz?

Zonguldak/ Boru Mahallesi

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

10 yaşında başladım. 7.sınıftan terk ettim.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Meraktan. Çevremde oynayanları merak ettim. Etmeseydim...

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Evdekiler sıkıntı çıkarmadı.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Yok. Olsa bu işi yapar mıyım? Parasızlık bu işi yapmaya itti.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Devam ediyorum. Sigortalı iş olmadığı sürece maalesef, devam edeceğim.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağırırsalar yapar mısınız?

Devam ediyorum. Para olmadığı için devam...

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

12 yaşından beri çalışıyorum.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

O değişiyor. Bazen mekancılardan, bazen organizasyon yapanlardan bazen de eş ve dosttan geliyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Nereden çağrılırsam, gider oynarım.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

İşin durumuna göre değişir. Adamların maddi durumlarına göre...

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Köy düğünlerinde, bir de içkiliyse daha çok kazanırım.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Bizim dönemim ustası mı? Çok. Yağmur Ekibinde oynayanlar... Ufuk, Hakan Koçaklı.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Ali.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Tanıdıklardan öğrendim bu işi, mesleği...

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Var. Akrabalardan çokça var. Var oğlu var. Bizimkiler yapıyor bu işi.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Yok. Okusun da adam olsun, daha iyi olur...

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Köçeklik kolay bir iş değil. O kadar kişinin önünde oynamak, yeri gelir başka yerlere gidersen, birkaç gün eve uğramazsın, devamı olan bir iş değil. Onun için imkân varsa, okusun. Ama okuyan da olmuyor. Bu işi bizlerden başka yapan da olmaz.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Yetiştiremedim ki...

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yok be. Ne yetiştirmesi. Eskide kaldı, millet birbirinden öğreniyor, desem yalan olmaz. İnternette de bazı oyunlar var.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

İki kadeh attık mı, ortam mortam fark etmez. Rahat rahat oynarız.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Evet. Şu an ritim saz çalıyorum. Duruma göre, adam yoksa çıkıp oynarım. Adam varsa ritim saz çalarım.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Neden olumsuz bakacak ki? Bu iş bir geçim kaynağı bizler için.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Unutulmayacak anım mı? Evet oldu. Bir keresinde adamın biriyle oynadık, adam beni oyunda bastırdı. Benden daha iyi kıvırttı.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Uygun olmayan davranışlar geliyor. Nasıl desem, hadi kalk oyna, gel şunu yap, şurdan şunu al.... Argo kullanımlar oluyor.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Olumsuz bakanlar oluyor. Etek giyer mi erkek diye ama bizim de kıyafetimiz bu. Öyle düşünüyorsan izleme derim bende.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Bilmiyorum ki... Ne desem boş. Yaptık bu işi bir kere ...

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Yok. Öyle bildiğim bir yer yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zil ve eteğidir.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Etek ve yelege olan, elinde zilleri olan düğünlerde ve içkili mekanlarda oynayan, raks eden kişidir.

Sıra No: 14

Görüşme Tarihi:28 Ekim 2018

Görüşme Yeri: Kozlu

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Hakan KOÇAKLI

İkameti: Kozlu

1. Kaç yaşındasınız?

40 yaşındayım.(1978doğumlu)

2. Doğum yeriniz?

Çayköy

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

11 yaşında başladım. 7.sınıftan terk ettim.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Ailedekiler yeteneğimi görünce, yaparsın dediler. Bizde herkes bu işten az da olsa anlar.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babamdan öğrendim.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Ne iş çıkarsa.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Hala devam ediyorum.

8. Bıraktıysanız, birileri tekrar çağırrsa yapar mısınız?

Tekrar, tekrar gidiyorum. Para olmadan yaşanmaz.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

Otuz yıldır yapıyorum.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Parası olandan talep geliyor. Genellikle Zonguldak yerlisinden talep geliyor...

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Nereden çağrılırsam, orda oynarım.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

İşe bağlı ve de düğününe göre değişir. Ortalama 200 TL civarı.

13. angi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Alkol varsa daha çok. Biz de iki tek atarız. Daha rahat oynarım.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Serdal Yağmur, Saim Yağmur, Ufuk, Hakan Koçaklı. Aklıma gelenler bunlar.

15. Lakabınız var mıdır?

Dansöz Köçek.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Babam ve çevremden öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Kuzenler.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Yok be abim. Ne gereği var. Okusun, kendini kurtarsın.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Ne gereği var. İstememin sebebine gelince, sıkıntılı bir iş, hem de geleceği yok.

Bugün iş var yarın yok. Oldu mu geçimi sağlarsınız.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Yok.

21. Yetiştirmediyseniz, sebebi nedir?

Yetiştiremedim. İmkan olmadı.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Zor. Ortamı fark etmez. Milletin önünde oynamak zor ama ekmek parası.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

İstemem. Köçeklik yapıyorum.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Ne demek olumlu bakıyor mu? Ben bu işi evi geçindirmek için yapıyorum.

Olumlu bakacak tabi ki.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Olmadı.

26. Oynadığımız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Sarkmaya çalışan falan mı yok öyle bir şey. Sadece ve sadece erken bırakmazlar...

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Sanmıyorum.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Yetenek vardı tatbikî de ama başka iş isterdim.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Öyle bir mekanımız yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zil olmazsa olmazdır. Etek, yelek ve diğer kıyafetler de tabi ki.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Kendine özgü kıyafetleri giyip eğlencelerde dans edendir.

Sıra No: 15

Görüşme Tarihi:10 Aralık 2018

Görüşme Yeri: Kozlu

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Mahir KARAMURAT

İkameti: Kozlu

1. Kaç yaşındasınız?

31 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Hasbeyler

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

14yaşında başladım. 1.sınıftan terk ettim.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Büyüklerim istedi. Başımda da babam olmadığı için

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Ailemde çokça var. İsteyen olmadı.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Yok. Köçeklik dışında bir mesleğim yok.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Devam ediyorum.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağırırsalar yapar mısınız?

Devam ediyorum.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

14 yaşından beri çalışıyorum.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğün sahiplerinden geliyor. Gelin alma, köy düğünleri, sünnet düğünleri, asker uğurlaması vb.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Köylerde, salonlarda icra ediyorum.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Ortalama 100 ile 150 TL arasında değişiyor. Ördekler hariç.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Köy düğünlerinde ve içkili ortamlarda daha çok kullanıyorum.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Var ama isimlerini bilmem.

15. Lakabınız var mıdır?

Beto.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Büyüklerimden öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Var. Rahmetli babam klarnet çalardı.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Kesinlikle hayır. Okusun adam olsun. Hayatını kurtarsın.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Hayatını kurtarması için, okuması lazım. Bu işte hayat yok, devamlılık yok. Ondan dolayı istemem.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Yok.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirmedim. İzleyen kişi vardı ama ben tutup bir kişiyi köçek olarak yetiştirmedim.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Fark etmez. Her ortamda oynarım. Bizim için para önemlidir. Paramızı alacaksa her yerde oynarız.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

İsterim. Davul çalıyorum.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Eşim, çalışmıyor ki, benim yaptığım işi beğenmezlik yapamaz. Ben onlar için oynuyorum. Davul çalıyorum. Romenlerde bu işler var. Hep öyle gördüm.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Öyle bir olay yaşamadım. Anım falan yok. Para karşılığı oynuyoruz. Aklımda kalan bir şey olmadı.

26. Oynadığınız ortamda uygun davranışlar geliyor mu?

Sıkıntıyla karşılaşmadım.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Halk tarafından bize olumsuz bakılmamaktadır. Çünkü düğünlerde, eğlencelerde ve açılışlarda milleti eğlendiren bizleriz. Neden bize olumsuz bakacak ki? Kötü bir iş de yapmıyoruz.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

İş imkânım olsa bu işi yapmam. Neden dersiniz milletin ağzına neden bakalım.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Etek ve zilidir. Bunlar olmadan köçek olmaz. Tabii bunun yanında cepkeni, kuşağı da olmazsa olmazlardandır.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçek, çeşitli eğlencelerde, milleti oynayarak eğlendiren, kadın kılığına giren kişidir.

Sıra No: 16

Görüşme Tarihi:30 Ekim 2018

Görüşme Yeri: Zonguldak/Devrek

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Ferdi KOÇAKLI

İkameti: Devrek

1. Kaç yaşındasınız?

40 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Devrek

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

9 yaşında başladım. İlkokul 4

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Aile büyüklerinden gördüm. Merakta ediyordum.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babam.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Hamallık yapıyorum, ne iş çıkarsa yapıyoruz.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

30 yaşında bıraktım.

8. Birileri tekrar çağırırsa yapar mısınız?

Şu an tekrar çağırırsalar yaparım. Köçek dışında ekip başyım.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

10yaşımdan beri yapıyorum.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Genellikle düğün sahiplerinden geliyor. Maddi durumu iyi olsun olmasın düğün sahipleri çağırıyorlar. Sunnet düğünleri, açılış törenler, eğlencelerden çağrılıyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

İçkili ortamlarda, sunnet düğünlerinde, köy düğünlerinde, salon düğünlerinde icra ediyoruz.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Nisan ayından ekim ayına kadar geçimimi sağlıyor, ortalama düğünlerde 150-200 arası değişiyor. Bahşişler hariç. Güzel oynarsan güzel de bahşiş kazanırsın.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

İçkili köy düğünlerinde kazanıyorum.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Yağmur ekibi.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Ferdi.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Aile büyüklerimden öğrendim. Çevredekilerden de öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Var. Abim ve yeğenlerim var.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Sigortalı olsa isterim de, sigortalı olmadığı için zor.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Sigortalı olursa isterim. Onun dışında zor. Devamlı iş değil. Devamlı bir iş olsa, her zaman arkası gelse, tabi ki de isterim.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Var Köçek Tanju.

21. Yetiştirmediyseniz sebebi nedir?

Yetiştirdim.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Köy düğünlerinde icra etmek kolay oluyor.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Ekip başı olmak isterim. Şu an ekip başyım.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Olumlu bakıyor. Bazen onun içinde oynarım. Öyle kıyafetleri giyerek değil tabi ki.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Evet, var. Köy düğünlerinin birinde meydana geldi. Genellikle Devrek'te köy düğünlerine gideriz. Bu düğünlerin birinde içkili bir kişi ne yapsam beğenmiyordu. Ne dediyse yapmaya çalışıyordum. Kadehin içine para koydu, onu almamı istedi. Ben de aldım. Zaten bardaktan bahşiş almak bizim işti. Dediğini yaptıkça masasından ayrılmamamı istedi. Hem beğenmiyor, hem de ara laf

ediyordu. Masasından ayrılmak istediğimde bağılıyor, nereye gidiyorsun deyip fırçalıyordu. Bizim ekipte kavga çıkmasın diye bir şey demiyorduk. Düğün sahibi işi anladı. Adam da içkiyi fazla kaçırmıştı. Köy düğünleri kalabalık olduğu için, diğer masalara gitmemiz görevimizdi. Düğün sahibi uyarınca iş tatsızlığı gitmeye başladı. Gitmeye kalkışınca, sıkıntı çıkardı. Diğer masalardakiler ve düğün sahibiyle tartıştı. Kavga büyüyünce biz ara verip, kavganın bitmesini bekledik. Tabi, biraz sıkıntı çıktı. Bu olayı unutamam.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Oluyor. Başka bir şey söylemek istemiyorum. Bizim iş köçeklik olduğu için aşağılayan da oluyor.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Zonguldak halkı bize olumsuz baksa, bu gelenek Zonguldak'ta devam etmez. Genellikle Zonguldak'ın yerlileri bizi düğünlerinde ister.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Bu mesleği tekrar olsa da yapardım. Bu meslek benim içimde var.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Etek, yelek ve zildir.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Düğünlerde ve eğlencelerde erkeğin kadın kılığına girip dans etmesidir.

Sıra No:17

Görüşme Tarihi:20 Ekim 2018

Görüşme Yeri: Zonguldak/Devrek

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Şendoğan KOCASOY

İkameti: Devrek

1. Kaç yaşındasınız?

45 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Zonguldak

3. Köçeklige başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

8 yaşında başladım. İlkokul terk. İlkokulu bitiremedim. İçimden de gelmiyordu. Zaten kimsede git diye bakmadı.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Oyuna karşı ilgim vardı. Geçim kaynağı olarak görmem ve çevremde bu işi yapan çokça kişi vardı.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Ailem. Çevremdekiler de diyebiliriz.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Bu mesleği yapmadığımızda, dışarda ne iş çıkarsa yaparım.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

30 yaşında bıraktım. Şimdi de davul çalıyorum. Köçek işi yapan kişiler belli bir süre sonra ekip içinde yapabilecek işlerden biri çalgı çalmak oluyor. Tabii yetenek de varsa.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağrılırsanız yapar mısınız?

Ara ara yapıyorum. Sık değil ama. Zora kalırsam tekrar oynarım. Çok da kilolu olmadığım için yapabilirim. Ama eskisi gibi figürleri yapamıyorum. Uzun süre oynayamıyorum. Kolay değil uzun süre yapılması gereken ortamlarda yoruluyorum. Kolay iş değil. Milletin karşısında oynuyorsun.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

8 yaşımdan beri yapıyorum. Başladığım dönemlerde köylerde köçeksiz düğün olmazdı. İşler çok iyiydi. Tabii bizim elimize çok para geçmedi. Büyüklerim

alıyordu. Ben büyüklerim kadar oynayamıyordum. Onlara eşlik ediyordum. Ama işi öğrendikçe kimse beni geçemezdi. Alanımda çok iyiydim.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Köylerden talep geliyordu. Köy düğünlerinden çokça istek geliyordu. Eskiden düğünler üç gün sürerdi. Düğün sahibi bizi cumadan isterdi. Ekip başı anlaşırdı. İyi de para kazanırdık. Onun dışında eğlenceli ortamlardan da talep gelirdi.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Köy düğünlerinde, genellikle dışarıda icra ettik. Salonlarda ve

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Havalar ısınmaya başlayınca bazen salon düğünlerinde ama en çok nisan ve kasım ayları arasında düğünlerde ihtiyacımızı karşılayacak kadar kazanıyoruz. Kazanç değişiyordu. Sabit bir fiyat yoktu. Düğün sahibinin durumuna göre ve isteğine ve süresine göre rakam değişirdi. Yaz aylarında giderimizi karşılayacak kadar kazanıyorduk. Sigortamız olmaması kötü tarafıydı.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Köy düğünlerinde ekibin aldığı para az değildi. Bir de bahşişlerden kazanıyordum. O para bana kaldığı da oluyordu, bazen ortak olduğu da oluyordu. Köy düğünleri birinci sırada, salon düğünlerinde de az kazanmıyorduk. Devrek'te bu işten para kazanıyoruz.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

İsimlerini söylemeye gerek yok. Dönemimin iyilerinden biri bendim.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Şendoğan.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Aile büyüklerinden ve çevremden öğrendim. Belli bir ustam yok.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Var. Kuzenlerim.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Şu şekilde isterdim; sigortalı olsa ve on iki ay getirisi olsa isterim. Şu şekliyle biraz zor. Söylediğim gibi kesin şu kadar alacaksın yok. Bu fazla alırsın, diğer ay biraz az kazanırsın.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

Deminde belirttiğim gibi, sadece ve sadece devamlı bir iş olursa ve sigortası olursa, yoksa istemem. Benim yaşadıklarımı, onlar yaşamasın.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Tanju, Yaşar adlarında köçek yetiştirdim diyebilirim. Tabii tek benim yanımda çalışmadılar, dediğim gibi onlarda görerek öğrendiler. Benden daha önceki köçekler daha sıkıymışlar. Ekiptekilerden öğreniyor, ustası ne derse onu yapıyorlarmış. Ama şimdi öyle değil, herkes baka baka öğreniyor. Yetenek işi desem daha iyi olur.

21. Yetiştirmediyseniz sebebi nedir?

Ne desem bilemedim. Yardımcı olduk, bizden öğrenmeye çalıştı.

22. Köçekliği açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Salonun güzel yanı var köy düğünlerinde dışarı ortamın da güzel yanları var.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Köçek ekibinde başka bir görevde yer aldım. Zurna çalışıyorum. Aynı zamanda ekip başyım.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Olumlu bakıyor. Ekibim var. Birlikte yaptığımız ekibimiz var. Maaşımı oradan alıyorum.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Var. Düğünün birinde, köy düğününde olmadık bir şeyle karşılaştım. Bayanın biri önüme para attı. Biz parayı görünce mutlu oluruz. Her köçek bahşişe hayır demez. Bir de demez mi, bunu yerden yatarak alacaksın, tabii bildiğim figür olması ve daha önceden da yaptığım için, zorlanmadan yaptım. Aferin deyip bir de aldıktan sonra bahşiş verdi. İlk defa böyle bir şeyle karşılaştım.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Oluyor. El hareketleri geldiği oluyor. İçkili ortamlarda oluyor. Olmadı desem yalan olur. Adam içkiyi ağzına içmediğinde maalesef oluyor. Bizde önlem olarak o kişiyi belirlediğim de fazla yanaşmıyorum. Daha fazla sıkıntıya gideceğini anladığımızda düğün sahibine durumu söylüyoruz.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Hayır. Bana göre olumsuz bakmamaktadırlar.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

İsterim. Neden istemeyeyim ki, güzel bir meslek. Severek yaptım. İçimden geliyor, banim tarafımdan hiçbir sakıncası yok. Bazen olumsuz bakıldığı oluyor

ama insanın içinde varsa diğeri boş. Genellikle oynamadan önce bir ya ad iki duble alırsak, değme keyfime. Ben eğleniyorum.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Olmazsa olmazları eteği ve zilidir. Bunlar köçeği tanıtır.

31. Köçek sizce nedir?

Ekiple birlikte düğünlerde ve eğlencelerde figürleri sergileyen, bunların yanında da kıyafetleri olan kişidir.

Sıra No: 18

Görüşme Tarihi:24 Ekim 2018

Görüşme Yeri: Devrek

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Fedai KOÇAKLI

İkameti: Çaydeğirmeni

1. Kaç yaşındasınız?

45 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Devrek

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

12 yaşında, 3.sınıftan terk.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Ailede gördüğüm ve merak diyelim.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Aile büyüklerim ve ben istedim.. Ben istemeseydim olmazdı. Zorla güzellik olmaz. İçimde demek ki varmış. Geçmiş zaman. Ne desem boş. Ben de istemişim.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Hurdacılık. Taşımacılık.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

30 yaşında bıraktım. Bırakmak zorunda kaldım. Ailem de olunca, kazanınca parası güzel ama kışın geçinmesi zor. Ne yapmak lazım deyince, en iyisi bu işi bırakayım dedi. Ama oynamak güzeldir.

8. Birileri tekrar çağırrsa yapar mısınız?

Yok desem ne yalan olur. Bizim içimizde var. Tabii benimde içimde var. Oynuyorum. Oynamak da güzeldir. Tekrar tekrar oynarım diyeyim.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

Yaş kır beş, yani. Uzun süre yaptım.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğün sahiplerinden, genellikle Zonguldak'ın yerlisinden ve hali vakti yerinde olsun olmasın her kesimden talep geliyordu.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Sokak ve salon düğünlerinden, asker uğurlamasından, sünnet düğünlerinden, içkili ortamlarda icra ettim.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Yazın evin rızkını çıkaracak kadar. Nisan ayında başlar, ekim ayına kadar.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Sokak düğünleri içkili ortamlardan daha çok kazanıyorum.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Muharrem, Sarı Yılmaz, Arap ÇETİN ve Yaşar adlarında ustalar vardı.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Fedai.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Ustalarımın öğrendim. Arap Çetin'den.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Hayır. Ailemde bu mesleği icra eden olmadı.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Hayır. İstemem. Çünkü devamlı bir meslek olmamakla birlikte sigortası yok. Kendim de devam etmedim. Devamı olmadığı için. Meslek ama devamı olmayan bir meslek. Belli dönemlerde yapabilirsiniz.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

İstenecek gibi değil ki, ne devamlılığı var, ne alacağın ücret belli, ne de sigortası belli.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Evet, var. Gökçebey'de yaptığını biliyorum ama görmedim.

21. Yetiştirmediyse sebebi nedir?

Yetiştirdim. Otuz üç sene öncesi yaptım. Belli bir süre yaptım. Yaparken de keyif aldım. Ekibin de uyumluysa harika.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Açık alanda icra etmek daha güzeldir. Neden dersek, havadar ve güzeldir. Ne bileyim. Hava sıcak olunca sende oynadıkça ısınıyorsun, bir iki de atınca...

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Şu an ekip başıyım. Ekibim var. Ekibime iş bağıyorum. Ekipteki diğerleri de konuşabilir ama ne kadar alınacak, neye göre para istenecek bilmezler. Ekip başı olarak ben karar veririm.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Olumlu bakmakta. Bakacaktır da. Çünkü geçim kaynağın bu.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Evet. Düğündekiler birbirine girdi. Kavga çıkardılar. İçkili düğünlerde, içkiyi fazla kaçıınca olmadık şeyler yapılıyor. Nasıl dersiniz; adam içmiş içmiş, kendini bilmiyor. Bana devamlı benim masamda oyna diyor. Bizim amacımız düğüne gelenleri eğlendirmek. Düğün sahibi bizi neden çağırıyor? Tabii ki de düğüne gelenleri eğlendir diye, ama bu olmadığı da oldu. Lafı uzatmayayım, adam oyna dedikçe bahşiş de var. Biz de oynuyoruz. Ben anlıyorum, diğer masalardakiler sabırsızlanıyor, bizim masaya gelsin diye. Biz o masayı eğlendirsek de kurtulsak diye bakıyoruz. Olmuyor. En sonunda diğer masadan biri havaya ateş açtı. O masadaki de aynı şekilde. Alsana kavga. Kavgayı ayırılım derlerken, biz ordan ufak ufak kaçtık. Düğün sahibini sonra aradık tabii. Paramızın geri kalan kısmını almak için. Para olmadan neden oynayalım ve çalalım. Bu anımı unutmam. Az daha biz de yaralanacaktık.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Bana öyle bir davranış gelmedi.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Hayır, diyebilirim. Benim geçim kaynağım bu. Neden olumsuz bakacaklar ki? Bence olumsuz bakılmıyor.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Geçmişe dönüp baktığımda tekrar yapmak isterim. İçimden geldiği için tekrar yapmak isterim.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Köçek de olmazsa olmaz, eteği, zili ve kuşağıdır.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Köçek, karşıdakilere eğlendiren, zil takıp oynayan kişidir.

Sıra No: 19

Görüşme Tarihi:22 Ekim 2018

Görüşme Yeri: Zonguldak/Merkez

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yapılan Kişi: Erdal KOCASOY

İkameti: Devrek

1. Kaç yaşındasınız?

44 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Zonguldak

3. Köçeklğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

10 yaşında başladım. Ortaokulu ikinci sınıftan terk ettim.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Yeteneğim vardı. İlgi duyuyordum. Ailemde olmaz demedi. Herhalde bizlerde bu işe ilgi var.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babam, illa köçek ol, demedi. İstek vardı bende. Ailemde maddi imkânsızlığı vardı. Babam da destekledi. Zorunluluk yok.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Evet, var. Eğlence yerinde müzisyenlik yapıyorum.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Tabii ki bıraktım. Yaş ilerleyince, artık yapmak zor oluyor. Yapayım desem de uzun süre yapmak zor oluyor.

8. Bıraktıysanız, tekrar çağırsalar yapar mısınız?

Yapmam mı tabi ki yaparım. Bazen köçeklik yaptığım yıllar geliyor. Bazen köçekleri izlerken ben bundan daha iyi yaparım deyip, oynadığım da oluyor. Köçeklikte eksik olan bu meslek haline getiremedik. Bunun için Zonguldak'ta örgütlenemedik. Şu ana kadar da olmadı. Bu bizim eksliğimiz oldu. Bunun üstesinden gelemedik. Mesela halkoyunları dernekleri var. Böyle bir çalışma bizde olmadı. Olacak gibi de gözüküyor.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

Bundan 34 yıl önce başladım. Epey bir süre, köçeklik yaptım. Köçekliğe ilgin varsa, içinden geliyorsa güzelce yaparsın.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğün sahiplerinden, içkili ortamlardan, sendikacılardan, dükkân açanlardan, asker uğurlayanlardan talep geliyor.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Sokak ve salon düğünlerinden, asker uğurlamasından, sünnet düğünlerinden, içkili ortamlarda icra ettim.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Köçek olarak ben yüz, yüz elli Türk lirası arasında kazanıyorum. Bahşişlerle bu değişiyor. Düğün sahibinin durumu iyiye, o rakam değişiyor.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Köy düğünlerinde çok kazanıyorum.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Fahri KOCASOY, Yağmur Ekibi...

15. Lakabınız var mıdır?

Kıvrak Köçek.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

İlk olarak babamdan öğrendim. Daha sonra gittiğim ortamlardaki köçeklerden de öğrendim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Babam. Ailemde köçeklik yapan çokça kişi vardı.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Hayır. İstemem. Çünkü devamlı bir meslek olmamakla birlikte sigortası yok.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

İstemem. Devamı olmayan bir iştir. Milletın ağız kokusunu çekmesin diye de istemem. Her türlü argoya da maruz kalacaktır.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Evet, var. Fakat bu mesleğe devam etmemektedirler.

21. Yetiştirmediyseniz sebebi nedir?

Yetiştirdim.

22. Açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Duruma ve mevsime göre değişir. Neden diyecek olursak, sıcak ortamda, kapalı mekânlarda sen ısındığın için ateş basıyor. Hava soğuk olduğu zaman da dışarda oynamak zor oluyor. Ama her ortamda oynuyoruz.

23. Kõçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

İstedim. Zaten kõçeksen ekibin bir yerinde olursun. Yetene de varsa çalgı çalarsın, davul çalarsın.

24. Evliyseniz, eşiniz kõçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Ben evlendiğimde kõçeklik yaptığımı biliyordu. Her kadının istediği gibi benim eşimde sigortalı, maaşlı bir işim olmamı istedi. Ama maaşlı kişilerden fazla kazandığım da oluyor. Olumlu bakıyor herhalde.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Var. Olmaz mı? İyi ki sordunuz. Benim başımdan geçmedi ama usta kõçeklerimin birinin başından geçmiş. İçkili köy düğünlerinin birinde geçmiş. Düğün olunca ve de içkili köy düğünüyse tamamdır. Her gelen karşılanır. İki ya da üç ekip gitmişler. Ekibin ikisi masaları eğlendiriyor, diğerleri ise gelen misafirleri karşılıyor. Bu ana kadar her şey güzel. Tabii kõçek ve ekipte içen muhakkak olur. Düğün sahibi bize bakar. Yemek olsun, içki olsun ara ara gelir. Bizim de sonlara doğru kafamız bizim de iyi olur. Misafirlerden biri kõçeęi çağırmiş. Tabii kõçek ve ekibi o masaya doğru gitmiş. Oynaya oynaya masaya varmiş. On beş dakika oyanmiş, diğer masaya gitmek istemiş ama o masadan müsaade etmemişler. Onlar da sıkıntı çıkmasın diye masadan ayrılmamış. Tabii o esnada ekipten bir kişi mi bilmiyorum ama aklımda kaldığı kadarıyla, düğün sahibine haber veriyor. Bu masada sıkıntı çıkacak diye. Düğün sahibi gelse de adam devam etmiş yaptıklarına. Ekibi diğer masalara göndermemiş. Biraz sonra da kõçeęe çatını aç deyip ateş edeceğim demiş. Olur mu, olmaz derken, kõçek ve ekip korkudan dediğini yapmiş. Adam kuru sıkı silahıyla ateş etmeye çalışırken düğün sahibi ya da yakınları tarafından adamın elinden silahı alınmiş. Bunu anlatmak istedim. Bizim başımızdan böyle bir şey geçmedi. Çok zaman önce olduğu söyleniyor. Bizlerde anca içkili adam bizi masasından gitmememizi ister, diğer masadan da gelsin isterler, ara ara da olsa kavga çıkar.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Benim oynadığım ortamlarda hiçbir zaman olmadı.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Bakılmıyor diye düşünüyorum.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Geriyeye dönüp baktığımda tekrar bu mesleği icra ederdim. İçimden geliyordu. Tekrar oynarım. O zamanlarda tenekeden ses çıkartıyordum. Gene bu mesleği icra ederdim. İstemedem olmaz. Babam zorlamıştı ama benim içimden gelmese oynamazdım.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Maalesef böyle bir mekânımız olmadı.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zildir. O olmazsa köçek olmaz.

31. Köçeği tanımlar mısınız?

Eğleniciyi, müzik aletini tamamlayan, takımı tamamlayan ve tanıtandır.

Sıra No: 20

Görüşme Tarihi:20 Ekim 2018

Hanedeki Statüsü: Baba

Görüşme Yeri: Devrek

Görüşme Yapılan Kişi: Saim KOCASOY

İkameti: Devrek

1. Kaç yaşındasınız?

25 yaşındayım.

2. Doğum yeriniz?

Devrek

3. Köçekliğe başlama yaşınız ve eğitim durumunuz?

8 yaşında başladım. Ortaokul mezunu.

4. Köçekliği neden seçtiniz?

Ailemin isteğiyle.

5. Köçekliği seçmenizi destekleyen kişi kimdir? (Kim istedi?)

Babam.

6. Köçeklik dışında bir mesleğiniz var mı?

Hamallık.

7. Köçekliği bıraktıysanız, ne zaman bıraktınız?

Devam ediyorum.

8. Birileri tekrar çağırrsa yapar mısınız?

Şu an yapıyorum.

9. Köçekliği hangi dönemde yaptınız?

Bundan 17 yıl önce başladım.

10. Köçek için kimlerden talep geliyor?

Düğün sahiplerinden, genellikle Zonguldak'ın yerlisinden ve hali vakti yerinde olsun olmasın her kesimden talep geliyordu.

11. Hangi ortamlarda icra ediyorsunuz?

Sokak ve salon düğünlerinden, asker uğurlamasından, sünnet düğünlerinden, içkili ortamlarda icra ettim.

12. Ortalama ne kadar kazanıyorsunuz?

Yazın evin rızkını çıkaracak kadar. Nisan ayında başlar, ekim ayına kadar.

13. Hangi mekânlarda daha çok kazanıyorsunuz?(Düğün salonu, sokak düğünleri, köy düğünü, içkili ortam vb.)

Sokak düğünleri içkili ortamlardan daha çok kazanıyorum.

14. Sizin dönemin ustası kimdir?

Yılmaz ve ekibiydi. Hala devam ediyorlar.

15. Lakabınız var mıdır?

Köçek Saim.

16. Bu mesleği kim ya da kimlerden öğrendiniz?

Ustalarımından öğrendim. Ailemden de öğrendim diyebilirim.

17. Ailenizde bu mesleği icra eden var mıdır?

Hayır. Ailemde bu mesleği icra eden olmadı.

18. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini ister misiniz?

Hayır. İstemem. Çünkü devamlı bir meslek olmamakla birlikte sigortası yok.

19. Ailenizden birinin bu mesleği icra etmesini istemiyorsanız, neden? Açıklar mısınız?

İstemem. Sigortalı bir iş değil, devlet işi de değil. Neden isteyeyim ki?

Devamı olmayan bir iştir.

20. Sizin yetiştirdiğiniz köçek var mı?

Evet, var. Fakat bu mesleğe devam etmemektedirler.

21. Yetiştirmediyseniz sebebi nedir?

Yetiştirdim.

22. Köçekliği açık alan mı yoksa kapalı alanda mı icra etmek kolay?

Açık alanda icra etmek daha kolaydır. Yazın oynadığımız için oynadıkça vücut ısınmaktayız.

23. Köçek ekibinde başka bir görevde yer almak ister misiniz?

Evet. İşi yapan ve en çok zorlanan sizsiniz. Davulcu olmak istedim ve görev yaptım.

24. Evliyseniz, eşiniz köçeklik yapmanıza olumlu bakıyor mu?

Bakmıyor. Evlendiğimde eşim de biliyordu. Bile bile evlendi. Ama sigortalı ve devlet işi olsa yapmam desem de yaparım.

25. Unutulmayacak bir anınız var mı?

Yok.

26. Oynadığınız ortamda uygunsuz davranışlar geliyor mu?

Benim oynadığım ortamlarda hiçbir zaman olmadı.

27. Köçeklik yaptığınız için, halk tarafından sizlere olumsuz bakılıyor mu?

Bakılıyor. Erkeğin etek giymesini bazıları bize yakıştıramıyor. Aslında bu bir meslek, bizim kıyafetimiz de budur. Bu şekilde anlasalar, olumsuz bakmazlar ama bilemiyorum.

28. Geri dönüp baktığınızda yine aynı mesleği icra eder misiniz?

Geriye dönüp baktığımda tekrar bu mesleği icra ederdim. İçimden geliyordu. Tekrar oynarım. O zamanlarda tenekeden ses çıkartıyordum. Gene bu mesleği icra ederdim. İstemedem olmaz. Babam zorlamıştı ama benim içimden gelmese oynamazdım.

29. Köçeklerin bir arada oturup, toplandığınız mekân var mı?

Yok.

30. Köçekte olmazsa olmaz nedir?

Zildir. O olmazsa köçek olmaz.

31. Köçekliği tanımlar mısınız?

Eğleniciyi, müzik aletini tamamlayan, takımı tamamlayan ve tanıtandır.

Ek 4: Köçek ve İcra Yer Fotoğrafları

Fotoğraf 2: Erkek tarafındaki eğlence.

Fotoğraf 3: Erkek tarafındaki eğlence.

Fotoğraf 4: Damadın babasının önünde oynama.

Fotoğraf 5: Damadın babasından bahşış koparma.

Fotoğraf 6: Damadı bekleme.

Fotoğraf 7: Misafirlere bahşış isteme.

Fotoğraf 8: Damadın babasından bahşış alma.

Fotoğraf 9: Kayınpederden bahşış koparma.

Fotoğraf 10: Damatlla oyun oynama.

Fotoğraf 11: Damat ve arkadaşıyla birlikte oynama.

Fotoğraf 12: Damat ve arkadaşlarıyla oynama.

Fotoğraf 13: Damattan iki köçeğin de bahşış alma çabaları.

Fotoğraf 14: Damattandığer köçeğın de bahşış alması.

Fotoğraf 15: Damat ve arkadaşlarıyla birlikte çömelerek oynama.

Fotoğraf 16: Damatla birlikte köçeklerin oynaması.

Fotoğraf 17: Damatla diğer köçeğin oynaması.

Fotoğraf 18: Köçek ekibinden klarnetçi.

Fotoğraf 19: Damadın diğer köçek ekibi üyeleriyle oynaması.

Fotoğraf 20: Köçek ekibini klarnetisi.

Fotoğraf 21: K eğin zili

Fotoğraf 22: Gelin evinin  n nde gelin tarafını eğlendirme.

Fotoğraf 23: Devrek merkezde erkek tarafının gelini beklerkenki eğlencesi.

Fotoğraf 24: Kız tarafındaki eğlence.

Fotoğraf 25: Damat tarafından köçeğin bahşış istemesi..

Fotoğraf 26: Köçeğin bahşış alması.

Fotoğraf 27: Köçeğin bahşiş ağzındayken oynaması.

Fotoğraf 28: Köçekle damadın yakının, gelini beklerken oynaması.

Fotoğraf 29: Damadın akrabalarının köçekle oynaması

Fotoğraf 30: Köçek, damat ve aile üyesinden birinin oynaması.

Fotoğraf 31: Köçekle damadın karşılıklı oynaması.

Fotoğraf 32: Köçekle damadın birlikte eğilerek figürünü sergilemesi.

Fotoğraf 33: K eğin damattan bahşiş istemesi.

Fotoğraf 34: Köçeğin damadın kucağına yatarak bahşiş istemesi.

Fotoğraf 35: Köçek ekibinin köçeğe bahşiş için yardım etmesi.

Fotoğraf 36: Köçek ekibinin birlikte ön hazırlıklarını yapması.

Fotoğraf 37: Köçek ekibinin düğüne gelen misafirleri karşılaması.

Fotoğraf 38: Köçeklerin davetliler önünde oynaması.

Fotoğraf 39: Köçeğin davetliler önünde hünelerini sergilemesi.

Fotoğraf 40: Köçeklerin figürlerini sergilemesi.

Fotoğraf 41: Köçeklerin göbek titretme figürünü sergilemesi.

Fotoğraf 42: Davetlilerden köçek ekibinin bahşış toplaması.

Fotoğraf 43: Davetlilerin kucağına yatarak bahşiş toplama.

Fotoğraf 44: Davetlilerden bahşiş alma.

Fotoğraf 45: Zonguldak'ta görev yapan köçeğin kıfeti.

Fotoğraf 46: Köçeklerin davetlileri eğlendirmek için oynaması.

Fotoğraf 47: Köçeğin figürlerini sergilemesi.

Fotoğraf 48: K  ek zilleriyle dans ederken.

Fotoğraf 49: K  ek ve davulcunun bah  iŐ  için gezerken.

Fotoğraf 50: Keek ekibinin birbirine yapması gerekeni söylerken.

Fotoğraf 51: Keeğin misafirleri eğlendirme ve bahşış toplması.

Fotoğraf 52: Davetliler bahşiş verirken.

Fotoğraf 53: Gelini beklerken damat ve köçeklerin oynaması.

Fotoğraf 54: Keğin göbek atması.

Fotoğraf 55: Köçeğin köprü yaparak bahşış alması.

Fotoğraf 56: Köçeklerin damatla göbek atması.

Fotoğraf 57: Köçeğin damatla omuz vurması.

Fotoğraf 58: Asker Uğurlama.

Fotoğraf 59: Asker Uğurlamada, Köçeklerle Oynama.

Fotoğraf 60: Siyasetçiyi Beklerken Köçeklerin Oynaması.

Fotoğraf 61: Sünnet Düğününde Köçek.

ÖZGEÇMİŞ

26 Şubat 1980 tarihinde Zonguldak'ta doğdum. İlkokul eğitimimi Mimar Sinan İlköğretim okulunda, ortaokul eğitimimi Gazi Ortaokulunda, lise eğitimimi ise Anadolu Öğretmen Lisesi'nde Zonguldak'ta tamamladım. Daha sonra Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliğinden mezun oldum. 2002 yılında Türkçe öğretmeni olarak devlet okuluna atandım, şu an İbrahim Fikri Anıl Ortaokulu'nda müdür yardımcısı olarak görev yapıyorum. Evliyim ve bir erkek çocuk babasıyım.

